Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/1791

2024 3 22

P9_TA(2023)0325

Saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema

2023 m. rugsėjo 14 d. priimti Europos Parlamento pakeitimai dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 ir (ES) 2019/1020 (COM(2023)0160 – C9-0061/2023 – 2023/0079(COD)) [1]

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

[Pakeitimas 1, nebent būtų nurodyta kitaip] **(*)**

(C/2024/1791)

EUROPOS PARLAMENTO PAKEITIMAI (**)

Komisijos pasiūlymas

2023/0079(COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 ir (ES) 2019/1020

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

perdavus teisėkūros procedūra priimamo akto projektą nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę [1],

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) galimybės naudoti žaliavas yra labai svarbios Sąjungos ekonomikai, ***skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai, saugumui ir gynybai***, taip pat vidaus rinkos veikimui. Yra tam tikrų neenergetinių, ne žemės ūkio žaliavų, kurios dėl savo didelės ekonominės svarbos ir didelės tiekimo rizikos, kurią dažnai lemia didelė pasiūlos keliose trečiosiose šalyse koncentracija, laikomos itin svarbiomis. Dėl svarbaus daugelio tokių svarbiausiųjų žaliavų vaidmens įgyvendinant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ***vadovaujantis Europos žaliuoju kursu*** ir atsižvelgiant į tai, kad jos naudojamos

---

([1]) Klausimas buvo grąžintas atsakingam komitetui, kad būtų vedamos tarpinstitucinės derybos pagal Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnio 4 dalies ketvirtą pastraipą (A9-0260/2023).

(*) Tai pataisyta priimtų tekstų versija, kuria siekiama užtikrinti, kad tekstai visomis kalbomis būtų suderinti. Įtraukta termino apibrėžtis, kurios ankstesnėje redakcijoje nebuvo dėl techninių priežasčių, todėl terminų apibrėžtys buvo pernumeruotos (2 straipsnyje padaryta pataisa).

(**) Daliniai pakeitimai naujos arba iš dalies pakeistos teksto dalys žymimos pusjuodžiu kursyvu; išbrauktas tekstas nurodomas simboliu ▌.

([1]) OL C , , p. .

gynybos bei ***orlaivių ir erdvėlaivių*** srityse, šių žaliavų paklausa ateinančiais dešimtmečiais proporcingai didės***, todėl būtina įgyvendinti priemones šiam augimui mažinti ir ES apsaugoti nuo didėjančio paklausos ir pasiūlos atotrūkio pasauliniu lygmeniu. Kitoms kituose sektoriuose, pavyzdžiui, žemės ūkio, sveikatos ar statybos, naudojamoms žaliavoms ateityje gali kilti didelė tiekimo rizika.*** Didėjant geopolitinei įtampai ir konkurencijai dėl išteklių didėja tiekimo sutrikimų rizika. Be to, jeigu padidėjusi svarbiausiųjų žaliavų paklausa nebus tinkamai valdoma, ji gali turėti neigiamą poveikį aplinkai ir socialinį poveikį. Atsižvelgiant į šias tendencijas, būtina imtis priemonių, kuriomis būtų užtikrinamas saugus ir tvarus svarbiausiųjų žaliavų tiekimas ***apribojant paklausos augimą,*** skatinant pakaitinių medžiagų naudojimą ir didesnį veiksmingumą siekiant sumažinti ***prognozuojamo eksponentinio paklausos augimo Sąjungoje kritinį mastą, siekiant užtikrinti*** Sąjungos ekonominį atsparumą ir atvirą strateginį savarankiškumą;

(1a) didėja ne tik pirminių ir antrinių žaliavų paklausa, bet ir kvalifikuotų darbuotojų poreikis. Kvalifikuotų darbuotojų trūkumas Sąjungoje jau pasiekė pavojingą ribą, taip pat ir žaliavų sektoriuje, kuriame iki 2030 m. vien tik elektromobilumo ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių sektoriuje reikės papildomai 1,2 mln. kvalifikuotų darbuotojų. Todėl Sąjunga turėtų padėti valstybėms narėms rengiant mokymus ir ugdant įgūdžius ir apsvarstyti galimybę imtis konkrečių veiksmų Sąjungos lygmeniu, pvz., įsteigti Europos žaliavų akademiją, kad žaliavų ir pažangiųjų medžiagų sektoriams būtų parengta specialistų, o esama darbo jėga persikvalifikuotų ir patobulintų įgūdžius;

(1b) dėl saugumo padėties Europoje ir visame pasaulyje reikia skubiai apsvarstyti, kaip sustiprinti tiekimo grandinės atsparumą, taip pat ir gynybos sektoriuje;

(2) atsižvelgiant į svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinių sudėtingumą ir tarpvalstybinį pobūdį, nesuderintos nacionalinės priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti saugų ir tvarų svarbiausiųjų žaliavų tiekimą, gali labai iškraipyti konkurenciją ir suskaidyti vidaus rinką. Todėl, siekiant užtikrinti vidaus rinkos veikimą ir vientisumą, turėtų būti sukurta bendra Sąjungos sistema, skirta bendrai, sąžiningai ir teisingai spręsti šią pagrindinę problemą***, visapusiškai laikantis taikomų Sąjungos konkurencijos ir valstybės pagalbos taisyklių***;

(3) pirma, siekiant veiksmingai užtikrinti saugų ir tvarų svarbiausiųjų žaliavų tiekimą Sąjungai, į tą sistemą turėtų būti įtrauktos priemonės, kuriomis būtų siekiama sumažinti didėjančią Sąjungos pasiūlos riziką stiprinant Sąjungos pajėgumus visais strateginių žaliavų vertės grandinės etapais, įskaitant gavybą, apdorojimą ir grąžinamąjį perdirbimą, siekiant nustatyti kiekvienai strateginei žaliavai taikomus orientacinius kriterijus. ***Kalbant apie grąžinamąjį perdirbimą, turėtų būti siekiama pagerinti kiekvienos strateginės žaliavos perdirbimo pajėgumus, jei tai techniškai ir ekonomiškai įmanoma***. Antra, kadangi Sąjunga ir toliau bus priklausoma nuo importo, į šią sistemą turėtų būti įtrauktos priemonės, kuriomis būtų didinamas ***Sąjungos*** strateginių žaliavų išorės pasiūlos įvairinimas***, visų pirma siekiant sumažinti tiesioginę ir netiesioginę nepriklausomybę nuo nepatikimų partnerių,*** kartu ***skatinant naudoti šių svarbiausiųjų žaliavų alternatyvas ir pakaitalus, siekiant užtikrinti mažesnį aplinkosauginį pėdsaką ir sumažinti arba apriboti svarbiausiųjų žaliavų paklausą.*** Trečia, būtina numatyti priemones, kuriomis būtų stiprinamas Sąjungos gebėjimas ***nustatyti***, stebėti ir mažinti esamą ir būsimą tiekimo riziką ***bei greitai imtis atitinkamų veiksmų***. Ketvirta, į šią sistemą turėtų būti įtrauktos priemonės, kuriomis siekiama didinti ***optimizuotą*** Sąjungoje suvartojamų svarbiausiųjų žaliavų žiedišką mą ir tvarumą ***ir skatinti alternatyvių naujoviškų medžiagų mokslinius tyrimus ir plėtrą ir gamybos metodus, kuriais siekiama pakeisti Sąjungoje suvartojamas žaliavas. Galiausiai, turėtų būti imamasi priemonių, kuriomis būtų apribota didėjanti svarbiausiųjų žaliavų paklausa didinant visos vertės grandinės veiksmingumą ir pakaitinių medžiagų įsisavinimą;***

(4) siekiant užtikrinti, kad šiame reglamente nustatytos priemonės būtų susijusios su svarbiausiomis medžiagomis, turėtų būti sudaryti strateginių ir svarbiausiųjų žaliavų sąrašai. Tie sąrašai taip pat turėtų būti naudojami siekiant nukreipti ir suderinti valstybių narių pastangas įgyvendinti šio reglamento tikslus. Į strateginių žaliavų sąrašą turėtų būti įtraukiamos itin strategiškai svarbios žaliavos, atsižvelgiant į jų naudojimą strateginėse technologijose, kuriomis grindžiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka, arba gynybos ar ***orlaivių ir erdvėlaivių*** srityse, kurioms būdingas potencialiai didelis atotrūkis tarp pasaulinės pasiūlos ir prognozuojamos paklausos ir kuriose padidinti gamybą yra

palyginti sunku, pavyzdžiui, dėl ilgo pasirengimo naujiems projektams, kuriais siekiama padidinti tiekimo pajėgumus. Siekiant atsižvelgti į galimus technologinius ir ekonominius pokyčius, ***taip pat į ad hoc riziką, pavyzdžiui, susijusią su geopolitiniais konfliktais arba gamtinėmis katastrofomis,*** strateginių žaliavų sąrašas turėtų būti periodiškai peržiūrimas ir prireikus atnaujinamas. Siekiant užtikrinti, kad pastangos didinti Sąjungos pajėgumus vertės grandinėje, stiprinti Sąjungos galimybes stebėti ir mažinti tiekimo riziką ir užtikrinti įvairesnį tiekimą būtų sutelkiamos į medžiagas, kurioms jų labiausiai reikia, atitinkamos priemonės turėtų būti taikomos tik strateginių žaliavų sąrašui;

(5) į svarbiausiųjų žaliavų sąrašą turėtų būti įtraukiamos visos strateginės žaliavos ir visos kitos visai Sąjungos ekonomikai itin svarbios žaliavos, kurių tiekimo sutrikimų rizika yra didelė. Siekdama atsižvelgti į galimus technologinius ir ekonominius pokyčius, Komisija, tęsdama dabartinę praktiką, turėtų periodiškai atlikti vertinimą, remdamasi įvairių žaliavų gamybos, prekybos, naudojimo, grąžinamojo perdirbimo ir pakeitimo duomenimis, ir atnaujinti svarbiausiųjų ir strateginių žaliavų sąrašus, kurie turi atspindėti su tomis žaliavomis susijusios ekonominės svarbos ir tiekimo rizikos pokyčius. Į svarbiausiųjų žaliavų sąrašą turėtų būti įtraukiamos tos žaliavos, kurių ekonominė svarba ir tiekimo rizika pasiekia arba viršija nustatytas ribas, neklasifikuojant atitinkamų žaliavų pagal svarbą. Šis vertinimas turėtų būti grindžiamas paskutinių turimų penkerių metų laikotarpio duomenų vidurkiu. Šiame reglamente nustatytos priemonės, susijusios su leidimų išdavimu, planavimu, žvalgyba, stebėsena, žiediškumu ir tvarumu pagal vieno langelio principą, turėtų būti taikomos visų svarbiausiųjų žaliavų atvejais; ***prognozuojama, kad pasaulinė svarbiausiųjų žaliavų paklausa netrukus viršys pasiūlą, todėl Sąjungai gyvybiškai svarbu sudaryti vienodas sąlygas novatoriškoms ir tvarioms jų alternatyvoms. Tam reikia ne tik investuoti į mokslinius tyrimus, bet ir sukurti tokias rinkos sąlygas, kad atsinaujinantieji pakaitalai galėtų konkuruoti su tradicinėmis iškastinėmis medžiagomis. Todėl Sąjunga turėtų imtis išankstinių priemonių, kad sumažintų numatomą svarbiausių žaliavų suvartojimo padidėjimą, palyginti su prognozėmis, nepakenkdama savo pramoninei bazei. Į svarbiausiųjų žaliavų sąrašą ir susijusius prioritetus turėtų būti atsižvelgiama visuose atitinkamuose Sąjungos ir nacionalinės teisės aktuose, kuriuose šioms medžiagoms daromas tiesioginis ar netiesioginis poveikis;***

(6) siekiant stiprinti Sąjungos pajėgumus strateginių žaliavų vertės grandinėje, turėtų būti nustatyti lyginamieji dydžiai, kuriais būtų grindžiamos pastangos ir jais vadovaujantis būtų stebima pažanga. Turėtų būti siekiama padidinti kiekvienos strateginės žaliavos pajėgumus kiekviename vertės grandinės etape, kartu stengiantis pasiekti bendrus strateginių žaliavų gavybos, apdorojimo ir grąžinamojo perdirbimo pajėgumų lyginamuosius dydžius. Pirma, Sąjunga turėtų didinti strateginių žaliavų nuosavų geologinių išteklių naudojimą ir stiprinti pajėgumus, kurių reikia norint išgauti medžiagas, reikalingas bent 10 proc. Sąjungoje suvartojamų strateginių žaliavų kiekio pagaminti. Atsižvelgiant į tai, kad gavybos pajėgumai labai priklauso nuo prieinamų Sąjungos geologinių išteklių, šio lyginamojo dydžio pasiekimas priklauso nuo tokio prieinamumo. Antra, siekdama sukurti visą vertės grandinę ir išvengti bet kokių kliūčių tarpiniuose etapuose, Sąjunga taip pat turėtų padidinti savo perdirbimo pajėgumus visoje vertės grandinėje ir sugebėti pagaminti bent 40 proc. metinio Sąjungoje sunaudojamo strateginių žaliavų kiekio. ***Be to, dalis naujų Sąjungos duomenų tvarkymo pajėgumų galėtų būti sukurta pagal strategines partnerystes įgyvendinant Sąjungos vadovaujamus abipusės naudos strateginius projektus trečiosiose šalyse, ypač besivystančiose šalyse ir besiformuojančiose rinkose.*** Trečia, manoma, kad ateinančiais dešimtmečiais vis didesnę Sąjungoje suvartojamų strateginių žaliavų dalį gali sudaryti antrinės žaliavos, o dėl to padidėtų tiek Sąjungos žaliavų tiekimo saugumas, tiek tvarumas. Todėl naudojant Sąjungos grąžinamojo perdirbimo pajėgumus ***turėtų būti galima pasiekti ne mažiau kaip + 10 proc. kiekvienos strateginės žaliavos perdirbimo pajėgumų remiantis 2020–2022 m. baziniu scenarijumi, kad būtų galima surinkti, išrūšiuoti ir perdirbti bent 45 proc. kiekvienos strateginės žaliavos, esančios Sąjungos atliekose, atsižvelgiant į technines ir ekonomines galimybes***. Šie lyginamieji dydžiai susiję su laikotarpiu iki 2030 m., atsižvelgiant į Sąjungos klimato ir energetikos sričių tikslus, nustatytus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1119 ([2]), ir juos pagrindžiančius Skaitmeninio dešimtmečio programoje ([3]) nustatytus skaitmeninius tikslus. Be to, kuriant kokybiškas darbo vietas, kai ugdomi įgūdžiai ir suteikiama galimybė pereiti iš vienos darbo vietos į kitą, bus mažinama sektorių darbo rinkoje kylanti rizika ir padedama užtikrinti ES konkurencingumą. ***Atliekant vertinimą reikia lankstumo, kad būtų galima***

([2]) 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

([3]) 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2022/2481, kuriuo nustatoma 2030 m. Skaitmeninio dešimtmečio politikos programa (OL L 323, 2022 12 19, p. 4).

atsižvelgti į unikalias atitinkamos žaliavos specifikacijas, įskaitant medžiagų savybes ir iššūkius visoje vertės grandinėje. Taip pat turėtų būti siekiama remti esamus pajėgumus;

(7) kalbant apie kai kurias žaliavas, Sąjunga beveik visiškai priklauso nuo tiekimo iš vienos šalies. Dėl tokios priklausomybės kyla didelė tiekimo sutrikimų rizika***, o Kinijos Liaudies Respublikos atveju didėja Sąjungos pažeidžiamumas ir saugumo rizika***. Siekiant apriboti tokią galimą riziką ir padidinti Sąjungos ekonominį atsparumą, turėtų būti stengiamasi užtikrinti, kad iki 2030 m. ne daugiau kaip 65 proc. bet kokių strateginių neperdirbtų žaliavų Sąjungai būtų tiekiama iš vienos trečiosios šalies, tačiau ypatingą dėmesį reikėtų skirti šalims, su kuriomis Sąjunga yra sudariusi strategines partnerystes žaliavų srityje, nes tokiais atvejais yra daugiau galimybių apsisaugoti nuo tokios tiekimo rizikos.

(8) būtina nustatyti tinkamas priemones, kuriomis būtų remiami strateginiai projektai, kuriuos įgyvendinant būtų siekiama išgauti, apdoroti arba perdirbti strategines žaliavas Sąjungoje ir kuriomis kartu su valstybėmis narėmis turėtų būti prisidedama prie pajėgumų didinimo siekiant, kad jie atitiktų lyginamuosius dydžius. ***Kitos priemonės***, visų pirma ***susijusios*** su žvalgyba arba žiediškumu***, yra vienodai svarbios*** įvairių vertės grandinės etapų ***stiprinimui ir tokiu būdu padeda*** siekti lyginamųjų dydžių. Siekdama užtikrinti, kad lyginamieji dydžiai būtų pasiekiami laiku, Komisija, padedama Europos svarbiausiųjų žaliavų tarybos (toliau – Taryba), turėtų stebėti pažangą, padarytą siekiant šių lyginamųjų dydžių, ir apie ją pranešti. Jeigu pažanga, padaryta siekiant lyginamųjų dydžių, apie kurią pranešama, iš esmės yra nepakankama, Komisija turėtų įvertinti papildomų priemonių taikymo galimybes ir šių priemonių proporcingumą. Jeigu pažanga, susijusi tik su viena strategine žaliava ar nedidele šių žaliavų grupe, būtų nepakankama, papildomų Sąjungos pastangų imtis iš esmės nereikėtų;

(9) siekdama stiprinti pajėgumus Sąjungoje, Komisija, padedama Tarybos, turėtų nustatyti strateginius projektus Sąjungoje, kuriuos įgyvendinant ketinama vykdyti strateginių žaliavų gavybą, apdorojimą arba grąžinamąjį perdirbimą***, arba pakaitinių medžiagų plėtojimą ir naudojimo masto didinimą***. ***Strateginiai projektai turėtų būti pavyzdiniai technologinių inovacijų ir tvarumo projektai.*** Teikiant veiksmingą paramą strateginiams projektams galima pagerinti galutinės grandies sektorių galimybes gauti medžiagų, taip pat sukurti ekonominių galimybių visoje vertės grandinėje, be kita ko, ir ***mažosioms bei vidutinėms įmonių (***MVĮ***) bei vietos bendruomenėms***, ir prisidėti prie darbo vietų kūrimo. Todėl, siekiant užtikrinti strateginių projektų plėtojimą visoje Sąjungoje, tokiems projektams turėtų būti taikomos paprastesnės ir iš anksto žinomos leidimų išdavimo procedūros ir teikiama parama siekiant gauti finansavimą***, o tai, jei pasiteisintų, galėtų tapti leidimų išdavimo procedūrų ir finansavimo suteikimo svarbiausioms ar kitoms žaliavoms etalonu***. Siekiant sutelkti paramą ir užtikrinti jos pridėtinę vertę, prieš skiriant tokią paramą, projektai turėtų būti vertinami pagal tam tikrus kriterijus. Strateginiais Sąjungos projektais turėtų būti stiprinamas Sąjungos strateginių žaliavų tiekimo saugumas, techninės jų įgyvendinimo galimybės turi būti pakankamos, o projektai turi būti įgyvendinami tvariai tiek aplinkos, tiek socialiniu požiūriu. Tokie projektai taip pat turėtų būti naudingi tarpvalstybiniu mastu, t. y. ir už atitinkamos valstybės narės ribų. Jeigu Komisija įvertina, kad šie kriterijai buvo įvykdyti, ji turėtų paskelbti sprendimą dėl projekto pripažinimo strateginiu; Kadangi greitas pripažinimas yra labai svarbus siekiant veiksmingai remti Sąjungos tiekimo saugumą, vertinimo procesas turėtų likti racionalus ir ne pernelyg sudėtingas. ***Svarbiausiųjų žaliavų paklausos didėjimo ribojimas yra vienas iš svertų stiprinti Sąjungos strateginį savarankiškumą ir mažinti jos pasaulinį aplinkosauginį pėdsaką. Todėl Komisija turėtų parengti rodiklį, pagal kurį būtų galima stebėti tarpinių ir galutinių produktų, kurių sudėtyje yra svarbiausiųjų žaliavų, svarbos lygio ir medžiagų naudojimo efektyvumo raidą;***

(10) siekdama įvairinti strateginių žaliavų tiekimą Sąjungoje, Komisija, padedama Tarybos ***ir bendradarbiaudama su bendramintėmis partnerėmis,*** turėtų nustatyti strateginius projektus trečiosiose šalyse ***ir užjūrio šalyse bei SESV II priede nurodytose teritorijose***, kuriose ketinama vykdyti strateginių žaliavų gavybą, apdorojimą arba grąžinamąjį perdirbimą. ***Vykdant tokius projektus turėtų būti laikomasi tarptautinių standartų ir konvencijų, susijusių su aplinkos apsauga ir žmogaus teisėmis, ir skatinama naudoti įtraukius verslo modelius, kuriuose vietos bendruomenės dalyvauja priimant sprendimus.*** Siekiant užtikrinti, kad tokie strateginiai projektai būtų veiksmingai įgyvendinami, turėtų būti sudaromos geresnės galimybės jiems gauti finansavimą ***ir naudoti investicijų rizikos mažinimo mechanizmus***. Siekiant užtikrinti projektų pridėtinę vertę ***ir abipusę naudą Sąjungai ir atitinkamoms trečiosioms šalims, be kita ko, trečiosiose šalyse, kuriose jie vykdomi***, jie turėtų būti vertinami pagal tam tikrus kriterijus. Kaip ir Sąjungos projektų atveju, strateginiais projektais trečiosiose šalyse turėtų būti ***prisidedama prie***

Sąjungos strateginių žaliavų tiekimo ***saugumo stiprinimo***, techninės jų įgyvendinimo galimybės turi būti pakankamos ***ir jie turi būti įgyvendinami tvariai pagal Komisijos pripažintą žaliavų tvarumo sertifikavimo schemą***. Projektai turėtų būti abipusiškai naudingi ir Sąjungai, ir susijusiai trečiajai šaliai. ***Prireikus Sąjunga rems trečiąsias šalis stiprinant jų teisinę sistemą, gero valdymo gebėjimus ir skaidrumą žaliavų sektoriuje, kad partnerystė žaliavų sektoriuje taptų abipusiai naudinga, taip pat vietos gyventojams. Projektu*** toje šalyje ***turėtų*** būti sukuriama pridėtinė vertė***, o besivystančiose ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse – sudarytos sąlygos jai pereiti į aukštesnę vertės grandinės pakopą, kartu*** atsižvelgiant į jo suderinamumą su ***Sutartyse įtvirtintais principais***, Sąjungos prekybos politika ***ir strateginiais prioritetais, taip pat SESV 208 straipsnyje nustatytu politikos suderinamumo vystymosi labui principu***. Tokia vertė gali būti sukuriama, kai projektas yra naudingas daugiau nei viename ***žaliavų*** vertės grandinės etape, taip pat tuomet, kad įgyvendinant projektą sukuriama platesnio masto ekonominė ir socialinė nauda, be kita ko, sukuriant ***Tarptautinės darbo organizacijos (TDO)*** tarptautinius standartus atitinkančias darbo vietas. Jeigu Komisija įvertina, kad šie kriterijai buvo įvykdyti, ji turėtų paskelbti sprendimą dėl projekto pripažinimo strateginiu;

(11) siekiant užtikrinti, kad didesnė žaliavų gamyba būtų tvari, naujų žaliavų projektai turėtų būti įgyvendinami tvariai. Tuo tikslu strateginiai projektai, kuriems teikiama parama pagal šį reglamentą, turėtų būti vertinami atsižvelgiant į tarptautines priemones, apimančias visus tvarumo aspektus, nurodytus ES tvarių žaliavų principuose ([4]), įskaitant aplinkos***, be kita ko, jūros ir pakrančių aplinkos,*** apsaugos užtikrinimą, socialiai atsakingą veiklą, kurią vykdant gerbiamos žmogaus teisės, kaip antai moterų ***ir vaikų*** teisės, ir skaidrų verslą. Projektais taip pat turėtų būti užtikrinamas sąžiningas bendradarbiavimas ir išsamios bei prasmingos konsultacijos su vietos bendruomenėmis, be kita ko, su čiabuvių tautomis. Siekiant, kad projektų rengėjai galėtų aiškiai ir veiksmingai laikytis šio kriterijaus, visada turėtų būti laikoma, kad pakanka laikytis atitinkamų Sąjungos teisės aktų, tarptautinių standartų, gairių ir principų arba dalyvauti pagal šį reglamentą pripažintoje ***aplinkosaugos*** sertifikavimo schemoje; ***Be to, Komisija, palaikydama glaudų dialogą su valstybėmis narėmis, trečiosiomis šalimis, pramonės atstovais, standartizacijos įstaigomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, turėtų toliau dalyvauti diskusijose dėl Europos svarbiausiųjų žaliavų gavybos, apdorojimo ir grąžinamojo perdirbimo standartų rengimo. Tvarūs ir aplinką tausojantys kasybos projektai, kuriuose taikomi novatoriški procesai, o naudingųjų iškasenų ir metalurginis apdorojimas vykdomas netoli gavybos vietų, galėtų būti laikomi bendriems Europos interesams svarbiais projektais. Šiais projektais turi būti reikšmingai prisidedama prie ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo, žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos ir didinamas Sąjungos pramonės ir ekonomikos konkurencingumas. Be to, kad šie projektai atitiktų Sąjungos vertybes ir tikslus, juos vykdant turėtų būti neabejotinai laikomasi skaidrumo, švietimo ir bendruomenės įtraukimo principų, vengiama naudoti iškastinį kurą integruojant atsinaujinančius energijos išteklius, mažinamas atliekų kiekis ir naudojama tvari vandens naudojimo praktika. Dažniausiai strateginės žaliavos išgaunamos kaip šalutiniai naudingosios iškasenos nešiklio produktai. Kad Sąjunga pasiektų šio reglamento tikslus, strateginių žaliavų šalutinio produkto pobūdis neturi daryti poveikio strateginiam tokių gavybos projektų pobūdžiui. Todėl projektai, kurių tikslas – gavyba, gali būti laikomi strateginiais tiek tuo atveju, jei strateginė naudingoji iškasena išgaunama kaip pagrindinis produktas, tiek tuo atveju, jei ji išgaunama kaip šalutinis produktas;***

(12) bet kuris strateginių žaliavų projekto rengėjas turėtų turėti galimybę kreiptis į Komisiją dėl jo projekto pripažinimo strateginiu. Paraiškoje turėtų būti pateikiami ***atitinkami*** su kriterijais susiję dokumentai ir įrodymai. Kad būtų galima geriau įvertinti gyvybingumą socialiniu, aplinkosauginiu ir ekonominiu požiūriais, projekto įgyvendinamumą ir įverčių patikimumo lygį, projekto rengėjas taip pat turėtų nurodyti projekto klasifikaciją pagal Jungtinių Tautų pagrindinę išteklių klasifikaciją ir sudaryti sąlygas objektyviam patvirtinimui, pagrįsdamas šią klasifikaciją atitinkamais įrodymais. Prie paraiškos taip pat turėtų būti pridedamas projekto tvarkaraštis, kad būtų galima įvertinti, kada projektu būtų galima prisidėti prie vidaus pajėgumų arba įvairinimo lyginamųjų dydžių užtikrinimo. Kadangi tam, kad kasybos projektai būtų įgyvendinami veiksmingai, labai svarbu, kad jiems pritartų visuomenė, projekto rengėjas taip pat turėtų pateikti planą, kuriame būtų numatytos priemonės visuomenės pritarimui lengviau gauti. ***Tai taikoma ir trečiosiose šalyse vykdomiems projektams.*** Ypatingas dėmesys turėtų būti

([4]) Europos Komisijos Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinis direktoratas. ES tvarių žaliavų principai. Leidinių biuras, 2021 m. Prieiga per internetą: https://data.europa.eu/doi/10.2873/27875.

skiriamas socialiniams partneriams, pilietinei visuomenei ir kitiems priežiūrą vykdantiems subjektams. Projekto rengėjas taip pat turėtų pateikti verslo planą, kuriame būtų pateikta informacija apie projekto finansinį gyvybingumą ir finansavimo apžvalga***, įskaitant nuosavybės struktūrą, siekiant užtikrinti, kad projekto finansavimas neprieštarautų tikslui plėsti bendradarbiavimą su patikimais partneriais, ypač kalbant apie projektus, kurie vykdomi trečiosiose šalyse arba kuriuos finansuoja partneriai iš trečiųjų šalių***. ***Be to, turėtų būti pateikta informacija*** apie jau ***sudarytus*** įsipareigojimo pirkti ***susitarimus***, taip pat galimų darbo vietų kūrimo ir projekto poreikių, susijusių su kvalifikuota darbo jėga, įskaitant kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, įverčius ***ir iniciatyvas, kuriomis siekiama pagerinti moterų dalyvavimą ir bendras darbo sąlygas***;

(13) siekiant užtikrinti veiksmingą ir efektyvų paraiškų nagrinėjimą, Komisija turėtų turėti galimybę teikti pirmenybę projektų, susijusių su konkrečiais vertės grandinės etapais arba strateginėmis žaliavomis, kurioms skiriama nepakankamai dėmesio, paraiškų nagrinėjimui, taip užtikrinant subalansuotą Sąjungos pažangą siekiant visų į šį reglamentą įtrauktų Sąjungos pajėgumų lyginamųjų dydžių. ***Komisija turėtų galėti teikti pirmenybę strateginiams projektams, kuriais prisidedama prie žaliavų žiediškumo arba kuriuos pateikia MVĮ, su sąlyga, kad užtikrinama projektų pusiausvyra tarp skirtingų vertės grandinės etapų. Komisija taip pat turėtų aktyviai ieškoti šalių partnerių ir skatinti strateginį bendradarbiavimą;***

(14) kadangi valstybės narės, kurios teritorijoje bus įgyvendinamas strateginis projektas, bendradarbiavimas yra būtinas siekiant užtikrinti veiksmingą projekto įgyvendinimą, ta valstybė narė turėtų turėti teisę prieštarauti ir taip užkirsti kelią tam, kad projektui be jos pritarimo būtų suteiktas strateginio projekto statusas. Tokiu atveju atitinkama valstybė narė turėtų pateikti pagrįstą savo atsisakymo paaiškinimą, nurodydama galiojančius kriterijus. Sąjunga taip pat neturėtų suteikti strateginio projekto statuso projektams, kuriuos trečioji šalis įgyvendins nepritariant jos vyriausybei, ir todėl turėtų nesuteikti tokio statuso, kai trečiosios šalies vyriausybė dėl to prieštarauja;

(15) siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui strateginio projekto statusu, Komisijai turėtų būti suteikiama galimybė panaikinti savo pradinį sprendimą pripažinti projektą strateginiu, jeigu jis nebeatitinka sąlygų arba jeigu pripažinimas buvo grindžiamas paraiška, kurioje buvo pateikta neteisinga informacija. Prieš tai Komisija turėtų pasitarti su Taryba ir išklausyti projekto rengėją. ***Projektų rengėjai turėtų likti visiškai atsakingi už bet kokią sąmoningą apgaulę ir jiems gali būti taikomos atitinkamos teisminės procedūros***;

(16) strateginiai projektai, atsižvelgiant į jų svarbą užtikrinant strateginių žaliavų tiekimo saugumą, turėtų būti laikomi viešąjį interesą atitinkančiais ***arba susirūpinimą dėl visuomenės saugumo keliančiais*** projektais. Siekiant užtikrinti sėkmingą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat gynybos bei ***orlaivių ir erdvėlaivių*** sektorių atsparumą, labai svarbu užtikrinti strateginių žaliavų tiekimo saugumą. Siekdamos prisidėti prie strateginių žaliavų tiekimo Sąjungoje saugumo, valstybės narės gali numatyti paramą pagal nacionalines leidimų išdavimo procedūras, taip paspartinant strateginių projektų įgyvendinimą pagal Sąjungos teisę;

(17) nacionalinėmis leidimų išdavimo procedūromis užtikrinama, kad žaliavų projektai būtų saugūs, patikimi ir atitiktų aplinkosaugos, socialinius ir saugos reikalavimus. Sąjungos aplinkos teisės aktuose nustatytos bendros nacionalinių leidimų išdavimo procedūrų ir turinio sąlygos, kuriomis užtikrinamas aukštas aplinkos apsaugos lygis ir sudaromos sąlygos tvariai išnaudoti Sąjungos potencialą žaliavų vertės grandinėje. Todėl strateginio projekto statusas neturėtų daryti poveikio jokioms atitinkamiems projektams taikomoms leidimų išdavimo sąlygoms, įskaitant sąlygas,

nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2011/92/ES ([5]), Tarybos direktyvoje 92/43/EEB ([6]), Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2000/60/EB ([7]), Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2010/75/ES ([8]) ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/35/EB ([9]), Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/147/EB ([10]) ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/21/EB ([11]);

(18) be to, nenuspėjamumas, sudėtingumas ir kartais per ilgai trunkančios nacionalinių leidimų išdavimo procedūros kenkia investicijų saugumui, reikalingam norint veiksmingai plėtoti strateginius žaliavų projektus. Todėl, siekdamos užtikrinti ir paspartinti veiksmingą strateginių projektų įgyvendinimą, valstybės narės jiems turėtų taikyti supaprastintas ir iš anksto žinomas leidimų išdavimo procedūras. Šiuo tikslu strateginiams projektams nacionaliniu lygmeniu turėtų būti suteiktas prioritetinis statusas, siekiant užtikrinti spartų su jais susijusių administracinių procedūrų ir visų teisminių procedūrų bei ginčų sprendimo procedūrų vykdymą. Šiuo reglamentu kompetentingoms institucijoms neturėtų būti užkertamas kelias supaprastinti leidimų išdavimą kitiems, ne strateginiams projektams, susijusiems su svarbiausiųjų žaliavų vertės grandine;

(19) atsižvelgiant į strateginių projektų vaidmenį užtikrinant Sąjungos strateginių žaliavų tiekimo saugumą ir jų indėlį siekiant Sąjungos atviro strateginio savarankiškumo ir įgyvendinant žaliąją bei skaitmeninę pertvarką, atsakinga leidimus išduodanti institucija turėtų pripažinti, kad strateginiai projektai atitinka viešąjį interesą ***ir kelia susirūpinimą dėl visuomenės saugumo***. Gali būti leidžiama vykdyti strateginius projektus, kurie daro neigiamą poveikį aplinkai tiek, kiek numatyta Direktyvoje 2000/60/EB, Tarybos direktyvoje 92/43/EEB ir Direktyvoje 2009/147/EB ([12]), jeigu atsakinga leidimus išduodanti institucija, remdamasi kiekvienu konkrečiu atveju atliktu vertinimu, padaro išvadą, kad viešasis interesas, dėl kurio įgyvendinamas projektas, yra viršesnis už tą poveikį, su sąlyga, kad tenkinamos visos tose direktyvose nustatytos atitinkamos sąlygos. Vertinant kiekvieną konkretų atvejį reikėtų ***tinkamai*** atsižvelgti į gavybos vietų geologinius ypatumus, dėl kurių gali būti apribotas sprendimų dėl projekto vykdymo vietos priėmimas ***nesant alternatyvių su gavybos vietomis susijusių sprendimų galimybių***;

(20) siekiant sumažinti leidimų išdavimo procedūros sudėtingumą ir padidinti jo efektyvumą bei skaidrumą, svarbiausiųjų žaliavų projektų rengėjai turėtų turėti galimybę bendrauti su viena nacionaline institucija, atsakinga už visos leidimų išdavimo procedūros palengvinimą, koordinavimą ***ir supaprastinimą***, o strateginių projektų atveju – už išsamaus sprendimo priėmimą per nustatytą laikotarpį. Tuo tikslu valstybės narės turėtų paskirti vieną nacionalinę kompetentingą instituciją. ***Kaip kontaktinis asmuo, su kuriuo būtų lengva susisiekti, turėtų būti paskirtas atsakingas pareigūnas. Tas paskirtasis atsakingas pareigūnas taip pat galėtų priklausyti kitai institucijai, atsižvelgiant į skirtingas nacionalines vieno langelio principo taikymo struktūras.*** Prireikus, atsižvelgiant į valstybės narės vidaus organizacinę tvarką, nacionalinės kompetentingos institucijos užduotis turėtų būti įmanoma tomis pačiomis sąlygomis perduoti kitai institucijai. ***Nedarydama poveikio procedūrų spartai, paskirtoji kompetentinga institucija turėtų prašyti kitų kompetentingų ministerijų nuomonės ir prašyti dalyvauti.*** Siekdamos užtikrinti veiksmingą savo pareigų vykdymą, valstybės narės savo nacionalinėms kompetentingoms institucijoms arba bet kuriai jų vardu veikiančiai institucijai turėtų skirti pakankamai darbuotojų ir išteklių;

(21) siekdamos užtikrinti aiškumą dėl strateginių projektų statuso suteikimo ir apriboti galimo piktnaudžiavimo bylinėjimusi veiksmingumą, kartu nedarant neigiamo poveikio veiksmingam teisminiam nagrinėjimui, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad ginčai, susiję su leidimų strateginiams projektams išdavimo procedūra, būtų išsprendžiami laiku. Tuo tikslu nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad pareiškėjai ir

([5]) 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1).

([6]) 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

([7]) 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

([8]) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

([9]) 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (OL L 143, 2004 4 30, p. 56).

([10]) 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7).

([11]) 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo ir iš dalies keičianti Direktyvą 2004/35/EB. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos pareiškimas (OL L 102, 2006 4 11, p. 15).

([12]) 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7).

projektų rengėjai galėtų naudotis paprasta ginčų sprendimo procedūra ir kad strateginių projektų atvejais būtų galima skubiai vykdyti visas su projektais susijusias teismines ir ginčų sprendimo procedūras. ***Be to, šiuo reglamentu turėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos keistis geriausia ginčų sprendimo patirtimi, pavyzdžiui, sudarant neutralių arbitrų ad hoc darbo grupes neišspręstiems klausimams spręsti***;

(22) siekiant sudaryti piliečiams ir įmonėms sąlygas tiesiogiai naudotis vidaus rinkos teikiamomis galimybėmis, nepatiriant nereikalingos papildomos administracinės naštos, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/1724 ([13]), kuriuo sukurti bendri skaitmeniniai vartai, nustatytos bendrosios vidaus rinkos veikimui svarbios informacijos, procedūrų ir pagalbos paslaugų teikimo internete taisyklės. Informacijos reikalavimai ir procedūros, kuriems taikomas šis reglamentas, turėtų atitikti Reglamento (ES) 2018/1724 reikalavimus. Visų pirma turėtų būti užtikrinama, kad strateginių projektų rengėjai turėtų prieigą ir galėtų internete atlikti procedūras, susijusias su leidimų išdavimo procedūra, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2018/1724 6 straipsnio 1 dalyje ir II priede;

(23) siekdamos, kad projektų rengėjams ir kitiems investuotojams būtų suteiktas strateginiams projektams plėtoti reikalingas saugumas ir aiškumas, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad su tokiais projektais susijusių leidimų išdavimo procedūrų trukmė neviršytų iš anksto nustatytų terminų. Strateginių projektų, susijusių tik su apdorojimu arba grąžinamuoju perdirbimu, atveju leidimų išdavimo procedūra neturėtų trukti ilgiau nei vienus metus. Tačiau strateginių projektų, susijusių su gavyba, atveju leidimų išdavimo procedūros trukmė, atsižvelgiant į galimo poveikio sudėtingumą ir mastą, neturėtų viršyti dvejų metų. Siekdamos veiksmingai laikytis šių terminų, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad atsakingos institucijos turėtų pakankamai išteklių ir darbuotojų. Pasitelkdama techninės paramos priemonę, Komisija valstybių narių prašymu padeda joms rengti, plėtoti ir įgyvendinti reformas, be kita ko, susijusias su administracinių gebėjimų, susijusių su nacionalinių leidimų išdavimu, stiprinimu;

(24) poveikio aplinkai vertinimai ir leidimai, kurių reikalaujama pagal Sąjungos teisę, be kita ko, susiję su vandeniu, buveinėmis ir paukščiais, yra neatsiejama žaliavų projektų leidimų išdavimo procedūros dalis ir esminė apsaugos priemonė, kuria užtikrinama, kad būtų užkertamas kelias neigiamam poveikiui aplinkai arba kad jis būtų kuo mažesnis. Tačiau siekiant užtikrinti, kad strateginių projektų leidimų išdavimo procedūros būtų iš anksto žinomos ir vykdomos laiku ***bei ir neviršytų iš anksto nustatyto konkretaus leidimų išdavimo proceso etapo termino,*** turėtų būti išnaudojamos visos galimybės supaprastinti būtinus vertinimus ir leidimus, kartu nemažinant aplinkos apsaugos lygio. Šiuo atžvilgiu būtini vertinimai susiejami, taip išvengiant nereikalingo dubliavimosi, ir turėtų būti užtikrinama, kad projektų rengėjai ir atsakingos institucijos, prieš atlikdami tokį susietą vertinimą, aiškiai susitartų dėl jo apimties, taip išvengdamos nereikalingų tolesnių procedūrų***, nepakenkdami šių vertinimų kokybei***;

(25) konfliktų dėl žemės naudojimo gali kilti įgyvendinant svarbiausiųjų žaliavų projektus***, ypač besivystančiose šalyse, kur priverstinis iškeldinimas ar perkėlimas yra įprasti kasybos veiklos bruožai***. Tinkamai parengti planai***, pagrįsti glaudžiu ir pagrįstu valdžios institucijų bendradarbiavimu nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmeniu,*** įskaitant teritorijų ir zonų nustatymo planus, kuriuose atsižvelgiama į galimybes įgyvendinti svarbiausiųjų žaliavų projektus ir kurių galimas poveikis aplinkai buvo įvertintas, gali padėti nustatyti visuomeninio turto ir interesų pusiausvyrą, sumažinti konfliktų riziką ir paspartinti tvarų žaliavų projektų įgyvendinimą Sąjungoje ***ir trečiosiose šalyse***. Todėl atsakingos nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos, rengdamos atitinkamus planus, turėtų apsvarstyti galimybę įtraukti nuostatas, susijusias su žaliavų projektais;

(26) siekiant gauti finansavimą svarbiausiųjų žaliavų projektams Sąjungoje dažnai kyla sunkumų. Svarbiausiųjų žaliavų rinkoms dažnai būdingas didelis kainų nepastovumas, ilgi pasirengimo laikotarpiai, didelė koncentracija ir neskaidrumas. Be to, šiam sektoriui finansuoti reikia aukšto lygio ekspertinių žinių ***ir finansinių priemonių, kuriomis būtų siekiama sumažinti investicijų riziką, pavyzdžių žaliavų fondų, mokesčių lengvatų, finansinių garantijų, dotacijų ir kitų rizikos mažinimo finansinių priemonių,*** kurių finansų įstaigoms dažnai trūksta. Siekdamos įveikti šiuos veiksnius ir padėti užtikrinti stabilų ir patikimą strateginių žaliavų tiekimą, valstybės narės ir Komisija turėtų ***šalinti politikos kliūtis ir*** padėti gauti finansavimą ir administracinę paramą. ***Valstybės narės, priimdamos sprendimą dėl finansinės paramos, turėtų atsižvelgti į atitinkamų projektų rengėjų prisiimtus***

([13]) 2018 m. spalio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724, kuriuo sukuriami bendrieji skaitmeniniai vartai, skirti suteikti prieigą prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų, ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 (OL L 295, 2018 11 21, p. 1).

aplinkosaugos, socialinės ir darbo srities įsipareigojimus. Siekiant konkurencingumo, novatoriškumo ir atsparumo, taip pat norint padidinti gamybos, apdorojimo, grąžinamojo perdirbimo ir pakaitinių medžiagų naudojimo pajėgumus, turi būti užtikrintas tiek viešasis, tiek privatusis svarbiausiųjų žaliavų sektoriaus finansavimas. Siekiant skubiai imtis veiksmų ir pasiekti šiame reglamente nustatytus lyginamuosius standartus, taip pat svarbu užtikrinti, kad kitos horizontaliosios politikos kryptys, pavyzdžiui, tvaraus finansavimo iniciatyvos, ir toliau derėtų su Sąjungos pastangomis sudaryti palankesnes sąlygas Sąjungos svarbiausiųjų žaliavų pramonei gauti pakankamą finansavimą ir investicijas;

(27) stiprią Europos vertės grandinę galima sukurti tik turint pakankamai finansinių išteklių. Komisija bendradarbiaus su programą „InvestEU“ įgyvendinančiais partneriais, ieškodama būdų, kaip padidinti paramą investicijoms siekiant Reglamente (ES) 2021/523 ([14]) ir šiame reglamente nustatytų bendrų tikslų. Programos „InvestEU“ konsultacijų centras gali prisidėti kuriant perspektyvių projektų sistemą;

(27a) šiuo reglamentu turėtų būti didinama sinergija su veiksmais, kuriuos šiuo metu remia Sąjunga ir valstybės narės, pasitelkdamos programas ir veiksmus, susijusius su svarbiausiųjų žaliavų moksliniais tyrimais ir inovacijomis ir tiekimo grandinės dalių plėtojimu, visų pirma programą „Europos horizontas“, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/695 ([15]) (toliau – programa „Europos horizontas“) ir Tarybos sprendimu (ES) 2021/764 ([16]);

(28) siekdami įveikti apribojimus, susijusius su šiuo metu dažnai suskaidytomis viešųjų ir privačiųjų investicijų pastangomis, palengvinti integraciją ir investicijų grąžą, Komisija, valstybės narės ir skatinamojo finansavimo bankai turėtų geriau suderinti šiuo metu Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis vykdomas finansavimo programas ir sukurti jų sinergiją, taip pat užtikrinti geresnį veiksmų koordinavimą ir bendradarbiavimą su pramone ir pagrindinėmis privačiojo sektoriaus suinteresuotosiomis šalimis. Tuo tikslu turėtų būti įsteigtas specialus Valdybos pogrupis, kuriame dirbtų valstybių narių ir Komisijos ekspertai, taip pat atitinkamų viešųjų finansų įstaigų atstovai. Šis pogrupis turėtų svarstyti atskirus strateginių projektų finansavimo poreikius ir galimas jų finansavimo galimybes, kad projektų rengėjams būtų galima pateikti pasiūlymus, kaip geriausiai pasinaudoti esamomis finansavimo galimybėmis. Svarstydama ir teikdama rekomendacijas dėl strateginių projektų finansavimo trečiosiose šalyse***, įskaitant besiformuojančias rinkas ir besivystančias šalis, Komisija ir Valdyba, bendradarbiaudamos su potencialiomis šalimis partnerėmis, turėtų teikti pirmenybę strateginiams projektams pagal strategiją „Global Gateway“ ir koordinuoti veiksmus su nacionalinėmis ir tarptautinėmis vystymosi finansavimo institucijomis*** ([17]);

(28a) reikia nuolatinių pastangų Sąjungos ir nacionaliniu lygmeniu siekiant skatinti ir remti mokslinius tyrimus ir inovacijas, susijusias su svarbiausiosiomis žaliavomis, nes fundamentalieji moksliniai tyrimai bus labai svarbūs atrandant naujas medžiagas ir pakaitines medžiagas;

(28b) Sąjungos ir nacionaliniu lygmeniu reikia specialių finansinių ir paramos priemonių bei tikslinių mokslinių tyrimų ir inovacijų fondų, skirtų efektyvumui, medžiagų pakeitimui kitomis medžiagomis, perdirbimo procesams ir uždariems medžiagų ciklams gerinti, pasitelkiant mokslinių tyrimų ir inovacijų programas ir kitas priemones, kuriomis būtų skatinamos inovacijos, visų pirma atliekų perdirbimo, pažangiųjų medžiagų ir medžiagų pakeitimo kitomis medžiagomis srityse, taip pat skirtų naujoms ir novatoriškoms svarbiausiųjų žaliavų tvarios gavybos srities technologijoms plėtoti Sąjungoje;

([14]) 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/523, kuriuo nustatoma programa „InvestEU“ ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/1017 (OL L 107, 2021 3 26, p. 30).

([15]) 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013 (OL L 170, 2021 5 12, p. 1).

([16]) 2021 m. gegužės 10 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/764, kuriuo nustatoma specialioji programa, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, ir kuriuo panaikinamas Sprendimas 2013/743/ES (OL L 167 I, 2021 5 12, p. 1).

([17]) Bendras komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Strategija „Global Gateway“ (JOIN(2021)30 *final*).

(29) labai svarbu užtikrinti privačias bendrovių, finansinių investuotojų ir perkančiųjų įmonių investicijas. Tais atvejais, kai vien privačių investicijų nepakanka, veiksmingam projektų įgyvendinimui svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje gali prireikti viešosios paramos, pavyzdžiui, garantijų, paskolų arba investicijų į nuosavą ir kvazinuosavą kapitalą. Ši viešoji parama gali būti laikoma valstybės pagalba. Tokia pagalba turi būti skatinamojo poveikio, būtina, tinkama ir proporcinga. Dabartinėse valstybės pagalbos gairėse, kurios neseniai buvo nuodugniai peržiūrėtos atsižvelgiant į dvejopos pertvarkos tikslus, numatyta daug galimybių tam tikromis sąlygomis remti investicijas svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje ***ir kitus Europos žaliojo kurso tikslus. Komisija turėtų toliau nagrinėti galimybę įsteigti specialų Sąjungos lygmens fondą, pavyzdžiui, Europos strateginių žaliavų fondą, be kita ko, apsvarstant atnaujinamųjų priemonių naudojimą, arba skirti finansinę paramą, gautą perskirsčius daugiametės finansinės programos prioritetus. Šiuo atveju turėtų būti naudojamos jau turimos žinios, investavimo platformos ir procesai, susiję su svarbiausiųjų žaliavų projektais;***

(30) viešoji parama turi būti naudojama proporcingai sprendžiant rinkos nepakankamumo arba neoptimalios investavimo aplinkos problemas ir veikla neturėtų būti dubliuojama arba ja neturėtų būti išstumiamas privatus finansavimas***, trukdoma skirtingų valstybių narių bendrovių bendradarbiavimui*** ar sutrikdoma konkurencija vidaus rinkoje. Veiksmai turėtų ***būti tikslingi ir veiksmingi bei*** suteikti Sąjungai aiškią pridėtinę vertę;

(31) dėl nepastovių keleto strateginių žaliavų kainų ir dėl to, kad galimybės apdrausti nuo su šiuo nepastovumu susijusios rizikos išankstinių sandorių rinkose yra ribotos, projektų rengėjams būna sunku užtikrinti strateginių žaliavų projektų finansavimą, o galutinės grandies vartotojams – užtikrinti stabilias ir iš anksto žinomas pagrindinių žaliavų kainas. Siekiant sumažinti netikrumą dėl strateginių žaliavų kainų ateityje, būtina numatyti sistemą, pagal kurią tiek suinteresuotieji prekių pirkėjai, tiek strateginių projektų rengėjai galėtų nurodyti savo pirkimo ar pardavimo pasiūlymus ir bendrauti vieni su kitais, jeigu atitinkami pasiūlymai galėtų būti suderinami. ***Tokia sistema turi esminę reikšmę skatinant MVĮ dalyvavimą strateginių žaliavų vertės grandinėse. Taip pat turėtų būti remiamas platformos, kuria siekiama sudaryti sąlygas verslo konsorciumams patekti į rinkas, kurios dar nėra įtrauktos į strateginę partnerystę ar laisvosios prekybos susitarimą, sukūrimas;***

(31a) Europos investicijų bankas, susitaręs su Taryba, Komisija ir valstybėmis narėmis, turėtų išnagrinėti galimybę sukurti ES eksporto kreditų priemonę, kuria būtų sudarytos sąlygos Sąjungos įmonėms investuoti į projektus, padedančius siekti šiame reglamente nustatytų tikslų;

(32) turimos žinios apie Sąjungos žaliavų telkinius ir jų žemėlapiai buvo formuojami tuo metu, kai strateginių technologijų kūrimui reikalingų svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimas nebuvo laikomas prioritetu. Siekdamos gauti ir atnaujinti informaciją apie svarbiausiųjų žaliavų telkinius***, įskaitant geoterminės gavybos potencialą,*** valstybės narės turėtų parengti nacionalines bendros svarbiausiųjų žaliavų ***ir metalų nešiklių, kuriuose gali būti svarbiausiųjų žaliavų,*** žvalgybos programas, kurios turėtų apimti tokias priemones kaip naudingųjų iškasenų telkinių žemėlapių sudarymas, geocheminės žvalgybos kampanijos, geomoksliniai tyrimai ir esamų geomokslinių duomenų rinkinių pakartotinis apdorojimas. Mineralų santalkų nustatymui ir jų išgavimo techninio ir ekonominio perspektyvumo vertinimas susijęs su didele finansine rizika. Siekdamos sumažinti tą riziką ir palengvinti gavybos projektų rengimą, valstybės narės turėtų viešai skelbti informaciją, gaunamą vykdant atitinkamą nacionalinę žvalgybos programą, prireikus naudodamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB ([18]) nustatytą erdvinės informacijos infrastruktūros sistemą;

(32a) kad būtų galima įgyvendinti gavybos, apdorojimo ir grąžinamojo perdirbimo tikslus, valstybės narės turėtų skatinti veiksmus, kuriais siekiama spręsti geologijos mokslų studentų ir absolventų trūkumo problemą Europoje;

([18]) 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB, sukurianti Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE) (OL L 108, 2007 4 25, p. 1).

(33) iš kosmoso ***ir GNSS sistemų, visų pirma ES kosmoso programos, „Copernicus“, GALILEO ir EGNOS,*** užfiksuoti duomenys ir paslaugos, teikiamos vykdant Žemės stebėjimą, ***turėtų būti*** kuo plačiau naudojami siekiant padėti kurti tvarias svarbiausiųjų žaliavų vertės grandines, užtikrinant nuolatinį informacijos srautą, kuris galėtų būti naudingas vykdant tokią veiklą, kaip antai kasybos teritorijų stebėsena ir valdymas, poveikio aplinkai ir socialinio bei ekonominio poveikio vertinimas arba naudingųjų iškasenų išteklių žvalgyba. Kadangi naudojant ***kosmoso duomenis ir paslaugas*** taip pat galima gauti informaciją apie atokias ir nepasiekiamas vietoves, valstybės narės turėtų į tai kiek manoma atsižvelgti rengdamos ir įgyvendindamos savo nacionalines žvalgybos programas;

(34) nors siekiant užtikrinti didesnį tiekimo saugumą būtina stiprinti Sąjungos svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinę, svarbiausiųjų žaliavų tiekimo grandinės ir toliau bus pasaulinio masto ir neapsaugotos nuo išorės veiksnių. Neseni arba tebevykstantys įvykiai – nuo COVID-19 krizės iki neišprovokuotos ir nepagrįstos karinės agresijos prieš Ukrainą***, taip pat Kinijos iniciatyvos „Viena juosta, vienas kelias“ poveikis trečiosioms šalims*** – parodė kai kurių Sąjungos tiekimo grandinių pažeidžiamumą sutrikimų atvejais ***ir tai, kad būtina skubiai nustatyti svertus, kuriais būtų galima apriboti paklausos, ypač strateginių žaliavų, didėjimą***. Siekiant užtikrinti, kad valstybės narės ir Europos pramonė galėtų numatyti tiekimo sutrikimus ir būtų pasirengusios jų padariniams, reikėtų parengti priemones, kuriomis būtų didinami stebėsenos pajėgumai***, taip pat keičiamasi informacija siekiant prireikus koordinuoti strategines atsargas ir stiprinti*** įmonių ***pasirengimą***;

(35) valstybės narės neturi tokių pačių pajėgumų, reikalingų užtikrinti informuotumą apie riziką ir ją numatyti, ir ne visos valstybės narės yra sukūrusios specialias struktūras, stebinčias svarbiausiųjų žaliavų tiekimo grandines ir galinčias informuoti įmones apie galimą tiekimo sutrikimų riziką. Be to, nors kai kurios įmonės investavo į savo tiekimo grandinių stebėseną, kitoms trūksta pajėgumų tai padaryti. Todėl, atsižvelgdama į pasaulinį svarbiausiųjų žaliavų tiekimo grandinių aspektą ir jų sudėtingumą, Komisija turėtų parengti specialią stebėsenos suvestinę, kurioje būtų vertinama svarbiausiųjų žaliavų tiekimo rizika, ir užtikrinti, kad surinkta informacija būtų prieinama valdžios institucijoms ir privatiems subjektams ir taip būtų didinama valstybių narių sinergija. Siekdama užtikrinti, kad Sąjungos vertės grandinės būtų pakankamai parengtos galimiems tiekimo sutrikimams, Komisija turėtų atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir įvertinti strateginių žaliavų tiekimo grandinių pažeidžiamumą bei joms kylančią tiekimo riziką. Valstybės narės turėtų prisidėti prie šios veiklos, kai įmanoma, atlikdamos tokį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis pasitelkiant nacionalines tiekimo ir informavimo įstaigas, susijusias su svarbiausiųjų žaliavų sritimi. Taryba turėtų užtikrinti Komisijos ir valstybių narių atliekamo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis koordinavimą. Tais atvejais, kai nė viena valstybė narė neturi galimybių atlikti reikalingą konkrečios strateginės žaliavos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, Komisija šį testavimą turėtų atlikti pati. Komisija taip pat turėtų pasiūlyti galimas strategijas, kurias galėtų taikyti valdžios institucijos ir privatūs subjektai, siekdami ***trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu*** sumažinti tiekimo riziką, kaip antai ***papildomų politikos priemonių*** strateginių žaliavų ***poreikiui mažinti įgyvendinimo***, strateginių atsargų kaupimo arba tolesnio jų tiekimo įvairinimo strategijas. Siekdama surinkti informaciją, reikalingą stebėsenos ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis priemonėms vykdyti, Komisija turėtų derinti veiksmus su atitinkamu nuolatiniu Valdybos pogrupiu, o valstybės narės turėtų nustatyti ir stebėti ***dideles įmones, kurios yra svarbios*** vertės grandinės veikimui. Tais atvejais, kai nė vienas nuolatinio pogrupio narys neturi galimybių atlikti reikalingą konkrečios strateginės žaliavos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, Komisija turėtų šį testavimą atlikti pati;

(36) strateginės atsargos yra svarbi priemonė siekiant sumažinti tiekimo sutrikimus, visų pirma susijusius su žaliavomis. Nors pagal siūlomą Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę strategines atsargas galima plėtoti, jeigu aktyvuojamas bendrosios rinkos budrumo režimas, valstybės narės ir įmonės nėra įpareigotos kaupti ar derinti savo strategines atsargas iki tiekimo sutrikimo. Be to, visoje Europos Sąjungoje nėra koordinavimo mechanizmo, kurį taikant būtų galima parengti bendrą vertinimą ir galimo dubliavimo bei sinergijos analizę. Todėl pirmiausia, atsižvelgdamos į tai, kad šiuo metu trūksta svarbios informacijos, valstybės narės turėtų pateikti Komisijai informaciją apie savo strategines atsargas, nepriklausomai nuo to, ar jas tvarko valdžios institucijos, ar valstybių narių vardu veikiantys ekonominės veiklos vykdytojai. Be kita ko, turėtų būti pateikiama informacija apie turimas kiekvienos strateginės žaliavos atsargas, atsargų kiekio perspektyvas ir su šiomis atsargomis susijusias taisykles ir procedūras. Visos užklausos turėtų būti proporcingos, jose turėtų būti atsižvelgiama

į duomenims pateikti reikalingas sąnaudas ir pastangas, taip pat į jų poveikį nacionaliniam saugumui, ir turėtų būti nustatomi tinkami prašomos informacijos pateikimo terminai. Į analizę gali būti įtraukiama informacija apie ekonominės veiklos vykdytojų turimas atsargas, tačiau tai nebus laikoma atitinkama užklausa. Komisija turėtų saugiai tvarkyti šiuos duomenis ir skelbti tik apibendrintą informaciją. Antra, remdamasi gauta informacija, ***Taryba*** turėtų ***nurodyti saugų Sąjungos atsargų lygį***, atsižvelgdama į bendrą metinį atitinkamų strateginių žaliavų suvartojimą Sąjungoje. Remdamasi turimų atsargų palyginimu su bendru strateginių žaliavų atsargų lygiu visoje Sąjungoje, Taryba, sutarusi su Komisija, turėtų turėti galimybę teikti neprivalomas nuomones valstybėms narėms dėl to, kaip padidinti konvergenciją, ir skatinti valstybes nares kaupti savo strategijų atsargas kartu išvengiant rinkos iškraipymo***, be kita ko, besiformuojančių rinkų ir besivystančių šalių sąskaita***. Tai darydama Taryba turėtų atsižvelgti į poreikį toliau skatinti strategines žaliavas naudojančius privačius veiklos vykdytojus kaupti strategines atsargas;

(37) siekdama užtikrinti tolesnį koordinavimą, Komisija turėtų užtikrinti būtinas konsultacijas su valstybėmis narėmis prieš joms dalyvaujant tarptautiniuose forumuose, kuriuose gali būti aptariami tokie strateginiai ištekliai, visų pirma pasitelkdama specialų nuolatinį Valdybos pogrupį. Be to, siekdama padidinti šio pasiūlymo ir kitų horizontaliųjų ar konkrečių priemonių papildomumą, Komisija turėtų užtikrinti, kad surinkta ir apibendrinta informacija būtų perduodama budrumo arba krizių valdymo subjektams, kaip antai siūlomai Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės patariamajai grupei, siūlomai Lustų akto Europos puslaidininkių tarybai, HERA Valdybai Sveikatos krizių valdybai;

(38) siekiant, kad didelės įmonės, gaminančios strategines technologijas Sąjungoje ir šiuo tikslu naudojančios strategines žaliavas, būtų pakankamai pasirengusios reaguoti į tiekimo sutrikimus***, jos turėtų užtikrinti tinkamą vidaus rizikos valdymą***. Taip bus užtikrinama, kad šios įmonės atsižvelgs į strateginių žaliavų tiekimo riziką ir parengs tinkamas rizikos mažinimo strategijas, kad būtų geriau pasirengusios tiekimo sutrikimo atveju. Be to, tokios didelės įmonės turėtų reguliariai atlikti savo strateginių žaliavų tiekimo grandinių testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, siekdamos užtikrinti, kad būtų atsižvelgiama į visus skirtingus scenarijus, kurie sutrikimo atveju galėtų turėti įtakos jų tiekimui. Dėl šių priemonių bus papildomai atsižvelgiama į galimos tiekimo rizikos sąnaudas;

(39) daugelis strateginių žaliavų rinkų nėra visiškai skaidrios ir daugiausia dėmesio jose skiriama pasiūlai, todėl didėja pardavėjų derybinė galia ir pirkėjams nustatomos kainos***, o tai kelia sunkumų rinkai***. Siekdama padėti ***užtikrinti, kad Sąjungoje įsisteigusioms įmonėms būtų prieinamos žaliavos,*** Komisija turėtų sukurti sistemą, pagal kurią būtų galima nustatyti bendrą suinteresuotų pirkėjų paklausą. Kurdama tokią sistemą Komisija turėtų atsižvelgti į patirtį, įgytą siekiant panašių tikslų, visų pirma bendro dujų pirkimo srityje, kaip ***anksčiau*** nustatyta Tarybos reglamente (ES) 2022/2576 ([19]) ***reaguojant į dujų krizę***. Valstybių narių valdžios institucijos taip pat turėtų turėti galimybę dalyvauti šioje sistemoje ir taip kaupti savo strategines atsargas. Visos pagal tą mechanizmą ***patvirtintos*** priemonės turėtų būti suderinamos su Sąjungos konkurencijos ***ir nacionaline*** teise;

(39a) atsparus ir konkurencingas žaliavų sektorius Sąjungai yra labai svarbus ekonominiu ir strateginiu požiūriu. Atsižvelgiant į šio reglamento tikslus, t. y. stiprinti Sąjungos strateginių žaliavų gavybos, apdorojimo ir perdirbimo pajėgumus, svarbu užtikrinti sąžiningą ir nuspėjamą rinkos aplinką įmonėms visoje žaliavų vertės grandinėje. Todėl kuriant bet kokią sistemą, skirtą bendrai paklausai įvertinti, siekiant sustiprinti paklausos pusės Sąjungos įmonių padėtį rinkoje, taip pat turi atidžiai apsvarstyti rinkos poveikį Sąjungos įmonėms pasiūlos pusėje;

([19]) 2022 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/2576 dėl solidarumo didinimo geriau koordinuojant dujų pirkimą, nustatant patikimus lyginamuosius kainų indeksus ir tarpvalstybinius dujų mainus (OL L 335, 2022 12 29, p. 1).

(40) dėl šio reglamento nuostatų, susijusių su stebėsena ir strateginėmis atsargomis, nereikia suderinti nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų ir jos nepakeičia esamų mechanizmų. Stebėsenos ir pasirengimo valdyti riziką sričių paskatos turėtų atitikti Europos priemones. Todėl tokios priemonės, kaip antai siūloma Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė, kurią taikant siekiama numatyti, sušvelninti ir reaguoti į bendrosios rinkos veikimui poveikį darančias krizes, arba Tarybos reglamentas (ES) 2022/2372 ([20]) dėl priemonių sistemos, skirtos krizės atveju reikalingų medicininių atsako priemonių tiekimui užtikrinti susidarius Sąjungos lygmens ekstremaliajai visuomenės sveikatos situacijai, krizės arba grėsmės atveju vis tiek galėtų būti taikomos svarbiausiosioms ir strateginėms žaliavoms tiek, kiek toms medžiagoms šios priemonės taikomos. Šio reglamento ir krizių valdymo priemonių papildomumą ir suderinamumą keičiantis informacija turėtų ***užtikrinti Komisija, vykdydama atidžius*** informacijos mainus ***tarp atitinkamų patariamųjų ir valdymo organų, įsteigtų pagal šias krizių valdymo priemones***;

(41) svarbiausiosios žaliavos yra metalai, kurie iš esmės gali būti perdirbami daugybę kartų, nors kartais jų kokybė dėl to pablogėja. Taip sukuriamos galimybės vykdant žaliąją pertvarką pereiti prie tikrai žiedinės ekonomikos. Po pradinio spartaus svarbiausiųjų žaliavų, reikalingų naujoms technologijoms, paklausos augimo etapo, kai pirminė gavyba ir apdorojimas vis dar bus pagrindiniai šių žaliavų gavimo būdai, vis ***svarbesni*** turėtų tapti grąžinamasis perdirbimas ***bei pakartotinis naudojimas*** ir dėl ***jų*** turėtų sumažėti pirminės gavybos poreikis bei su juo susijęs poveikis. Šiais laikais ***daugumos*** svarbiausiųjų žaliavų perdirbimo ***ir pakartotinio naudojimo*** lygiai tebėra maži, ***be kita ko, dėl to, kad gaminių projektavimo etape neatsižvelgiama į grąžinamojo perdirbimo galimybes,*** o perdirbimo sistemos ir technologijos dažnai neatitinka šių medžiagų ypatumų. Todėl reikia imtis veiksmų, kuriais būtų šalinami įvairūs veiksniai, ribojantys žiediškumo potencialą. ***Nepriklausomai nuo to, kiek 2030 m. bus sunaudota strateginių žaliavų, Sąjunga turėtų siekti visiško šių žaliavų žiediškumo;***

(41a) Europa turi didinti savo atvirą strateginį savarankiškumą, taip pat didinti atsparumą rengdamasi galimiems tiekimo sutrikimams dėl sveikatos ar kitų krizių. Šį tikslą pasiekti padės žiediškumo ir išteklių naudojimo efektyvumo didinimas, daugiau šių žaliavų perdirbant ir regeneruojant;

(42) valstybėms narėms palikta svarbi kompetencija žiediškumo srityje, pavyzdžiui, susijusi su atliekų surinkimo ir apdorojimo sistemomis. Ši kompetencija turėtų būti naudojama siekiant padidinti atliekų srautų, kuriose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo tikimybė didelė, surinkimo ir perdirbimo lygius, pavyzdžiui, siūlant finansines paskatas, kaip antai nuolaidas, piniginį atlygį, arba naudojant užstato grąžinimo sistemas***, kartu išsaugant vidaus rinkos vientisumą***. Valstybių narių valdžios institucijos taip pat turėtų imtis veiksmų, nes jos veikia kaip svarbiausiųjų žaliavų ir produktų, kurių sudėtyje yra šių žaliavų, pirkėjos, o nacionalinės mokslinių tyrimų ir inovacijų programos suteikia daug išteklių, kuriuos naudojant galima pagerinti svarbiausiųjų žaliavų žiediškumo srities žinių ir technologijų būklę ir medžiagų efektyvumą ***bei pakeitimo strategijas***. Galiausiai valstybės narės turėtų skatinti kasybos atliekose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimą, pagerindamos informacijos prieinamumą ir pašalindamos teisines, ekonomines ir technines kliūtis. Vienas iš galimų sprendimų, į kuriuos valstybės narės turėtų atsižvelgti, yra rizikos pasidalijimo tarp veiklos vykdytojų ir valstybės narės mechanizmai, kuriais siekiama skatinti uždarytuose atliekų įrenginiuose esančių žaliavų panaudojimą. ***Komisija turėtų stebėti valstybių narių veiksmus, lyginti ir skleisti geriausios praktikos pavyzdžius ir prireikus teikti valstybėms narėms rekomendacijas dėl tolesnių veiksmų;***

(42a) elektronikos atliekose yra svarbiausiųjų žaliavų, kurių koncentracija yra keliomis eilėmis didesnė nei geriausios kokybės rūdose visame pasaulyje. Tai suteikia didelių ekonominių galimybių gavybai iš urbanistinių atliekų, turinčiai didelį plėtros potencialą;

([20]) 2022 m. spalio 24 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/2372 dėl priemonių sistemos, skirtos krizės atveju reikalingų medicininių atsako priemonių tiekimui užtikrinti susidarius Sąjungos lygmens ekstremaliajai visuomenės sveikatos situacijai (OL L 314, 2022 12 6, p. 64).

(43) daugelyje Sąjungos regionų, kuriuose anksčiau buvo vykdoma žaliavų gavyba, yra uždarytų įrenginių, kuriuose sukaupta daug kasybos atliekų, bet šias atliekas tik neseniai pradėta laikyti ekonomiškai svarbiomis, todėl jų svarbiausiųjų žaliavų potencialas daugiausia dar nebuvo ištirtas. Naudojant kasybos atliekų įrenginiuose sukauptas svarbiausiąsias žaliavas ***būtų galima išvengti neigiamo naujos kasybos veiklos socialinio poveikio ir poveikio aplinkai ir jį apriboti,*** sukurti ekonominę vertę ir darbo vietas istoriniuose kasybos regionuose, kurie dažnai nukenčia dėl deindustrializacijos ir nuosmukio***, nors tie regionai galėtų atlikti svarbų vaidmenį didinant Sąjungos atsparumą ir ribojant neigiamą žaliavų naudojimo poveikį aplinkai ir socialinį poveikį***. Nepakankamas dėmesys svarbiausiųjų žaliavų kiekiams ir informacijos trūkumas, visų pirma kalbant apie uždarytus atliekų įrenginius, yra vienos iš pagrindinių kliūčių, trukdančių geriau išnaudoti kasybos atliekose esančių svarbiausiųjų žaliavų potencialą;

(44) galimybė panaudoti kasybos atliekų įrenginiuose esančias svarbiausiąsias žaliavas turėtų būti vienas iš atitinkamų atliekų įrenginių valorizacijos elementų. Direktyvoje 2006/21/EB nustatyti griežti reikalavimai dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo užtikrinant aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugą. Nors šie griežti reikalavimai turėtų būti taikomi toliau, tikslinga nustatyti papildomas priemones, kuriomis būtų siekiama kuo labiau padidinti kasybos atliekose esančių svarbiausiųjų žaliavų naudojimą;

(45) tiek esamų, tiek naujų kasybos atliekų įrenginių operatoriai turėtų atlikti preliminarų ekonominio vertinimo tyrimą, susijusį su svarbiausiųjų žaliavų, išgautų iš įrenginių kasybos vietoje, ***ir jų telkiniuose*** esančių kasybos atliekų ir iš tokių susidarančių atliekų, naudojimu. Laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/98/EB ([21]) nustatytos atliekų hierarchijos, pirmenybė turėtų būti teikiama veiksmams, kuriais siekiama užkirsti kelią atliekų, kuriose yra svarbiausiųjų žaliavų, susidarymui, išgaunant svarbiausiąsias žaliavas iš išgauto iškasenų kiekio prieš joms tampant atliekomis. Atlikdami šį tyrimą, veiklos vykdytojai turėtų surinkti būtiną informaciją, be kita ko susijusia su svarbiausiųjų žaliavų koncentracija ir kiekiais kasybos atliekose, ir įvertinti įvairias galimybes, susijusias su procesais, operacijomis ar verslo susitarimais, kuriuos naudojant būtų galima sudaryti sąlygas ***techniškai ir*** ekonomiškai perspektyviam svarbiausiųjų žaliavų panaudojimui. Šiuo įpareigojimu papildomi Direktyvoje 2006/21/EB ir nacionaliniuose teisės aktuose, kuriais ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, nustatyti įpareigojimai ir jis yra tiesiogiai taikomas. Vykdydami šį įpareigojimą veiklos vykdytojai ir kompetentingos institucijos turėtų siekti kuo labiau sumažinti administracinę naštą ir kuo labiau integruoti procedūras;

(46) siekdamos spręsti nepakankamos informacijos apie uždarytų kasybos atliekų įrenginių svarbiausiųjų žaliavų potencialą problemą, valstybės narės, laikydamosi Sąjungos konkurencijos taisyklių, turėtų sukurti duomenų bazę, kurioje būtų saugoma visa tokių žaliavų panaudojimui svarbi informacija, visų pirma susijusi su svarbiausiųjų žaliavų kiekiais ir koncentracija kasybos atliekų įrenginiuose. Informacija turėtų būti skelbiama viešai patogia naudoti, skaitmenine forma, kad būtų galima susipažinti su išsamesne technine informacija. Siekdamos suteikti naudotojams patogią prieigą prie informacijos, valstybės narės turėtų, pavyzdžiui, įsteigti kontaktinį punktą, kuriame būtų galima keistis išsamesne informacija su potencialiais svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo projektų kūrėjais. Sukurtoje duomenų bazėje potencialūs projektų rengėjai turėtų lengvai rasti įrenginius, kuriuose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo ekonominės perspektyvos ***trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiais*** yra didelės. Siekdamos sutelkti ribotus išteklius, valstybės narės, rinkdamos informaciją, ***galėtų*** laikytis pakopinio požiūrio ir daugiau pastangų reikalaujančius informacijos rinkimo etapus vykdyti tik perspektyviausiuose objektuose. Renkant informaciją turėtų būti siekiama teikti tikslią ir reprezentatyvią informaciją apie kasybos atliekų įrenginius ir kuo geriau parodyti svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo galimybes;

(47) pastovieji magnetai naudojami įvairiuose produktuose, o svarbiausios ir sparčiausiai augančios šių magnetų naudojimo sritys yra susijusios su vėjo jėgainėmis ir elektrinėmis transporto priemonėmis, taip pat su kitais produktais, įskaitant magnetinio rezonanso tomografijos įrenginius, pramoninius robotus, lengvąsias transporto priemones, aušinimo generatorius, šilumos siurblius, elektrinius variklius, pramoninius elektrinius siurblius, automatines skalbykles, būgnines džiovykles, mikrobangų krosneles, dulkių siurblius ir indaploves, kuriuose yra

([21]) 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

daug vertų perdirbti svarbiausiųjų žaliavų. Daugumos pastoviųjų magnetų, visų pirma pačių efektyviausių, sudėtyje yra svarbiausiųjų žaliavų, kaip antai neodimio, prazeodimio, disprozio, terbio, boro, samario, nikelio arba kobalto. Juos perdirbti įmanoma, tačiau šiuo metu toks perdirbimas Sąjungoje atliekamas tik nedideliu mastu arba vykdant mokslinių tyrimų projektus. Todėl siekiant didinti žiediškumą pastovieji magnetai turėtų būti laikomi prioritetiniais produktais;

(48) norint ***padidinti magnetų žiediškumą***, būtina, kad perdirbėjai***, atnaujintojai ir taisytojai*** galėtų naudoti būtiną informaciją, susijusią su produkte esančių magnetų kiekiu, rūšimi ir chemine sudėtimi, taip pat jų vieta, naudojama danga, klijais ir priedais bei informaciją apie tai, kaip pašalinti tokius pastoviuosius magnetus iš produkto. Be to, siekiant užtikrinti, kad magnetų perdirbimas būtų naudingas verslui, Sąjungos rinkai pateikiamuose produktuose naudojamuose pastoviuosiuose magnetuose ilgainiui turėtų būti naudojama vis daugiau perdirbtųjų medžiagų. Pirmajame etape užtikrinant skaidrią informaciją, susijusią su perdirbtųjų medžiagų dalimi, atlikus specialų tinkamo lygio ir tikėtino poveikio vertinimą, turėtų būti nustatoma minimali perdirbtųjų medžiagų dalis;

(49) Sąjungos rinkoje parduodamos svarbiausiosios žaliavos dažnai sertifikuojamos atsižvelgiant į jų gamybos ir tiekimo grandinės tvarumą. Sertifikavimas gali būti atliekamas taikant įvairias skirtingos aprėpties ir griežtumo viešojo ir privačiojo sektorių sertifikavimo schemas, todėl gali kilti painiava dėl teiginių, susijusių su atitinkamu taip sertifikuotų Sąjungos rinkai pateikiamų svarbiausiųjų žaliavų tvarumo teiginių pobūdžiu ir teisingumu. Komisijai turėtų būti suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais pripažįstamos išsamiomis ir patikimomis laikytinos sertifikavimo schemos, kurias valdžios institucijos ir rinkos dalyviai, vertindami svarbiausiųjų žaliavų tvarumą, gali naudoti kaip bendrą pagrindą. Turėtų būti pripažįstamos tik tokios sertifikavimo schemos, apimančios įvairius tvarumo aspektus, be kita ko, aplinkos apsaugą***, susijusią su oru, dirvožemiu, vandeniu ir biologine įvairove,*** žmogaus teises, įskaitant darbuotojų teises, ***valdymo aspektus, įskaitant*** verslo skaidrumą ***ir vietos bendruomenių dalyvavimą, kuriuo užtikrinami aukšti tvarumo standartai, taip pat apimančios*** nuostatas dėl nepriklausomų trečiųjų šalių atliekamo atitikties tikrinimo ir stebėsenos. Siekiant užtikrinti procedūrų veiksmingumą, projektų rengėjams, teikiantiems paraiškas dėl pripažinimo strateginiais projektais, turėtų būti leidžiama kaip aplinkybę, pagrindžiančią, kad jų projektas įgyvendinamas tvariai, nurodyti dalyvavimą pripažintoje schemoje;

(50) svarbiausiųjų žaliavų gamyba skirtingais vertės grandinės etapais daro poveikį ***klimatui ir*** aplinkai***, visų pirma*** vandeniui ***ir biologinei įvairovei***. Siekiant apriboti šią žalą ir paskatinti tvaresnių svarbiausiųjų žaliavų gamybą, Komisijai turėtų būti suteikiami įgaliojimai sukurti svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo sistemą, apimančią tikrinimo procedūrą, kurią naudojant būtų užtikrinama, kad kartu su Sąjungos rinkai pateikiamomis svarbiausiosiomis žaliavomis būtų viešai skelbiama informacija apie šį pėdsaką. Taikant šią sistemą turėtų būti atsižvelgiama į moksliškai pagrįstus vertinimo metodus ir atitinkamus gyvavimo ciklo vertinimo srities tarptautinius standartus. Reikalavimas nurodyti medžiagos aplinkosauginį pėdsaką turėtų būti taikomas tik tuo atveju, jeigu, remiantis specialiu vertinimu, padaroma išvada, kad tai padėtų siekti Sąjungos klimato ir aplinkos tikslų ***ir būtų proporcinga ekonominėms sąnaudoms***, nes palengvintų svarbiausiųjų žaliavų, kurių aplinkosauginis pėdsakas mažesnis, pirkimą ir nebūtų daromas neproporcingas poveikis prekybos srautams. Priėmusi atitinkamus skaičiavimo metodus, Komisija turėtų nustatyti svarbiausiųjų žaliavų rodiklių dydžio klases, kad potencialūs pirkėjai galėtų lengvai palyginti atitinkamą prieinamų medžiagų aplinkosauginį pėdsaką, o rinka būtų skatinama naudoti tvaresnes medžiagas. Svarbiausiųjų žaliavų pardavėjai turėtų užtikrinti, kad jų klientai galėtų susipažinti su aplinkosauginio pėdsako deklaracijomis. Užtikrinant skaidrumą, susijusį su Sąjungos rinkai pateikiamų svarbiausiųjų žaliavų atitinkamu pėdsaku, taip pat galima sudaryti sąlygas taikyti kitas Sąjungos ir nacionalinio lygmens politikos priemones, kaip antai paskatas arba žaliųjų viešųjų pirkimų kriterijus, kuriais skatinama svarbiausiųjų žaliavų, turinčių mažesnį poveikį aplinkai, gamyba. ***Jūros gelmių biologinė įvairovė, kaip manoma, yra didžiausia visoje Žemėje ir teikia ypatingos svarbos ekosistemines paslaugas, įskaitant ilgalaikę anglies dioksido sekvestraciją. Labai tikėtina, kad giliavandenė kasyba lems negrįžtamą biologinės įvairovės nykimą ir padarys neatitaisomą žalą ekosistemoms. Laikantis atsargumo principo, giliavandenė kasyba neturėtų būti vykdoma tol, kol nebus***

pakankamai ištirtas jos poveikis jūrų aplinkai ir biologinei įvairovei ir kol nėra mokslinio sutarimo, kad giliavandenė kasyba gali būti valdoma taip, kad ja nebūtų naikinama biologinė įvairovė ir daroma žala ekosistemoms;

(51) aplinkosauginio pėdsako nustatymo metodai yra svarbus apskaičiavimo taisyklių rengimo pagrindas. Jie grindžiami moksliškai pagrįstais vertinimo metodais, kuriuos taikant atsižvelgiama ***į panašias kituose Sąjungos teisės aktuose nustatytus pareigas ir į*** tarptautinio lygmens pokyčius ir kurie apima poveikį aplinkai, įskaitant klimato kaitą ir poveikį vandeniui, orui, dirvožemiui, ištekliams, taip pat žemės naudojimo ir toksiškumo poveikį;

(52) turėtų būti užtikrinama, kad atsakingi veiklos vykdytojai, prieš pateikdami rinkai produktus arba medžiagas, įvertintų jų atitiktį reikalavimams, kuriais siekiama pagerinti pastoviųjų magnetų žiediškumą ir svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginio pėdsako deklaravimą, ir kad kompetentingos nacionalinės institucijos veiksmingai užtikrintų tų reikalavimų vykdymą. Šį uždavinį siekiama spręsti nuostatomis dėl atitikties užtikrinimo ir rinkos priežiūros, nustatytomis pagal Reglamentą (ES) 2019/1020 ir Reglamentą (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR], todėl jos turėtų būti taikomos ir tiems reikalavimams. Siekiant toliau užtikrinti, kad būtų optimaliai naudojamasi esamomis sistemomis, turėtų būti užtikrinama, kad produktų, kurių tipas turi būti patvirtintas pagal Reglamentą (ES) 2018/858 arba Reglamentą (ES) Nr. 168/2013, atitiktis reikalavimams būtų užtikrinama taikant esamą tipo patvirtinimo sistemą;

(53) kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 10 straipsnio 1 dalyje, Komisija turėtų paprašyti vienos ar kelių Europos standartizacijos organizacijų parengti Europos standartų projektus, kuriais būtų remiami šio reglamento tikslai;

(54) siekdama įgyvendinti 2020 m. svarbiausiųjų žaliavų veiksmų planą, Sąjunga su trečiosiomis šalimis susitarė dėl strateginių partneryščių žaliavų srityje. Siekiant įvairinti pasiūlą, šios pastangos turėtų būti ***intensyvesnės ir jas turėtų vainikuoti parengti strateginiai projektai***. Siekdamos sukurti ir užtikrinti nuoseklią būsimų partneryščių sudarymo sistemą ***ir plėtoti Europos diplomatiją žaliavų klausimais, atitinkančią Sąjungos diplomatiją energetikos ir klimato srityse***, valstybės narės ir Komisija, bendradarbiaudamos Valdyboje, turėtų ***analizuoti,*** aptarti ir užtikrinti, kad būtų koordinuojama, be kita ko, informacija apie tai, ar esamomis partnerystėmis pasiekiami numatyti tikslai, pirmenybė trečiosioms šalims, kai sudaromos naujos partnerystės, tokių partneryščių turinys, jų suderinamumas ir galimo valstybių narių dvišalio bendradarbiavimo su atitinkamomis trečiosiomis šalimis sinergija ***bei pakankamos galimybės gauti finansavimą***. Sąjunga, laikydamasi strategijos „Global Gateway“, ***Europos komandos požiūrio, bendros prekybos politikos, vystymosi ir užsienio politikos***, turėtų siekti abipusiškai naudingų ***ir ilgalaikių*** partneryščių ***su tokiomis trečiosiomis šalimis***, ***be kita ko, su*** besiformuojančiomis rinkomis ir besivystančiomis šalimis, kuriomis turėtų būti prisidedama prie jos žaliavų tiekimo grandinės įvairinimo ir sukuriama pridėtinė šių šalių partnerių ekonominės ir socialinės sistemos vertė. ***Taip pat reikia toliau stengtis investuoti į bendradarbiavimą su tarptautiniais bendraminčiais partneriais, dalyvaujančiais vidaus rinkoje, šalimis kandidatėmis ar panašių pažiūrų trečiosiomis šalimis, su kuriomis nesudaryta nei strateginė partnerystė, nei laisvosios prekybos susitarimas. Šie abipusiai interesai turėtų apimti aplinkos apsaugos standartų, socialinių ir žmogaus teisių propagavimą ir apsaugą pagal tarptautinius ir nacionalinius teisės aktus, visapusiškai laikantis daugiašalio bendradarbiavimo taisyklių;***

(54a) Sąjungos strateginis prioritetas įvairinti savo svarbiausiųjų žaliavų tiekimą turi tapti Sąjungos išorės veiksmų ir diplomatijos prioritetu laikantis Europos komandos principo ir jos energetikos ir klimato išorės politikos. Sąjungos žaliavų išorės politika turėtų būti siekiama paaiškinti Sąjungos požiūrį į efektyvų išteklių naudojimą, tvarumą ir žiediškumą, taip pat turėtų būti siekiama bendradarbiauti ir, jei reikia, kurti tarptautinius forumus, kad pasaulinės žaliavų rinkos būtų geriau koordinuojamos ir taptų skaidresnės, taip pat bendro pirkimo platformas;

(55) siekiant remti užduočių, susijusių su strateginių projektų rengimu ir jų finansavimu, žvalgybos programomis, stebėsenos pajėgumais ar strateginėmis atsargomis, įgyvendinimą ir teikti Komisijai tinkamas rekomendacijas, turėtų būti įsteigta Europos svarbiausiųjų žaliavų valdyba. Šią valdybą turėtų sudaryti valstybės narės ir Komisijos atstovas, o ***pilietinė visuomenė ir*** kitos šalys***, kaip antai akademinės bendruomenės nariai, pilietinės visuomenės organizacijos, kitos Sąjungos institucijos ir Sąjungos agentūros,*** turėtų galėti joje dalyvauti stebėtojų teisėmis. Siekdama įgyti reikiamų ekspertinių žinių, reikalingų tam tikroms užduotims įgyvendinti, Taryba turėtų įsteigti nuolatinius finansavimo, žvalgybos, stebėsenos ir strateginių išteklių ***bei tvarumo*** pogrupius, kurie turėtų veikti kaip tinklas, suburdami įvairias atitinkamas nacionalines institucijas ir prireikus konsultuodamiesi su pramonės atstovais, akademine bendruomene, pilietine visuomene ir kitomis atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis. Tarybos rekomendacijos ir nuomonės turėtų būti neprivalomos, o tai, kad tokių rekomendacijų ar nuomonių nėra, neturėtų trukdyti Komisijai vykdyti savo užduočių pagal šį reglamentą;

(56) tai atvejais, kai nėra pažangos siekiant tikslų, įskaitant pajėgumų ir įvairinimo lyginamuosius dydžius, gali reikėti priimti papildomas priemones. Todėl Komisija turėtų stebėti pažangą siekiant šių tikslų;

(57) siekiant, kad valstybėms narėms ***ir įmonėms, ypač MVĮ,*** tenkanti administracinė našta būtų kuo mažesnė, skirtingos duomenų teikimo prievolės turėtų būti supaprastintos, o Komisija turėtų parengti formą, kurią naudodamos valstybės narės galėtų vykdyti savo prievoles teikti duomenis, susijusius su projektais, žvalgyba ***ir*** stebėsena reguliariai skelbiamame bendrajame dokumente, kuris gali būti konfidencialus arba skirtas tik tarnybiniam naudojimui;

(58) siekiant užtikrinti patikimą ir konstruktyvų kompetentingų institucijų bendradarbiavimą Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis, visos šalys, taikančios šį reglamentą, turėtų gerbti informacijos ir duomenų, gautų vykdant savo užduotis, konfidencialumą. Komisija ir nacionalinės kompetentingos institucijos, jų pareigūnai, valstybės tarnautojai ir kiti asmenys, kurių darbą prižiūri šios institucijos, taip pat kitų valstybių narių institucijų pareigūnai ir valstybės tarnautojai neturėtų atskleisti informacijos, kurią jie gavo arba kuria pasikeitė pagal šį reglamentą, ir tokios informacijos, dėl kurios prisiimtas įpareigojimas saugoti profesinę paslaptį. Ši nuostata turėtų būti taikoma ir Europos svarbiausiųjų žaliavų tarybai. Duomenys turėtų būti tvarkomi ir saugomi saugioje aplinkoje;

(59) priimant deleguotuosius aktus pagal SESV 290 straipsnį ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos vyktų vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais ([22]). Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

(60) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su: a) strateginių projektų pripažinimo paraiškų, su strateginiais projektais susijusių pažangos ataskaitų, nacionalinių žvalgybos programų ir valstybių narių ataskaitų, susijusių su žvalgyba, stebėsena, strateginėmis atsargomis ir žiediškumu, formų nustatymu; b) nustatymu, kurie produktai, sudedamosios dalys ir atliekų srautai laikomi turinčiais didelį svarbiausiųjų žaliavų utilizavimo potencialą; ir c) su svarbiausiųjų žaliavų tvarumu susijusių schemų pripažinimo kriterijų nustatymu ir taikymu. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 182/2011 ([23]);

(61) siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi pagal šį reglamentą nustatytų įpareigojimų, visų pirma susijusių su tuo, kad įmonės turi laikytis ekologinio projektavimo reikalavimų, įmonėms, kurios nesilaiko savo įsipareigojimų, be kita ko, susijusių su pasirengimu valdyti riziką, projektų informacijos teikimu ir informacija apie perdirbamumą, turėtų būti taikomos sankcijos. Todėl reikia, kad valstybės narės už šio reglamento pažeidimus nacionalinės teisės aktuose nustatytų veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas.

([22]) OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

([23]) 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

(62) Komisija turėtų atlikti šio reglamento vertinimą. Remiantis Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros 22 dalimi, šis vertinimas turėtų būti grindžiamas penkiais kriterijais – veiksmingumu, efektyvumu, aktualumu, nuoseklumu ir Europos pridėtine verte – ir turėtų būti naudojamas kaip pagrindas galimų papildomų priemonių poveikiui įvertinti. Komisija turėtų pateikti Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šio reglamento įgyvendinimo ir pažangos siekiant jo tikslų, įskaitant pajėgumų ir įvairinimo lyginamuosius dydžius, ataskaitą. Ataskaitoje, remiantis priemonių, susijusių su informacijos apie svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginį pėdsaką skaidrumu, įgyvendinimu, taip pat turėtų būti įvertinama, ar tikslinga nustatyti didžiausias ribas, susijusias su aplinkosauginiu pėdsaku;

(63) tiek, kiek bet kuri iš šiame reglamente numatytų priemonių yra valstybės pagalba, su tokiomis priemonėmis susijusiomis nuostatomis nedaroma poveikio Sutarties 107 ir 108 straipsnių taikymui;

(64) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. pagerinti vidaus rinkos veikimą, sukuriant sistemą, kuria būtų užtikrinamos Sąjungos galimybės naudoti saugiai ir tvariai tiekiamas svarbiausiąsias žaliavas, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tuos tikslus galima pasiekti tik Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 skyrius

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas ir tikslai

1. Bendras šio reglamento tikslas – pagerinti vidaus rinkos veikimą sukuriant sistemą, kuria būtų užtikrinamas ***tarptautiniu mastu konkurencingas***, saugus, ***atsparus*** ir tvarus ***Sąjungos*** svarbiausiųjų žaliavų tiekimas***, be kita ko, skatinant tvarumą, veiksmingumą ir žiediškumą visoje vertės grandinėje***.

2. Siekiant 1 dalyje nurodyto bendro tikslo, šiuo reglamentu siekiama:

a) sustiprinti įvairius strateginių žaliavų vertės grandinės etapus nustatant tikslą iki 2030 m. gerokai padidinti Sąjungos pajėgumus kiekvienos strateginės žaliavos atžvilgiu, kad Sąjungos pajėgumai apskritai būtų artimi arba jų pakaktų pasiekti šiuos lyginamuosius dydžius:

i) naudojant Sąjungos gavybos pajėgumus galima išgauti rūdas, naudingąsias iškasenas ar koncentratus, kurių kiekio pakanka pagaminti ne mažiau kaip 10 proc. metinio Sąjungoje sunaudojamo strateginių žaliavų kiekio, jeigu tai galima padaryti atsižvelgiant į Sąjungos atsargas;

ii) naudojant Sąjungos apdorojimo pajėgumus, įskaitant visus tarpinius apdorojimo etapus, galima pagaminti ne mažiau kaip ***50 proc.*** metinio Sąjungoje sunaudojamo strateginių žaliavų kiekio; ***iki 20 proc. naujų Sąjungos perdirbimo pajėgumų galėtų būti sukurta pagal strategines partnerystes besiformuojančiose rinkose ir besivystančiose šalyse***;

iii) naudojant Sąjungos grąžinamojo perdirbimo pajėgumus, įskaitant visus tarpinio perdirbimo etapus, galima ***pasiekti*** ne mažiau kaip ***+ 10 proc. kiekvienos strateginės žaliavos perdirbimo pajėgumų, remiantis 2020–2022 m. baziniu scenarijumi, kad būtų surinkta, rūšiuojama ir perdirbama bent 45 proc. kiekvienos strateginės žaliavos, esančios Sąjungos atliekose, atsižvelgiant į technines ir ekonomines galimybes***;

b) įvairinti strateginių žaliavų importą į Sąjungą, siekiant užtikrinti, kad iki 2030 m. metinis kiekvienos strateginės žaliavos sunaudojimo Sąjungoje kiekis bet kuriuo atitinkamu perdirbimo etapu galėtų būti grindžiamas importu iš kelių trečiųjų šalių, iš kurių nė viena netiektų daugiau kaip 65 proc. metinio Sąjungoje sunaudojamo kiekio***, o pirmenybė turėtų būti teikiama priklausomybės nuo nepatikimų partnerių, kurie nesivadovauja tokiomis pačiomis vertybėmis, kaip Sąjunga, nesilaiko žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės principų, mažinimui***;

c) gerinti Sąjungos gebėjimą stebėti ir mažinti su svarbiausiosiomis žaliavomis susijusią tiekimo riziką ***tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, visapusiškai atsižvelgiant į konkurencingumą tarptautiniu mastu***;

d) užtikrinti Sąjungos rinkai pateikiamų svarbiausiųjų žaliavų ir produktų, kurių sudėtyje yra svarbiausiųjų žaliavų, laisvą judėjimą, kartu užtikrinant aukšto lygio aplinkos apsaugą ***ir tvarumą***, pagerinant šių žaliavų žiediškumą, ***patvarumą, taisomumą*** ir ***ekonomiškai efektyvų prieinamumą vidaus rinkoje***;

da) skatinti pakaitinių žaliavų gamybą ir naudojimą, raginant taikyti pakaitinių žaliavų gamybos metodus ir vykdyti alternatyvių novatoriškų medžiagų mokslinius tyrimus ir plėtrą siekiant mažinti Sąjungos aplinkosauginį pėdsaką;

db) apriboti Sąjungos svarbiausiųjų žaliavų paklausos didėjimą, be kita ko, didinant efektyvumą ir pakaitinių medžiagų įsisavinimą vertės grandinėse, siekiant sunaudoti mažiau svarbiausiųjų žaliavų nei pagal 4b dalį numatomame pamatiniame scenarijuje;

dc) padidinti Sąjungos suvartojamų strateginių žaliavų dalį, kurią sudaro antrinės žaliavos.

3. Jeigu, remdamasi 42 straipsnyje nurodyta ataskaita, Komisija padaro išvadą, kad tikėtina, jog Sąjunga nepasieks 2 dalyje nustatytų tikslų, Komisija įvertina galimybes pasiūlyti priemones arba pasinaudoti savo įgaliojimais Sąjungos lygmeniu ir šių veiksmų proporcingumą siekiant užtikrinti, kad tie tikslai būtų įgyvendinti.

4. Rengdama ekologinio projektavimo reikalavimus, Komisija atsižvelgia į 2 dalies a punkto iii papunktyje nustatytus tikslus ir lyginamuosius dydžius, kaip į susijusius Sąjungos prioritetus ***visuose atitinkamuose ES teisės aktuose, be kita ko,*** kaip apibrėžta Reglamento XX/XXXX [Leidinių biuro prašoma įrašyti: Tvarių produktų ekologinio projektavimo reglamentas] 5 straipsnio 4 dalies a punkto i papunktyje, kuriais siekiama patobulinti šiuos produktų aspektus: patvarumą, galimybę pakartotinai naudoti, taisomumą, išteklių naudojimą arba efektyvų išteklių naudojimą, galimybes perdaryti ir perdirbti, perdirbtųjų medžiagų dalį ir galimybę panaudoti medžiagas.

4a. Vertės grandinės, kurios Sąjungoje ir trečiosiose šalyse būtų sukurtos ir sustiprintos dėl šio reglamento, stiprinamos toliau po 2030 m. Komisija į tai atsižvelgia atlikdama 46 straipsnyje nurodytą peržiūrą.

4b. Komisija deleguotuoju aktu, priimtu ne vėliau kaip [3 mėnesiai po šio reglamento įsigaliojimo] pagal 36 straipsnį, pateikia svarbiausiųjų žaliavų metinio suvartojimo prognozes iki 2050 m. su tarpiniais etapais ir jas atnaujina bent kas ketverius metus. Šios prognozės grindžiamos technologiškai pažangiu, principu „iš apačios į viršų“ paremtu sąnaudų optimizavimo modeliu, apimančiu sąnaudų ir produkcijos analizę, išplečiant esamus Komisijos Jungtinio tyrimų centro (JRC) parengtus duomenis ir ataskaitas, atsižvelgiant į įvairius scenarijus, įskaitant mažos ir didelės paklausos scenarijus, taip pat orientacinį scenarijų. Šios prognozės suskirstomos kiekvienos valstybės narės arba žemesniu lygmeniu ir apima visus ekonomikos sektorius. Tai turi apimti svarbiausiąsias žaliavas, naudojamas tarpiniuose arba galutiniuose Sąjungos rinkai tiekiamuose produktuose, ir atitikti Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslus bei užmojus, įtvirtintus [Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės akte].

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) žaliava – apdorota arba neapdorota medžiaga, naudojama kaip tarpinių arba galutinių produktų gamybos žaliava, išskyrus medžiagas, daugiausia naudojamas maistui, pašarams arba kaip deginamas kuras;

2) svarbiausiosios žaliavos – 4 straipsnyje apibrėžtos žaliavos;

3) strateginės žaliavos – 3 straipsnyje apibrėžtos žaliavos;

4) žaliavų vertės grandinė – veikla ir procesai, susiję su žaliavų žvalgyba, gavyba, apdorojimu ir perdirbimu;

5) žvalgyba – veikla, kurią vykdant siekiama atpažinti ir nustatyti mineralų santalkų savybes;

6) gavyba – pirminė ***arba antrinė*** rūdų, naudingųjų iškasenų ir augalinių produktų gavyba iš jų pirminio šaltinio ***kaip pagrindinio produkto arba šalutinio produkto***, įskaitant po žeme esančias mineralų santalkas, po vandeniu ***arba vandenyje*** esančias mineralų santalkas, jūros vandenį ir medžius;

7) Sąjungos gavybos pajėgumas – bendras didžiausias rūdų, naudingųjų iškasenų, augalinių produktų ir koncentratų, kurių sudėtyje yra strateginių žaliavų, kasmet gaunamų vykdant gavybos operacijas, įskaitant apdorojimo operacijas, kurios paprastai vykdomos Sąjungoje esančioje gavybos vietoje arba netoli jos, kiekis;

8) atsargos – mineralų santalkos, kuriose esančių išgautinų žaliavų gavyba yra ekonomiškai perspektyvi ***tam tikroje rinkoje***;

9) apdorojimas – fiziniai, cheminiai ir biologiniai procesai, susiję su žaliavų transformavimu iš rūdų, mineralų, augalinių produktų arba atliekų į grynuosius metalus, lydinius ar kitus ekonomiškai tinkamo pavidalo produktus;

10) Sąjungos ***apdorojimo*** pajėgumas – bendra didžiausia strateginių žaliavų ***apdorojimo*** operacijų, išskyrus tokias operacijas, kurios paprastai vykdomos Sąjungoje esančioje gavybos vietoje arba netoli jos, gamybos apimtis;

11) grąžinamasis perdirbimas – ***iki vartojimo ir po vartojimo susidariusių*** atliekų naudojimo operacija, kurios metu atliekų medžiagos perdirbamos į produktus arba medžiagas, panaudojamas pirminiais ar kitais tikslais;

12) Sąjungos grąžinamojo perdirbimo pajėgumas – bendra didžiausia strateginių žaliavų grąžinamojo perdirbimo operacijų, įskaitant atliekų***, apimančių ir juodąją masę***, rūšiavimą ir pirminį paruošimą bei jų perdirbimą į antrines žaliavas, gamybos apimtis Sąjungoje;

13) metinis sunaudojamas strateginių žaliavų kiekis – bendras Sąjungoje įsisteigusių įmonių perdirbamas strateginių žaliavų kiekis, išskyrus Sąjungos rinkai pateikiamuose tarpiniuose arba galutiniuose produktuose esančių strateginių žaliavų kiekius;

14) tiekimo rizika – tiekimo rizika, apskaičiuota pagal II priedą;

15) žaliavų projektas – planuojamas įrenginys arba planuojamas reikšmingas esamo įrenginio, kuriame vykdoma žaliavų gavybos, ***apdorojimo*** arba grąžinamojo perdirbimo veikla, išplėtimas arba paskirties pakeitimas;

16) prekių pirkėjas – įmonė, sudariusi prekių pirkimo sutartį su projekto rengėju;

17) prekių pirkimo sutartis – įmonės ir projekto rengėjo sutartimi grindžiamas susitarimas, kuriame numatomas įmonės įsipareigojimas per tam tikrą laikotarpį įsigyti dalį žaliavų, pagamintų vykdant konkretų žaliavų projektą, arba projekto rengėjo įsipareigojimas suteikti įmonei galimybę tai padaryti;

18) projekto rengėjas – įmonė arba įmonių konsorciumas, plėtojantis žaliavų projektą;

19) leidimų išdavimo procedūra – procedūra, kurios metu išduodami visi atitinkami administraciniai 5 straipsnyje nurodytų strateginių projektų planavimo, statybos ir vykdymo leidimai, įskaitant statybos, cheminių medžiagų naudojimo ir prijungimo prie tinklo leidimus, poveikio aplinkai vertinimus ir aplinkosaugos leidimus, kai jų reikia, apimanti visas administracines paraiškas ir procedūras nuo paraiškos galiojimo patvirtinimo iki pranešimo apie bendrąjį sprendimą dėl 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos atsakingos nacionalinės kompetentingos institucijos atliktos procedūros rezultatų;

20) bendrasis sprendimas – valstybių narių institucijų, išskyrus teismus ar tribunolus, priimtas sprendimas arba sprendimų rinkinys, kuriuo nustatoma, ar projekto rengėjui suteikiami įgaliojimai įgyvendinti žaliavų projektą, nedarantis poveikio bet kokiems sprendimams, priimtiems taikant administracinę apeliacinę procedūrą;

21) parengtinė žvalgyba – nacionaliniu arba regioniniu lygmeniu vykdoma žvalgyba, išskyrus detaliąją žvalgybą;

22) detalioji žvalgyba – išsamus atskirų mineralų santalkų tyrinėjimas;

23) gilieji rūdos telkiniai – mineralų santalkos, kurios Žemės plutoje yra giliau nei įprastai eksploatuojamos rūdos apraiškos;

24) prognozinis žemėlapis – žemėlapis, kuriame nurodytos vietovės, kuriose gali būti tam tikros žaliavos mineralų santalkų;

25) tiekimo sutrikimas – netikėtas žymus žaliavų prieinamumo sumažėjimas arba žymus žaliavos kainos padidėjimas***, viršijantis įprastą rinkos kainos svyravimą***;

26) žaliavų tiekimo grandinė – žaliavų vertės grandinės veiksmai ir procesai iki etapo, nuo kurio žaliava pradedama naudoti tarpinių arba galutinių produktų gamybai;

27) švelninimo strategija – ekonominės veiklos vykdytojo parengtos priemonės, kuriomis siekiama apriboti su jo tiekimo grandine susijusio tiekimo sutrikimų tikimybę arba sumažinti dėl tokio sutrikimo padarytą žalą jo ekonominei veiklai;

28) pagrindiniai rinkos dalyviai – svarbiausiųjų žaliavų gavybos, perdirbimo ar grąžinamojo perdirbimo veikloje dalyvaujantys gamintojai, svarbiausiųjų žaliavų pardavėjai ir platintojai, taip pat galutinės grandies įmonės, naudojančios daug svarbiausiųjų žaliavų;

29) strateginės atsargos – tam tikros žaliavos kiekis bet kokiu pavidalu, kurį saugo viešojo arba privačiojo sektoriaus veiklos vykdytojas, numatydamas šį kiekį panaudoti tiekimo sutrikimų atveju;

30) didelė įmonė – įmonė, kurios vidutinis įmonės darbuotojų skaičius paskutiniais finansiniais metais, kurių metinės finansinės ataskaitos yra parengtos, viršijo 500 ir jos pasaulinė grynoji apyvarta viršijo 150 mln. EUR;

31) strateginės technologijos – technologijos, kurių reikia įgyvendinant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat gynybos bei ***orlaivių ir erdvėlaivių*** srityse;

32) direktorių valdyba – už įmonės vykdomojo valdymo priežiūrą atsakingas administracinis ar priežiūros organas arba, jei tokio organo nėra, analogiškas pareigas einantis asmuo ar asmenys;

33) surinkimas – atliekų rinkimas, įskaitant preliminarų atliekų rūšiavimą ir preliminarų saugojimą, tam, kad jos būtų nuvežtos į atliekų apdorojimo įrenginius;

34) apdorojimas – naudojimo arba šalinimo operacijos, įskaitant parengiamuosius veiksmus prieš naudojimą arba šalinimą;

35) naudojimas – operacija įmonėje ar visoje ekonomikoje, kurios pagrindinis rezultatas yra atliekų panaudojimas naudingu tikslu, pakeičiant jomis kitas medžiagas, kurios priešingu atveju būtų buvusios panaudotos konkrečiai funkcijai atlikti, arba atliekų paruošimas tai funkcijai atlikti;

36) kasybos atliekos – kasybos atliekos, apibrėžtos Direktyvoje 2006/21/EB;

37) kasybos atliekų įrenginys – kasybos atliekų įrenginys, apibrėžtas Direktyvoje 2006/21/EB;

38) išankstinis ekonominis vertinimas – žaliavų projekto, kuriuo metu planuojama naudoti svarbiausiąsias žaliavas iš kasybos atliekų, galimo ekonominio gyvybingumo ankstyvuoju etapu konceptualus vertinimas;

39) magnetinio rezonanso tomografijos prietaisas – neinvazinė medicinos priemonė, kurioje naudojant magnetinius laukus sukuriami anatominiai vaizdai, arba bet kuri kita priemonė, kurioje naudojant magnetinius laukus sukuriami objekto vidaus vaizdai;

40) vėjo energijos generatorius – sausumos arba jūros vėjo jėgainės dalis, kurioje mechaninė vėjaračio energija paverčiama elektros energija;

41) pramoninis robotas – automatiškai valdomas, perprogramuojamas, daugiafunkcis manipuliatorius, kurio judėjimas programuojamas trimis ar daugiau ašių, kuris gali būti fiksuotas arba mobilus, naudojamas pramonės automatizavimo tikslais;

42) motorinė transporto priemonė – patvirtinto tipo M arba N kategorijos transporto priemonė, apibrėžta Reglamente (ES) 2018/858;

43) lengvoji transporto priemonė – ratinė transporto priemonė, kuri gali būti varoma vien elektros varikliu arba varikliu ir žmogaus galia, įskaitant elektrinius paspirtukus, elektrinius dviračius ir patvirtinto tipo L kategorijos transporto priemones, apibrėžtus Reglamente (ES) Nr. 168/2013;

44) vėsinimo generatorius – vėsinimo sistemos dalis, kurioje sukuriamas temperatūros skirtumas, leidžiantis, taikant elektrinį garų suspaudimo ciklą, ištraukti šilumą iš erdvės arba vykstant procesui, kai turi būti aušinama;

45) šilumos siurblys – šildymo sistemos dalis, kurioje, taikant elektrinį garų suspaudimo ciklą, sukuriamas temperatūros skirtumas, leidžiantis tiekti šilumą patalpoms arba procesams;

46) elektros variklis – įrenginys, kuriuo elektrinė įėjimo galia paverčiama mechanine išėjimo galia ir kurio vardinė išėjimo galia yra ne mažesnė kaip 0,12 kW;

47) automatinė skalbyklė – skalbyklė, kuri sudėtus skalbinius išskalbia pati naudotojui nesikišant jokiu programos etapu;

48) būgninė džiovyklė – prietaisas, kuriame tekstilės gaminiai džiovinami sukamame būgne, per kurį leidžiamas šildomas oras;

49) mikrobangų krosnelė – prietaisas maistui šildyti naudojant elektromagnetinę energiją;

50) dulkių siurblys – prietaisas nešvarumams nuo valomo paviršiaus surinkti naudojant oro srovę, susidarančią prietaiso viduje sukūrus žemesnį slėgį;

51) indaplovė – stalo reikmenims plauti ir skalauti skirtas prietaisas;

52) pastovusis magnetas – magnetas, kurio magnetizmas išlieka po to, kai jis pašalinamas iš išorinio magnetinio lauko;

53) duomenų saitas – brūkšninio kodo ženklas, dvimatis ženklas ar kita prietaisu nuskaitoma automatinio identifikavimo duomenų fiksavimo priemonė;

54) unikalus produkto identifikatorius – unikali ženklų eilutė, skirta produktams identifikuoti;

55) magnetų danga – medžiagos sluoksnis, paprastai naudojamas magnetams apsaugoti nuo korozijos;

56) pašalinimas – rankinis, mechaninis, cheminis, terminis arba metalurginis apdorojimas, kai tam tikros sudedamosios dalys arba medžiagos gali būti pašalinamos kaip išgaunamas srautas arba kartu su išgaunamu srautu;

57) perdirbėjas – fizinis arba juridinis asmuo, vykdantis perdirbimo operacijas patvirtintame įrenginyje;

58) tiekimas rinkai – produkto, skirto platinti, vartoti ar naudoti Sąjungos rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą už atlygį arba be jo;

59) svarbiausiosios žaliavos rūšis – rinkai pateikiama svarbiausioji žaliava, kuri atskiriama pagal jos perdirbimo etapą, cheminę sudėtį, geografinę kilmę arba taikomus gamybos metodus;

60) pateikimas rinkai – produkto tiekimas Sąjungos rinkai pirmą kartą;

61) atitikties vertinimas – procesas, kurio metu nustatoma, ar įvykdyti 27, 28 arba 34 straipsnyje nustatyti reikalavimai;

62) strateginė partnerystė – Sąjungos ir trečiosios valstybės įsipareigojimas stiprinti bendradarbiavimą žaliavų vertės grandinės srityje, nustatomas neprivalomu dokumentu, kuriame nustatomi konkretūs veiksmai bendro intereso srityse. ***Strateginės partnerystės padeda pasiekti abiem partneriams naudingų rezultatų, įskaitant dalijimąsi žiniomis.***

2 skyrius

Svarbiausiosios ir strateginės žaliavos

3 straipsnis

Strateginių žaliavų sąrašas

1. I priedo 1 skirsnyje išvardytos žaliavos, ***įskaitant žaliavas, kurios yra kitų gavybos ar perdirbimo procesų šalutinis produktas***, laikomos strateginėmis žaliavomis.

2. Komisijai pagal 36 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas I priedo 1 skirsnis, siekiant iš dalies pakeisti šį reglamentą atnaujinant strateginių žaliavų sąrašą***, be kita ko, įtraukiant žaliavas į tą sąrašą, jei pagal šį reglamentą atliekamos stebėsenos ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis metu būtų nustatyta rizika. Bet koks toks ad hoc strateginių žaliavų sąrašo atnaujinimas nedaro poveikio šio straipsnio 3 dalyje nurodytam informacijos atnaujinimui.***

Kartu su vertinamomis svarbiausiosiomis žaliavomis atnaujintame žaliavų sąraše nurodomas žaliavų, kurios strategiškai yra vienos iš svarbiausių, prognozuojamas paklausos augimas ir ***prieinamumas, taip pat*** sunkumai, kylantys didinant jų gamybą ***ir, svarbiausia, juo remiamas šio reglamento 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas tikslas***. Strateginė svarba, numatomas paklausos augimas ir ***prieinamumas bei*** gamybos didinimo sunkumai nustatomi pagal I priedo 2 skirsnį.

3. Komisija peržiūri ir prireikus atnaujina strateginių žaliavų sąrašą iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ***dveji*** metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos], o vėliau – kas ***dvejus*** metus. ***Komisija pateikia aiškias tokio atnaujinimo priežastis. Europos svarbiausiųjų žaliavų tarybos prašymu, remdamasi stebėsena ir testavimu nepalankiausiomis sąlygomis pagal šį reglamentą, Komisija peržiūri arba atnaujina sąrašą bet kuriuo kitu metu nei per šias suplanuotas peržiūras.***

3a. Komisija naudoja skaidrią ir aiškiai apibrėžtą medžiagų, kurios turi būti įtrauktos į strateginių žaliavų sąrašą, vertinimo metodiką, nurodytą I priedo 2 skirsnyje, panašią į 4 straipsnyje nurodytų svarbiausiųjų žaliavų sąrašui taikomą metodiką, be kita ko, naudodama techninės informacijos suvestines.

3a straipsnis

Antrinės strateginės žaliavos

1. Ne vėliau kaip… [per 6 mėnesius nuo šio reglamento priėmimo] Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai antrinių strateginių žaliavų, įskaitant juodųjų metalų laužą, sąrašą.

2. Apibrėždama pirmoje dalyje nurodytą sąrašą, Komisija ypač daug dėmesio skiria antrinių žaliavų svarbai žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, taip pat gynybos ir kosmoso prietaikoms, atsižvelgdama į:

a) indėlį siekiant išsaugoti papildomą žaliavų, kurių kitu atveju reikia strateginėms technologijoms, naudojimą;

b) šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurių išvengta naudojant antrines žaliavas, kai jos naudojamos atitinkamoms strateginėms technologijoms gaminti, kiekį, palyginti su kitomis medžiagomis, ir

c) prognozuojamą pasaulinės antrinių žaliavų paklausos augimą.

3. Komisijai pagal 36 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas šis reglamentas, atnaujinant antrinių strateginių žaliavų sąrašą. Į atnaujintą antrinių strateginių žaliavų sąrašą įtraukiamas svarbus strateginis vaidmuo mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro ir pereinant prie žaliosios ekonomikos, didelis prognozuojamas paklausos augimas pasauliniu mastu, sunkumai didinant surinkimą ir (arba) panaudojimą Sąjungoje, didelis svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo Sąjungoje potencialas.

4. Komisija peržiūri ir prireikus atnaujina antrinių strateginių žaliavų sąrašą ne vėliau kaip… [Leidinių biuro prašoma įrašyti: dveji metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos], o vėliau – kas dvejus metus. *[3 pakeit.]*

4 straipsnis

Svarbiausiųjų žaliavų sąrašas

1. II priedo 1 skirsnyje išvardytos žaliavos laikomos svarbiausiosiomis žaliavomis.

2. Siekiant atnaujinti svarbiausiųjų žaliavų sąrašą, Komisijai pagal 36 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas II priedo 1 skirsnis.

Į atnaujintą svarbiausiųjų žaliavų sąrašą įtraukiamos I priedo 1 skirsnyje išvardytos strateginės žaliavos ir kitos žaliavos, kurių ekonominė svarba ir tiekimo rizika yra lygios 3 dalyje nurodytoms riboms arba jas viršija. Ekonominė svarba ir tiekimo rizika nustatomos pagal II priedo 2 skirsnį. ***Komisija apsvarsto galimybę į svarbos vertinimą įtraukti papildomą rodiklį, kuris atspindėtų tiek medžiagų stygių, tiek energijos vartojimo intensyvumą jų gamyboje.***

3. Tiekimo rizikos riba yra 1, o ekonominės svarbos – 2,8.

4. Komisija peržiūri ir prireikus atnaujina svarbiausiųjų žaliavų sąrašą iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ***dveji*** metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos], o vėliau – kas ***dvejus*** metus. ***Komisija pateikia aiškias tokio atnaujinimo priežastis.***

3 skyrius

Sąjungos žaliavų vertės grandinės stiprinimas

1 SKIRSNIS

STRATEGINIAI PROJEKTAI

5 straipsnis

Strateginių projektų pripažinimo kriterijai

1. Gavusi projekto rengėjo paraišką ir laikydamasi 6 straipsnyje nustatytos tvarkos, Komisija strateginiais projektais pripažįsta žaliavų projektus, kurie atitinka šiuos kriterijus:

a) projektu būtų reikšmingai prisidedama prie Sąjungos strateginių žaliavų tiekimo saugumo užtikrinimo ***įgyvendinant vieną iš toliau išvardytų dviejų kriterijų***;

i) projektu bet kuriame vertės grandinės etape reikšmingai prisidedama prie bet kurios I priedo I skirsnyje nurodytos strateginės žaliavos tiekimo;

ii) projektu prisidedama prie strateginių technologijų tiekimo šių strateginių technologijų vertės grandinėse pakeičiant bet kurias I priedo I skirsnyje nurodytas strategines žaliavas, kartu imantis priemonių, kad būtų išlaikytas toks pats arba sumažintas aplinkosauginis ir žaliavų naudojimo rodiklis, palyginti su žaliava, kuri pakeičiama;

b) projektą įgyvendinti yra arba bus techniškai įmanoma per pagrįstą laikotarpį, o numatomą projekto gamybos apimtį galima pakankamai patikimai įvertinti;

c) projektas būtų įgyvendinamas tvariai, visų pirma kiek tai susiję su ***socialinio poveikio ir*** poveikio aplinkai***, be kita ko, vandeniui, orui ir dirvožemiui, bet ne tik, ir klimatui*** stebėsena, prevencija***, mažinimu*** ir ***kompensavimu***, socialiai atsakinga veikla, įskaitant pagarbą žmogaus***, čiabuvių*** ir darbuotojų teisėms, kokybiškų darbo vietų kūrimo galimybėmis ir prasmingu bendradarbiavimu su vietos bendruomenėmis ir atitinkamais socialiniais partneriais, taip pat skaidria verslo veikla laikantis tinkamos atitikties užtikrinimo politikos, siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui tinkamam viešojo administravimo veikimui, be kita ko, korupcijai ir kyšininkavimui, ir kuo labiau sumažinti šį poveikį***, kaip nustatyta III priede***; **[18 pakeit.]**

d) Sąjungoje vykdomų projektų atveju projekto sukūrimas, vykdymas ir gamyba būtų naudingi tarpvalstybiniu mastu ne tik atitinkamai valstybei narei, bet ir galutinės grandies sektoriams;

e) trečiosiose šalyse, kurios yra besiformuojančios rinkos arba besivystančios šalys, vykdomų projektų atveju ***projekte dalyvautų tik panašių pažiūrų partneriai, jis būtų vykdomas pagal Komisijos pripažintą žaliavų tvarumo sertifikavimo schemą ir*** būtų abipusiškai naudingas Sąjungai ir atitinkamai trečiajai šaliai, nes toje šalyje būtų sukuriama pridėtinė vertė, ***ir prisidėtų prie tos šalies ekonomikos ir atitinkamų galutinės grandies pramonės šakų, įskaitant vietos perdirbimo pramonę, vystymosi;***

ea) Komisija nesvarsto paraiškų dėl strateginio projekto statuso, susijusio tik su apdorojimu ar grąžinamuoju perdirbimu teritorijose, saugomose pagal Tarybos direktyvą 92/43/EEB ([24]) ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB ([25]), nebent tai būtų tinkamai pagrįsta.

2. Atitiktį 1 dalyje nustatytiems pripažinimo kriterijams Komisija vertina pagal III priede išdėstytus elementus ir įrodymus.

Komisijai pagal 36 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas III priedas, siekiant elementus ir įrodymus, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant, ar laikomasi 1 dalyje nustatytų pripažinimo kriterijų, suderinti su technikos ir mokslo sričių pažanga arba atsižvelgti į Sąjungos teisės aktų ar tarptautinių dokumentų, išvardytų III priedo 4 punkte, pakeitimus, arba į priimtus papildomus Sąjungos teisės aktus ar tarptautinius dokumentus, susijusius su 1 dalies c punkte nurodyto kriterijaus įvykdymu. ***Projekto rengėjas gali patvirtinti atitiktį 1 dalies c punkte nurodytam kriterijui, pateikdamas schemos sertifikatą arba įsipareigodamas įgyvendinti tokias schemas projekto įgyvendinimo metu pagal III priedo 5 dalį. Komisija informuoja projektų rengėjus, kurie siekia gauti leidimą vykdyti strateginį projektą, ir schemų vykdytojus apie bet kokį pagal 36 straipsnį priimtą deleguotąjį aktą 36 straipsnio 4 dalyje nustatyto prieštaravimo pareiškimo laikotarpio pradžioje. Įsigaliojus deleguotajam aktui, Komisija apie tai taip pat informuoja projektų rengėjus ir schemų vykdytojus.***

3. Projekto pripažinimas strateginiu projektu nedaro poveikio reikalavimams, taikomiems atitinkamam projektui arba projekto rengėjui pagal tarptautinę, Sąjungos arba nacionalinę teisę***, įskaitant trečiųjų šalių nacionalinės teisės aktus***.

([24]) 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

([25]) 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

3a. Prireikus Komisija apsvarsto galimybę įgyvendinti papildomus strateginius infrastruktūros projektus, kurie gali palengvinti ir pagerinti su žaliavų strateginiais projektais susijusį transportą ir komunikaciją, taip pat apskritai prisidėti prie geresnės regioninės ir vietos plėtros ir didesnio visuomenės pritarimo strateginiam žaliavų projektui bei socialinės įtraukties, kartu atsižvelgdama ir į aplinkosaugos klausimus.

6 straipsnis

Paraiška ir pripažinimas

1. Paraiškas dėl žaliavų projekto pripažinimo strateginiu projektu projekto rengėjas ***gali teikti*** Komisijai ***bet kada***. Paraiškoje pateikiama ši informacija:

a) svarbūs ***ir faktiniai*** įrodymai, susiję su 5 straipsnio 1 dalyje nustatytų kriterijų laikymusi;

b) projekto klasifikacija pagal Jungtinių Tautų pagrindinę išteklių klasifikaciją kartu su atitinkamais įrodymais;

c) projekto įgyvendinimo tvarkaraštis, įskaitant projektui reikalingų leidimų ir atitinkamos leidimų išdavimo procedūros būklės apžvalgą;

d) planas, kuriame numatomos priemonės***, kuriomis užtikrinamas prasmingas ir aktyvus poveikį patiriančių bendruomenių dalyvavimas,*** be kita ko, atitinkamais atvejais sukuriant pakartotinai naudojamus komunikacijos su vietos ***ir regionų*** institucijomis, įskaitant socialinius partnerius ***ir vietos bendruomenes***, kanalus, įgyvendinant informuotumo didinimo ir informavimo kampanijas, nustatant poveikio švelninimo ir kompensavimo mechanizmus ***ir užtikrinant, kad priverstinis perkėlimas būtų naudojamas tik kaip kraštutinė priemonė***;

e) informacija apie projekte dalyvaujančių įmonių kontrolę, nustatyta pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 3 straipsnio 2 ir 3 dalis;

f) verslo planas, kuriame įvertinamas projekto finansinis gyvybingumas;

g) galimybių pagal projektą sukurti kokybiškų darbo vietų ir projekto poreikių, susijusių su kvalifikuota darbo jėga ***ir įgūdžių trūkumo analize***, įvertinimas***, taip pat daugiametis darbo planas, kaip panaudoti kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo pastangas siekiant pašalinti tokias spragas, jei tokių yra, ir skatinti lyčių lygybę***;

ga) su gavyba susijusių projektų atveju – planas, kaip pagerinti teritorijų aplinkos būklę pasibaigus eksploatavimui, siekiant atkurti ankstesnę aplinkos būklę, kartu atsižvelgiant į technines ir ekonomines galimybes, taip pat priemonės, kuriomis skatinamas darbuotojų mokymas ir pakartotinis įdarbinimas;

gb) jei projekte numatytas perkėlimas, planas, kuriame išsamiai nurodoma, kaip bus nustatyti ir teisėti nuosavybės teisių turėtojai ir kaip jie dalyvaus vertinimo procese, taip pat, ar kompensavimo už turto praradimą procesai yra sąžiningi ir savalaikiai;

gc) projektų, susijusių su gavyba teritorijose, saugomose pagal Direktyvą 92/43/EEB arba Direktyvą 2000/60/EB, atveju – aprašymas, kuriame parodomas konkretus projekto ir viešojo intereso ryšys;

gd) su gavyba susijusių projektų atveju – platesniame gavybos projekto regione bus parengtas planas, kuriame bus numatytos priemonės, užtikrinančios dalį pridėtinės vertės;

ge) projektų trečiosiose šalyse atveju, projekto rengėjo pateikti įrodymai, kad bent 40 proc. jo nuosavybės yra Sąjungoje arba šalyje partnerėje.

2. Komisija ***ne vėliau kaip [OL prašoma įrašyti: 6 mėnesiai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] priima*** įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma ***viena bendra*** forma, kurią turi naudoti projektų rengėjai, pildydami 1 dalyje nurodytas paraiškas. Šioje formoje gali būti nurodyta, kaip turi būti pateikiama 1 dalyje nurodyta informacija. Minėtieji įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros. ***Šioje bendroje formoje pateikiama tik paraiškai įvertinti reikalinga informacija. Informacijos, kurią reikalaujama pateikti bendroje formoje, kiekis turi būti pagrįstas.***

3. ***Komisija per 14 dienų nuo paraiškos gavimo įvertina paraiškos išsamumą ir informuoja projekto rengėją, ar ji išsami, bei nurodo savo vertinimo tvarkaraštį.*** Jeigu Komisija mano, kad paraiškoje pateikta informacija yra neišsami, ji suteikia pareiškėjui galimybę laiku pateikti papildomą informaciją, reikalingą paraiškai užpildyti.

4. ***Jeigu Komisija pagal šio straipsnio 3 dalį informavo projekto rengėją, kad paraiškoje pateikta informacija yra išsami, ji visus paraiškos dokumentus persiunčia*** 34 straipsnyje nurodytai Europos svarbiausiųjų žaliavų tarybai (toliau – Taryba). ***Per 30 dienų nuo dokumentų gavimo dienos, Taryba,*** taikydama sąžiningas ir skaidrias procedūras, aptaria, ar paraiška išsami ir pateikia nuomonę dėl to, ar siūlomas projektas atitinka 5 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus.

4a. Komisija užtikrina, kad paraiška būtų automatiškai perduota valstybei narei, kurios teritorija susijusi su siūlomu projektu.

4b. Vertindama paraišką Komisija atsižvelgia į visus įrodytus žmogaus teisių ar aplinkos apsaugos pažeidimų, padarytų per penkerius metus iki paraiškos pateikimo, įrašus ir visas poveikio švelninimo priemones, kurių buvo imtasi.

5. ***Bet kuri*** valstybė narė, kurios teritorija susijusi su siūlomu projektu, ***gali prieštarauti*** tam, kad siūlomam projektui būtų suteiktas strateginis statusas. Taryba ***gali paprašyti atitinkamos valstybės narės pateikti*** pagrįstas savo prieštaravimo priežastis, kad Taryba jas aptartų.

Trečiosiose šalyse vykdomų strateginių projektų atveju Komisija gautą paraišką pasidalija su trečiąja šalimi, kurios teritorijoje siūloma vykdyti projektą. Komisija netvirtina paraiškos negavusi aiškaus atitinkamos trečiosios šalies pritarimo ***laikydamasi taikytinos tarptautinės teisės ir tos trečiosios šalies nacionalinės teisės***.

5a. Strateginių projektų trečiosiose šalyse, su kuriomis Sąjunga susitarė dėl strateginės partnerystės susitarimo, atveju Komisija konsultuojasi su tos šalies valdžios institucijomis, kad užtikrintų greitą projekto įgyvendinimą.

6. Komisija, atsižvelgdama į 4 dalyje nurodytą Tarybos nuomonę, per 60 dienų ***po to, kai pagal 3 dalį pripažįstamas paraiškos išsamumas,*** priima sprendimą dėl projekto pripažinimo strateginiu projektu ir apie tai praneša pareiškėjui.

Komisijos sprendimas turi būti pagrįstas, taip pat ir tais atvejais, kai jis skiriasi nuo Tarybos nuomonės. Komisija savo argumentus pateikia ***atitinkamos valstybės narės kompetentingoms institucijoms***, Tarybai ***ir Europos Parlamentui, taip pat*** projekto rengėjui.

7. Komisija gali teikti pirmenybę paraiškų dėl projektų, kurių įgyvendinimas pasiekė konkrečius vertės grandinės etapus, nagrinėjimui, siekdama:

a) užtikrinti, kad strateginiai projektai būtų proporcingai vykdomi visų strateginių žaliavų srityse ir visuose vertės grandinės etapuose;

b) užtikrinti, kad būtų daroma pažanga siekiant visų 1 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nustatytų kriterijų;

ba) užtikrinti, kad, laikantis a punkte nurodytų kriterijų ir subalansuoto atstovavimo, pirmenybė būtų teikiama projektams medžiagų naudojimo, kasybos atliekų ir integruoto perdirbimo srityse, taip pat MVĮ pateiktoms paraiškoms.

Komisija pirmenybę teikia paraiškų nagrinėjimui pagal šios dalies pirmą pastraipą, jeigu ji laikėsi visoms paraiškoms 6 dalyje nustatytų terminų.

8. Jeigu Komisija nustato, kad strateginis projektas nebeatitinka 5 straipsnio 1 dalyje nustatytų kriterijų arba jeigu jo pripažinimas buvo grindžiamas paraiška, kurioje pateikta ***apgaulinga*** informacija, ji gali, atsižvelgdama į Tarybos ir atsakingo projekto rengėjo nuomonę, panaikinti sprendimą, kuriuo projektui buvo suteiktas strateginio projekto statusas. ***Prieš priimdama tokį sprendimą apskųsti šį statusą, Komisija projekto rengėjui nurodo sprendimo apskųsti priežastis, projekto rengėjui suteikiama galimybė pateikti atsakymą dėl Komisijos pozicijos, o Komisija atsižvelgia į projekto rengėjo atsakymą.***

Bet kuris strateginis projektas, kuris nebelaikomas strateginiu projektu vien dėl to, kad buvo atnaujintas 3 straipsnyje nurodytas strateginių žaliavų sąrašas, dvejus metus nuo šios dalies pirmoje pastraipoje nurodyto sprendimo jį panaikinti priėmimo vis dar laikomas strateginiu projektu.

9. Jeigu projektai nebelaikomi strateginiais projektais, netenkama visų šiame reglamente numatytų teisių, susijusių su strateginio projekto statusu.

7 straipsnis

Strateginių projektų įgyvendinimas

1. Laikoma, kad strateginiais projektais prisidedama prie tiekimo saugumo ir tvarios strateginių žaliavų gamybos Sąjungoje***, laikantis šio reglamento 1 straipsnyje nustatytų tikslų.***

2. Kalbant apie Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalyje ir 16 straipsnio 1 dalies c punkte, Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 7 dalyje ir Direktyvos 2009/147/EB 9 straipsnio 1 dalies a punkte aptartą poveikį aplinkai, laikoma, kad Sąjungos strateginiai projektai yra viešojo intereso projektai arba kad jais siekiama visuomenės sveikatos ir saugos tikslų ir taip pat gali būti laikoma, kad jie yra viršesnio viešojo intereso projektai, jeigu tenkinamos visos tose direktyvose nustatytos sąlygos.

3. Valstybė narė, kurios teritorijoje siūloma vykdyti strateginį projektą***, kartu su regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis*** imasi priemonių, siekdama padėti laiku ir veiksmingai įgyvendinti tokį projektą.

4. Taryba periodiškai aptaria strateginių projektų įgyvendinimą ir prireikus priemones, kurių galėtų imtis projekto rengėjas arba valstybė narė, kurios teritorijoje siūloma vykdyti strateginį projektą, siekdami dar labiau palengvinti ***sėkmingą tų strateginių projektų įgyvendinimą***.

5. Kas dvejus metus nuo pripažinimo strateginiu projektu dienos projekto rengėjas teikia ***Komisijai*** ataskaitas, kuriose pateikiama bent ši informacija:

a) projekto įgyvendinimo pažanga, visų pirma susijusi su leidimų išdavimo procedūra;

b) tam tikrais atvejais vėlavimo priežastys, palyginti su 6 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytu tvarkaraščiu, ir tokio vėlavimo panaikinimo planas;

c) projekto finansavimo pažanga, įskaitant informaciją apie viešojo sektoriaus finansinę paramą.

Komisija pateikia Tarybai ataskaitos kopiją, kad palengvintų 4 dalyje nurodytas diskusijas.

6. Taryba gali bet kuriuo metu prašyti, kad projektų rengėjai pateiktų papildomos informacijos, susijusios su strateginių projektų įgyvendinimu.

7. Projekto rengėjas praneša Komisijai apie:

a) pakeitimus***, kurie tampa kliūtimis projekto*** atitikčiai 5 straipsnio 1 dalyje nustatytiems kriterijams;

b) ilgalaikius projekte dalyvaujančių įmonių kontrolės pokyčius, palyginti su 6 straipsnio 1 dalies e punkte nurodyta informacija.

8. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma forma, kurią turi naudoti projektų rengėjai, rengdami 5 dalyje nurodytas ataskaitas. Šioje formoje gali būti nurodyta, kaip turi būti pateikiama 5 dalyje nurodyta informacija. Minėtieji įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

Tuose įgyvendinimo aktuose nustatoma viena bendra forma, kurioje pateikiama visa ataskaitai reikalinga informacija. Informacijos, reikalingos bendrai formai užpildyti, apimtis turi būti pagrįsta.

9. Projekto rengėjas sukuria ir reguliariai atnaujina ***įmonės svetainę arba*** specialią projekto interneto svetainę, kurioje pateikiama ***vietos gyventojams aktuali*** informacija ***ir skatinamas visuomenės pritarimas strateginiam projektui***, įskaitant informaciją apie strateginio projekto poveikį aplinkai ***ir*** socialinį poveikį ir naudą. Ši interneto svetainė turi būti laisvai prieinama visuomenei, o informacija joje turi būti pateikiama vietos gyventojams lengvai suprantama kalba arba kalbomis.

2 SKIRSNIS

LEIDIMŲ IŠDAVIMO PROCEDŪRA

8 straipsnis

Vieno langelio principas

1. Iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 mėnesiai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] valstybės narės paskiria vieną nacionalinę kompetentingą instituciją, kuri bus atsakinga už leidimų išdavimo svarbiausiųjų žaliavų projektams procedūros koordinavimą, palengvinimą ***ir supaprastinimą*** bei teiks informaciją apie 17 straipsnyje nurodytus elementus. ***Nedarant poveikio proceso spartai, paskirta kompetentinga institucija prašo kitų kompetentingų ministerijų nuomonės ir dalyvavimo.***

2. 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija yra bendras projekto rengėjo kontaktinis punktas leidimų išdavimo procedūros, po kurios priimamas bendrasis sprendimas dėl konkretaus svarbiausiųjų žaliavų projekto, metu ir koordinuoja visų susijusių dokumentų ir informacijos pateikimą. ***Ji užtikrina, kad visi klausimai, susiję su leidimų svarbiausiųjų žaliavų projektams išdavimo procesu, būtų vykdomi laiku.***

Vieno langelio principu veikianti įstaiga paskiria atsakingą pareigūną svarbiausiųjų žaliavų projektams, kuriems suteiktas strateginio projekto statusas. Atsakingas pareigūnas yra kontaktinis asmuo, su kuriuo lengva susisiekti ir kuris padeda projekto rengėjui suprasti bet kokį administracinį aspektą. Atsakingas pareigūnas taip pat gali priklausyti kitai institucijai, atsižvelgiant į nacionalines vieno langelio principo taikymo struktūras.

3. 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos pareigos arba su ja susijusios užduotys gali būti perduodamos kitai institucijai arba vykdomos kitos institucijos kiekvienu svarbiausiųjų žaliavų projekto atveju, jeigu:

a) 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija praneša projekto rengėjui apie tokį užduočių perdavimą;

b) už kiekvieną svarbiausiųjų žaliavų projektą atsako atskira institucija;

c) bet kokių susijusių dokumentų ir informacijos pateikimą koordinuoja viena institucija;

ca) 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad dėl užduočių delegavimo neatsirastų jokių vėlavimų.

4. Projektų rengėjams leidžiama visus su leidimų išdavimo procesu susijusius dokumentus pateikti elektronine forma.

5. 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija atsižvelgia į visus galiojančius atliktus tyrimus ir leidimus, išduotus konkrečiam į Sąjungos sąrašą įtrauktam projektui, prieš pradėdamos vykdyti konkretaus projekto leidimų išdavimo procedūrą pagal šį straipsnį, ir nereikalauja pakartotinių tyrimų ir leidimų, išskyrus atvejus, kai pagal Sąjungos teisę reikalaujama kitaip.

6. 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad pareiškėjai galėtų lengvai gauti informaciją ir kad būtų taikomos paprastos ginčų, susijusių su leidimų išdavimo procedūra ir leidimų išdavimu svarbiausiųjų žaliavų projektams, sprendimo procedūros, įskaitant, atitinkamais atvejais, ir alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmus.

7. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija ***arba bet kuri institucija, kuriai deleguotos užduotys pagal 3 dalį,*** turėtų pakankamai kvalifikuotų darbuotojų ir pakankamai finansinių, techninių ir technologinių išteklių, reikalingų, kad ji galėtų veiksmingai vykdyti savo užduotis pagal šį reglamentą, be kita ko, kvalifikacijos kėlimui ir perkvalifikavimui.

Jeigu valstybės narės iš pradžių neturi išteklių šioje dalyje nustatytiems reikalavimams, susijusiems su techniniais ištekliais, įvykdyti, Komisija joms suteikia išteklių, kad padėtų įvykdyti šiuos reikalavimus.

8. Taryba:

a) periodiškai aptaria šio skirsnio įgyvendinimą ir dalijasi geriausios patirties pavyzdžiais, kaip paspartinti leidimų išdavimo svarbiausiųjų žaliavų projektams procedūras ir padidinti visuomenės ***dalyvavimą ir konsultavimąsi su ja***;

b) prireikus siūlo Komisijai šio skirsnio įgyvendinimo gaires, į kurias turi atsižvelgti 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos.

9 straipsnis

Strateginių projektų prioritetinis statusas

1. Siekdami užtikrinti veiksmingą su strateginiais projektais Sąjungoje susijusių leidimų išdavimo procedūrų administracinį tvarkymą, projekto rengėjai ir visos susijusios institucijos***, įskaitant 8 straipsnio 1 ir 3 dalyse nurodytas nacionalines institucijas***, užtikrina, kad tos procedūros***, įskaitant projekto rengėjo ir bet kurios institucijos ryšius iki oficialaus paraiškos pateikimo ir užpildymo,*** būtų sutvarkomos kuo greičiau pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę.

2. Nedarant poveikio Sąjungos teisėje nustatytiems įpareigojimams, strateginiams projektams Sąjungoje suteikiamas aukščiausios nacionalinės svarbos statusas (jeigu toks statusas numatomas nacionalinėje teisėje), ir į juos turi būti atitinkamai atsižvelgiama leidimų išdavimo procedūros metu***, įskaitant statybos, cheminių medžiagų ir prijungimo prie tinklo leidimus, aplinkos vertinimus ir leidimus, kai jų reikia, ir apimant visus administracinius prašymus ir procedūras, įskaitant paraiškas dėl viešojo finansavimo***.

3. Visos ginčų sprendimo procedūros, bylinėjimasis, apeliaciniai skundai ir apskundimo teismine tvarka priemonės, susijusios su leidimų išdavimo procedūra ir leidimų vykdyti strateginius projektus Sąjungoje išdavimu, nacionaliniuose teismuose, tribunoluose, kolegijose, įskaitant tarpininkavimo ar arbitražo teismus (jeigu šios institucijos numatomos pagal nacionalinę teisę), laikomos skubiomis, jeigu ir tiek, kiek tokios skubos procedūros numatomos nacionalinėje teisėje, ir su sąlyga, kad griežtai laikomasi įprastai galiojančių asmenų ***ir*** vietos bendruomenių teisės į gynybą. Prireikus taikant tokias skubos procedūras dalyvauja strateginių projektų rengėjai.

10 straipsnis

Leidimų išdavimo procedūros trukmė

1. Sąjungoje įgyvendinamų strateginių projektų atveju leidimų išdavimo procedūros trukmė turi būti ne ilgesnė nei:

a) 24 mėnesiai, jei tai strateginiai projektai, susiję su gavyba***, išskyrus strateginius projektus, susijusius tik su kasybos atliekomis, kurių leidimų išdavimo procesas neviršija 18 mėnesių***;

b) 12 mėnesių, jei tai strateginiai projektai, susiję tik su perdirbimu arba grąžinamuoju perdirbimu.

2. Sąjungos strateginių projektų, kurių leidimų išdavimo procedūra buvo pradėta prieš suteikiant jiems strateginio projekto statusą, ***ir strateginių projektų, kuriems jau suteiktas leidimas, išplėtimo*** atveju likusių leidimų išdavimo proceso etapų po to, kai projektui suteikiamas strateginio projekto statusas, trukmė, nukrypstant nuo 1 dalies, turi būti ne ilgesnė nei:

a) 21 mėnuo, jei tai strateginiai projektai, susiję su gavyba***, išskyrus strateginius projektus, susijusius tik su kasybos atliekomis, kurių leidimų išdavimo procesas neviršija 15 mėnesių***;

b) 9 mėnesiai, jei tai strateginiai projektai, susiję tik su perdirbimu arba grąžinamuoju perdirbimu.

3. Išimtiniais atvejais, kai to reikia dėl siūlomo projekto pobūdžio, sudėtingumo, vietos ar dydžio, 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija kiekvienu konkrečiu atveju gali pratęsti 1 dalies a punkte ir 2 dalies a punkte nurodytus terminus ne daugiau kaip trimis mėnesiais, o 1 dalies b punkte ir 2 dalies b punkte nurodytus terminus – ne daugiau kaip vienu mėnesiu iki jų galiojimo pabaigos. Tokiu atveju 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija raštu informuoja projekto rengėją apie pratęsimo priežastis ir datą, iki kurios tikimasi priimti bendrąjį sprendimą.

4. Strateginių projektų, ***nesusijusių*** su ***kasyba***, atveju, jeigu ***šio reglamento*** 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija per ***šio straipsnio*** 1 ir 2 dalyse nurodytus galiojančius terminus nepriima bendrojo sprendimo, atitinkamas prašymas išduoti leidimą laikomas patvirtintu, išskyrus tuos atvejus, kai dėl konkretaus projekto reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal Tarybos direktyvą 92/43/EEB arba direktyvas 2000/60/EB, 2008/98/EB, 2009/147/EB, 2010/75/ES, 2011/92/ES arba 2012/18/ES***. Nukrypstant nuo Direktyvos 2011/92/ES 4 straipsnio 6 dalies, sprendimas dėl to***, ar toks poveikio aplinkai vertinimas yra būtinas, ***ir*** atitinkami vertinimai ***priimami ir apie juos projekto vykdytojui pranešama per 30 dienų***. **[4 pakeit.]**

5. 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija patvirtina prašymą ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti leidimą, susijusį su strateginiu projektu, gavimo arba, jeigu projekto rengėjas neišsiuntė visos prašymui išnagrinėti reikalingos informacijos, paprašo projekto rengėjo pateikti išsamų prašymą per ***30*** dienų nuo šio prašymo pateikimo dienos***, nurodydama kokios informacijos trūksta***.

Leidimų išdavimo procedūros pradžia laikoma data, kai nacionalinė 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija patvirtina, kad prašymas yra pagrįstas.

6. 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija, glaudžiai bendradarbiaudama su projekto rengėju ir kitomis atitinkamomis institucijomis, ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti leidimą pagrįstumo patvirtinimo dienos parengia išsamų leidimo išdavimo procedūros tvarkaraštį. Šį tvarkaraštį projekto rengėjas paskelbia 7 straipsnio ***9 dalyje*** nurodytoje interneto svetainėje.

7. Šiame straipsnyje nustatyti terminai nedaro poveikio pareigoms pagal Sąjungos bei tarptautinę teisę ir administracinėms apeliacinėms procedūroms bei apskundimo teismine tvarka priemonėms.

Šiame straipsnyje nustatyti terminai bet kuriai leidimų išdavimo procedūrai taikomi nedarant poveikio valstybių narių nustatytiems trumpesniems terminams.

11 straipsnis

Poveikio aplinkai vertinimai ir aplinkosaugos leidimai

1. Jeigu pagal Direktyvos 2011/92/ES 5–9 straipsnius turi būti atliekamas strateginio projekto poveikio aplinkai vertinimas, atitinkamas projekto rengėjas ***ne vėliau kaip per 30 dienų po pranešimo apie strateginio projekto pripažinimą*** paprašo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos pateikti nuomonę dėl informacijos, kuri turi būti įtraukta į poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą pagal tos direktyvos 5 straipsnio 1 dalį, aprėpties ir išsamumo.

8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad pirmoje pastraipoje nurodyta nuomonė būtų pateikta kuo greičiau ir ne vėliau kaip per ***20*** dienų nuo projekto rengėjo prašymo pateikimo dienos. ***Nacionalinė kompetentinga institucija siekia supaprastinti procesą ir viso proceso metu padėti projekto vykdytojui.***

Komisija pagal šią dalį paskelbia bendrąsias gaires nacionalinėms kompetentingoms institucijoms.

2. Strateginių projektų, kurių poveikio aplinkai vertinimus vienu metu privaloma atlikti pagal Tarybos direktyvą 92/43/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2000/60/EB, 2008/98/EB, 2009/147/EB, 2010/75/ES, 2011/92/ES arba 2012/18/ES, atveju 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad būtų taikoma suderinta arba bendra procedūra, atitinkanti ***visus*** tų Sąjungos teisės aktų reikalavimus, ***atsižvelgiant į tai, kurią procedūrą pasirenka projekto rengėjas***.

Taikydama l pirmoje pastraipoje nurodytą suderintą procedūrą 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija koordinuoja ***ir supaprastina*** įvairius individualius konkretaus projekto poveikio aplinkai vertinimus, kurių reikalaujama pagal atitinkamus Sąjungos teisės aktus.

Taikydama pirmoje pastraipoje nurodytą bendrą procedūrą 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija numato vieną konkretaus projekto poveikio aplinkai vertinimą, kurio reikalaujama pagal atitinkamus Sąjungos teisės aktus.

3. 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad atitinkamos institucijos per ***80 dienų*** nuo visos būtinos informacijos, surinktos pagal Direktyvos 2011/92/ES 5, 6 ir 7 straipsnius, gavimo ir tos direktyvos 6 ir 7 straipsniuose nurodytų konsultacijų užbaigimo pateiktų jos 1 straipsnio 2 dalies g punkto iv papunktyje nurodytą pagrįstą išvadą dėl strateginio projekto poveikio aplinkai vertinimo.

3a. Išimtiniais atvejais, kai to reikia dėl siūlomo projekto pobūdžio, sudėtingumo, vietos ar dydžio, 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija kiekvienu konkrečiu atveju gali pratęsti šio straipsnio 3 dalyje nurodytą terminą prieš jam pasibaigiant ne daugiau kaip 30 dienų. Tokiu atveju 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija raštu informuoja projekto rengėją apie pratęsimo priežastis ir datą, iki kurios tikimasi priimti pagrįstą išvadą.

4. Strateginių projektų atveju konsultavimosi su suinteresuotąja visuomene dėl poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos, nurodytos Direktyvos 2011/92/ES 5 straipsnio 1 dalyje, laikotarpis negali būti ilgesnis kaip ***80 dienų ir ne trumpesnis kaip 40 dienų***.

4a. Strateginių projektų atveju, jei 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija per šio straipsnio 3 dalyje nurodytus taikomus terminus nepateikia pagrįstos išvados, projekto rengėjas gali pateikti skundą atitinkamam teismui, kad būtų nustatytos baudos ar laikinas draudimas.

5. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma strateginių projektų, kurių leidimų išdavimo procedūra buvo pradėta prieš suteikiant jiems strateginio projekto statusą, atveju.

Šio straipsnio 2–4 dalys strateginių projektų, kurių leidimų išdavimo procedūra buvo pradėta prieš suteikiant jiems strateginio projekto statusą, atveju taikomos tik tuomet, kai tose dalyse nurodyti veiksmai dar nebuvo užbaigti.

12 straipsnis

Planavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos, atsakingos už planų, įskaitant zonų ir teritorijų nustatymo ir žemės naudojimo planų, rengimą, ***glaudžiai tarpusavyje bendradarbiaudamos*** prireikus į tokius planus įtrauktų nuostatas dėl svarbiausiųjų žaliavų projektų rengimo. Pirmenybė turi būti teikiama dirbtiniams ir užstatytiems paviršiams, pramoninėms vietovėms, urbanistinėms dykroms***, aktyvioms arba apleistoms kasykloms*** ir, tam tikrais atvejais***, naudingųjų iškasenų telkiniams, patikrintiems valstybės narės geologiniu tyrimu***.

2. Tais atvejais, kai planai, kuriuose yra nuostatų dėl svarbiausiųjų žaliavų projektų plėtojimo, vertinami pagal Direktyvą 2001/42/EB ir pagal Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnį, tie vertinimai turi būti sujungiami. ***Kai taikytina***, atliekant šį bendrą vertinimą taip pat nagrinėjamas poveikis vandens telkiniams, kuriems gali būti daromas poveikis, ir patikrinama, ar dėl tokio plano pablogėtų Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnyje nurodyta vandens telkinio būklė arba potencialas arba ar dėl tokio projekto gali būti trukdoma užtikrinti gerą vandens telkinio būklę arba gerą jo potencialą. Jeigu atitinkamos valstybės narės turi įvertinti esamos ir būsimos veiklos poveikį jūrų aplinkai, įskaitant sausumos ir jūros sąveiką, kaip nurodyta Direktyvos 2014/89/ES 4 straipsnyje, šis poveikis taip pat įtraukiamas į bendrą vertinimą***, kartu išsaugant tą patį kokybės standartą. Kai, vadovaujantis šiuo straipsniu, reikia atlikti vertinimą pagal Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnį arba Direktyvos 2014/89/ES 4 straipsnį, jis atliekamas taip, kad po jo nebūtų pratęsti šio reglamento 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse ir 11 straipsnio 3 dalyje nurodyti terminai.***

13 straipsnis

JT EEK konvencijų taikymas

1. Šio reglamento nuostatos nepažeidžia įsipareigojimų pagal 1998 m. birželio 25 d. Orhuse pasirašytą Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (JT EEK) konvenciją dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais ▌ ir pagal 1991 m. vasario 25 d. Espe pasirašytą JT EEK konvenciją dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste.

2. Visi pagal šį skirsnį priimti sprendimai skelbiami viešai, ***lengvai suprantama forma ir visi sprendimai dėl vieno projekto pateikiami toje pačioje svetainėje***.

3 SKIRSNIS

REIKIAMOS SĄLYGOS

14 straipsnis

Spartesnis įgyvendinimas

1. Komisija ir valstybės narės***, taip pat atitinkamos vietos ir regionų valdžios institucijos*** imasi veiksmų, siekdamos paspartinti ir ***palengvinti*** privačiąsias investicijas į strateginius projektus. ***Siekiant Sąjungoje užtikrinti pastovų tiekimą, valstybės narės pagal*** SESV 107 ir 108 ***straipsnius***, ***aptaria*** paramos strateginiams projektams, kuriems sunku gauti finansavimą***, taip pat startuoliams, veikiantiems konkrečiuose vertės grandinės etapuose, siekiant remti ir skatinti novatoriškos ekosistemos ir kuo platesnio šios srities technologijų spektro plėtrą***, teikimą ir koordinavimą. ***Komisija ir valstybės narės vengia veiksmų, kuriais būtų išstumtos privačiosios investicijos.***

2. Siekdamos palengvinti greitą ir veiksmingą strateginių projektų įgyvendinimą, ***Komisija*** ir valstybės narės, ***taip pat atitinkamos regionų ir vietos valdžios institucijos, prireikus*** jiems teikia administracinę paramą. Tai, be kita ko, gali būti:

a) pagalba siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi taikomų administracinių ir ataskaitų teikimo pareigų;

b) pagalba projektų rengėjams siekiant dar labiau padidinti ***savalaikį visuomenės dalyvavimą ir konsultacijas dėl projekto, įtraukiant rekomendacijas ir geriausios praktikos pavyzdžius, kuriais prireikus dalijasi Taryba***;

ba) projektų rengėjams skirta atnaujinama informacija apie nuspėjamus ir ad hoc administracinius vėlavimus, susijusius su leidimo išdavimo procesu ir pagrindinėmis priežastimis, kartu užtikrinant reguliarią, savalaikę ir aiškią komunikaciją;

bb) pradinės finansinės paramos programos, susijusios su žaliavomis, kurias parengė poveikio klimatui neutralizavimo pramonės akademijos, nurodytos [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą].

2a. Komisija gali pateikti nuomonę valstybėms narėms dėl įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu suderinamumo su 1 straipsnio 2 dalyje nustatytais tikslais.

15 straipsnis

Finansavimo koordinavimas

1. 35 straipsnio 6 dalies a punkte nurodytas nuolatinis pogrupis strateginio projekto rengėjo prašymu aptaria ir pataria, kaip būtų galima užbaigti jo projekto finansavimą, ***ir teikia rekomendacijas dėl būsimų išteklių ir finansavimo priemonių***, atsižvelgdamas į jau užtikrintą finansavimą ir apsvarstydamas bent šiuos aspektus:

a) papildomus privačiojo finansavimo šaltinius, ***taip pat paramą iš Europos investicijų banko grupės ar kitų tarptautinių finansų įstaigų, įskaitant Europos rekonstrukcijos ir plėtros banką, išteklių, ypatingą dėmesį skiriant strategijos „Global Gateway“ iniciatyvai dėl strateginių projektų už Sąjungos ribų***;

b) esamas valstybių narių priemones ir programas, įskaitant ***eksporto kreditų agentūrų,*** nacionalinių skatinamojo finansavimo bankų ir įstaigų priemones ir programas;

c) atitinkamas Sąjungos finansavimo programas.

1a. Ne vėliau kaip… [18 mėnesių po šio reglamento įsigaliojimo] ir vėliau kasmet Komisija, padedama 35 straipsnio 6 dalies a punkte nurodyto nuolatinio pogrupio, pateikia ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai. Ataskaitoje aprašomos kliūtys gauti finansavimą ir pateikiamos rekomendacijos, kaip sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą strateginiams projektams, be kita ko, iš Europos investicijų banko ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko.

16 straipsnis

Palankesnių sąlygų susitarimams dėl prekių pirkimo sudarymas

1. Komisija, laikydamasi konkurencijos taisyklių, sukuria sistemą, kuria sudaromos palankesnės sąlygos įsipareigojimo pirkti sutartims, susijusioms su strateginiais projektais.

2. Taikant 1 dalyje nurodytą sistemą potencialiems prekių pirkėjams turi būti suteikiama galimybė teikti kainų pasiūlymus, kuriuose nurodoma:

a) strateginių žaliavų, kurias jie ketina pirkti, kiekis ir kokybė;

b) numatoma kaina arba kainų intervalas;

c) numatoma įsipareigojimo pirkti sutarčių trukmė.

3. Taikant 1 dalyje nurodytą sistemą projektų rengėjams turi būti suteikiama galimybė teikti pasiūlymus, kuriuose nurodoma:

a) strateginių žaliavų, dėl kurių jos siekia sudaryti įsipareigojimo pirkti sutartis, kiekis ir kokybė;

b) numatoma kaina už kurią jie ketina parduoti, arba kainų intervalas;

c) numatoma įsipareigojimo pirkti sutarties trukmė.

4. Remdamasi pagal 2 ir 3 dalis gautais kainų pasiūlymais ir pasiūlymais, Komisija padeda užmegzti ryšius tarp strateginių projektų rengėjų ir jų projektams svarbių potencialių prekių pirkėjų.

4a. Sistema tampa prieinama projektų rengėjams, kai projektui dar nesuteiktas strateginio projekto statusas, bet paraiškos dėl 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos išduodamo leidimo nagrinėjimo procesas jau yra įsibėgėjęs.

17 straipsnis

Administracinės informacijos prieinamumas internete

1. Valstybės narės centralizuotai ir lengvai prieinamu būdu internetu teikia šią informaciją apie administracinius procesus, susijusius su svarbiausiųjų žaliavų projektais:

a) leidimų išdavimo procedūrą ***ir susiję biurokratiniai procesai, reikalingi leidimui gauti***;

b) finansavimo ir investavimo paslaugas;

c) finansavimo galimybes Sąjungos arba valstybių narių lygmeniu;

d) verslo rėmimo paslaugas, įskaitant, be kita ko, pelno mokesčio deklaracijas, vietos mokesčių įstatymus, darbo teisę.

1a. Komisija centralizuotai ir lengvai prieinamu būdu teikia informaciją apie administracinius procesus, susijusius su strateginių projektų statuso gavimu internete.

4 SKIRSNIS

ŽVALGYBA

18 straipsnis

Nacionalinės žvalgybos programos

1. Kiekviena valstybė narė parengia nacionalinę svarbiausiųjų žaliavų parengtinės žvalgybos programą. Kiekviena valstybė narė pirmą tokį veiksmų planą parengia ne vėliau kaip [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 1 metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos]. Nacionalinės programos peržiūrimos ***ir skaitmeniniu būdu atnaujinamos įtraukiant duomenis, gautus iš kitų kasmet vykdomų žvalgymo kampanijų, ir skelbiamos kas trejus metus***.

2. Į 1 dalyje nurodytas nacionalines žvalgybos programas įtraukiamos priemonės, kuriomis siekiama padidinti turimą informaciją apie Sąjungos svarbiausiųjų žaliavų santalkas, įskaitant giliuosius rūdos telkinius. Į šias programas atitinkamai įtraukiamos šios priemonės:

a) tinkamo mastelio mineralų žemėlapių sudarymas***, apimant ir esamų atliekų potencialą***;

b) geocheminės žvalgybos kampanijos, įskaitant dirvožemio, nuosėdų, uolienų cheminės sudėties nustatymas;

c) geomoksliniai tyrimai, kaip antai geofiziniai tyrimai;

d) duomenų, surinktų atliekant parengtinę žvalgybą, be kita ko, rengiant prognozinius žemėlapius, tvarkymas;

e) esamų geomokslinių tyrimų duomenų pakartotinis apdorojimas siekiant patikrinti nenustatytas mineralų santalkas ***ir metalus nešėjus,*** kuriuose gali būti svarbiausiųjų žaliavų.

3. Valstybės narės 1 dalyje nurodytų nacionalinių programų projektus pateikia Komisijai. ***Komisija gali priimti nuomonę dėl valstybių narių žvalgybos programų taikymo srities ir formos, kad užtikrintų supaprastintą Sąjungos požiūrį. Komisija taip pat gali padėti valstybėms narėms parengti ir įgyvendinti savo nacionalines žvalgybos programas teikdama finansinius, techninius, skaitmeninius ir technologinius išteklius.***

Valstybės narės galutines šio straipsnio 1 dalyje nurodytas nacionalines programas pateikia Komisijai. Tuomet Komisija šias programas persiunčia Tarybai, kad jas būtų galima aptarti 35 straipsnio 6 dalies e punkte nurodytame pogrupyje.

4. Valstybės narės 43 straipsnyje nurodytoje ataskaitoje pateikia informaciją apie į savo nacionalines programas įtrauktų priemonių įgyvendinimo pažangą.

5. Valstybės narės***, gavusi pagrįstą akademinės bendruomenės, nacionalinių kompetentingų institucijų, Sąjungos arba nacionalinių, regioninių ir vietos agentūrų, nacionalinių geologinių institutų ar tyrimų vykdytojų prašymą,*** viešai skelbia ***atnaujintą*** informaciją apie savo mineralų santalkas, kuriose yra svarbiausiųjų žaliavų, surinktą taikant 1 dalyje nurodytose nacionalinėse programose nustatytas priemones. Atitinkamais atvejais ši informacija apima nustatytų santalkų klasifikavimą pagal Jungtinių Tautų pagrindinę išteklių klasifikaciją.

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma pirmoje pastraipoje nurodytos informacijos teikimo forma. Šioje formoje gali būti nurodyta, kaip turi būti pateikiama pirmoje pastraipoje nurodyta informacija. Minėtieji įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

6. Atsižvelgdamas į esamą bendradarbiavimą atliekant parengtinę žvalgybą, 35 straipsnio 6 dalies b punkte nurodytas nuolatinis pogrupis aptaria 1 dalyje nurodytas nacionalines programas ir jų įgyvendinimą, visų pirma bent šiuos aspektus:

a) bendradarbiavimo galimybes, įskaitant tarpvalstybinio masto mineralų santalkų ir bendrų geologinių klodų žvalgybą;

b) geriausios patirties, susijusios su 2 dalyje išvardytomis priemonėmis, pavyzdžius;

c) 1 dalyje nurodytų nacionalinių programų rezultatų ***integravimą į erdvinių duomenų infrastruktūrą, nurodytą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2007/2/EB ([26]), ir užtikrinimą, kad ši erdvinių duomenų infrastruktūra būtų prieinama visoms nacionalinėms kompetentingoms institucijoms, siekiant sustiprinti dalijimąsi duomenimis***.

6a. Valstybės narės remia žvalgybos technologijų technologinę brandą ieškant gilių ir sudėtingų svarbiausiųjų žaliavų išteklių, bent jau šiuo tikslu įtraukdamos nacionalinėse mokslinių tyrimų ir inovacijų programose numatytus paramos veiksmus, ir kartu mažina šių technologijų poveikį aplinkai.

([26]) 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB, sukurianti Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE) (OL L 108, 2007 4 25, p. 1).

4 skyrius

Rizikos stebėsena ir mažinimas

19 straipsnis

Stebėsena ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

1. Komisija turi stebėti su svarbiausiosiomis žaliavomis susijusią tiekimo riziką. Turi būti stebima bent šių parametrų raida:

a) prekybos srautų;

b) paklausos ir pasiūlos;

c) pasiūlos koncentravimo;

d) Sąjungos ir pasaulinės gamybos ir gamybos pajėgumų įvairiais vertės grandinės etapais;

da) kainų svyravimo;

db) kliūčių leidimų išdavimui;

dc) Sąjungos ir pasaulio strateginių žaliavų perdirbimo pajėgumų;

dd) geopolitinių pokyčių, žmogaus teisių krizių ir saugumo iššūkių, su kuriais susiduria Sąjunga.

2. 35 straipsnio 6 dalies c punkte nurodytame nuolatiniame pogrupyje dalyvaujančios nacionalinės institucijos padeda Komisijai vykdyti 1 dalyje nurodytą stebėseną:

a) dalydamosi turima informacija apie 1 dalyje išvardytų parametrų raidą, įskaitant 20 straipsnyje nurodytą informaciją;

b) bendradarbiaujant su Komisija ir kitomis dalyvaujančiomis institucijomis rinkdamos informaciją apie 1 dalyje išvardytų parametrų raidą, įskaitant 20 straipsnyje nurodytą informaciją***, nedarant poveikio taikytiniems konkurencijos ir antimonopoliniams teisės aktams***;

c) teikdamos svarbiausiųjų žaliavų tiekimo rizikos analizę, atsižvelgiant į 1 dalyje išvardytų parametrų raidą.

3. Komisija, bendradarbiaudama su nacionalinėmis institucijomis, dalyvaujančiomis 35 straipsnio 6 dalies c punkte nurodytame nuolatiniame pogrupyje, užtikrina, kad bent kas ***dvejus*** metus ***arba tuo atveju, jei atlikus 1 dalyje nurodytą stebėseną nustatoma tiekimo rizika,*** būtų atliekamas kiekvienos ***svarbiausiosios*** strateginės žaliavos tiekimo grandinės testavimas nepalankiausiomis sąlygomis. Tuo tikslu 35 straipsnio 6 dalies c punkte nurodytas nuolatinis pogrupis koordinuoja ir paskirsto įvairių dalyvaujančių institucijų atliekamo skirtingų ***svarbiausiųjų*** strateginių žaliavų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis veiksmus.

Pirmoje pastraipoje nurodytas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis apima atitinkamos ***svarbiausiosios*** strateginės žaliavos Sąjungos tiekimo grandinės pažeidžiamumo dėl tiekimo sutrikimų vertinimą, kurio metu nustatomas įvairių scenarijų, dėl kurių gali kilti tokie sutrikimai, poveikis ir galimi padariniai, atsižvelgiant bent į šiuos aspektus:

a) kur išgaunama, perdirbama atitinkama žaliava arba vykdomas grąžinamasis perdirbimas;

b) ekonominės veiklos vykdytojų pajėgumus visoje vertės grandinėje ir rinkos struktūroje;

c) veiksnius, kurie gali turėti įtakos tiekimui, įskaitant, be kita ko, geopolitinę padėtį***, prekybos ginčus, įskaitant ekonominės prievartos veiksmus***, logistiką, energijos tiekimą, darbo jėgą ar stichines nelaimes;

d) galimybes ***ir gebėjimus greitai pakeisti*** tiekimo šaltinius, ***naudoti*** pakaitines medžiagas ***arba sumažinti paklausą didinant veiksmingumą***;

e) atitinkamus žaliavų naudotojus vertės grandinėje ir jų paklausos dalį, ypatingą dėmesį skiriant žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, taip pat gynybos bei ***orlaivių ir erdvėlaivių*** sritims svarbių technologijų gamybai.

4. Komisija***, gavusi pagrįstą akademinės bendruomenės, nacionalinių kompetentingų institucijų, Sąjungos agentūrų ar valstybių narių geologinių institutų ar tyrimų vykdytojų prašymą,*** pateikia informaciją, kuri apima:

a) turimą informaciją apie 1 dalyje nurodytų parametrų raidą;

b) svarbiausiųjų žaliavų tiekimo rizikos apskaičiavimą atsižvelgiant į a punkte nurodytą informaciją;

c) 3 dalyje nurodyto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus;

d) tam tikrais atvejais siūlomas tinkamas rizikos mažinimo strategijas, kurias taikant būtų galima sumažinti tiekimo riziką.

Jei yra pagrįstų priežasčių manyti, kad šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos informacijos pateikimas bet kuriam iš toje pirmoje pastraipoje nurodytų subjektų sukeltų geopolitinių sunkumų, Komisija, įvertinusi kiekvieną atvejį atskirai, gali atsisakyti pateikti informaciją bet kuriam iš tų subjektų.

5. Jeigu, remdamasi pagal 1, 2 ir 3 dalis surinkta informacija, Komisija mano, kad yra aiškių duomenų, jog gali kilti tiekimo sutrikimų, Komisija įspėja valstybes nares, Tarybą***, Europos Parlamentą*** ir Sąjungos budraus krizių stebėjimo arba krizių valdymo mechanizmų, kurių taikymo sritis apima atitinkamas svarbiausiąsias arba strategines žaliavas, valdymo įstaigas.

5a. Didelės įmonės, gaminančios strategines technologijas, kurioms naudojamos strateginės žaliavos, imasi tinkamų rizikos valdymo ir mažinimo priemonių, susijusių su jų svarbiausiųjų žaliavų tiekimo grandinėmis, ir reguliariai, o prireikus – ad hoc jomis dalijasi su savo direktorių valdyba.

20 straipsnis

Su stebėsena susijusios pareigos teikti informaciją

1. Teikdamos 43 straipsnyje nurodytą ataskaitą, valstybės narės pateikia Komisijai informaciją apie visus naujus arba jų teritorijoje jau vykdomus žaliavų projektus, susijusią su 19 straipsnio 1 dalies d punktu, įskaitant naujų projektų klasifikaciją pagal Jungtinių Tautų pagrindinę išteklių klasifikaciją.

Valstybė narė, teikianti informaciją pagal šios dalies pirmą pastraipą, gauna tą informaciją tik iš prašyme išduoti leidimą pateiktų duomenų. Bet kokia pagal šios dalies pirmą pastraipą perduota informacija tvarkoma pagal 44 straipsnį.

2. Valstybės narės nustato visoje jų teritorijoje esančioje svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje ***veikiančias dideles įmones*** ir:

a) stebi jų veiklą vykdydamos reguliarius ir proporcingus tyrimus, taip rinkdamos 19 straipsnyje nurodytoms stebėsenos užduotims atlikti reikalingą informaciją. ***Šioje dalyje nurodytos didelės įmonės privalo pateikti informaciją, kurią jos renka jau vykdomos stebėsenos arba testavimo nepalankiausiomis sąlygomis metu, tik tuo atveju, jei tokia informacija jau yra prieinama. Didelės bendrovės neprivalo pateikti jokių duomenų, kurie būtų susiję su verslo rizika. Valstybės narės užtikrina, kad ši informacija būtų tvarkoma pagal 44 straipsnį.***

b) 43 straipsnyje nurodytoje ataskaitoje pateikia informaciją apie tų tyrimų rezultatus;

c) nedelsdamos praneša Komisijai apie svarbius įvykius, kurie gali trukdyti pagrindiniams rinkos dalyviams vykdyti įprastą veiklą.

3. Valstybės narės pagal šio straipsnio 2 dalies a ir b punktus surinktus duomenis perduoda nacionalinėms statistikos tarnyboms ir Eurostatui statistinės informacijos rengimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 223/2009 tikslais. Valstybės narės paskiria nacionalinę instituciją, atsakingą už duomenų perdavimą nacionalinėms statistikos tarnyboms ir Eurostatui.

3a. Valstybės narės, pasikonsultavusios su atitinkamais svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinės suinteresuotaisiais subjektais, parengia vieną bendrą formą, kurią turi užpildyti didelės įmonės, kad galėtų atsakyti į 2 dalies a punkte nurodytų tyrimų klausimus. Šioje bendroje formoje gali būti nurodyta, kaip turi būti pateikiama 2 dalies a punkte nurodyta informacija. Informacijos, kurią reikalaujama pateikti bendroje formoje, apimtis turi būti pagrįsta*.*

21 straipsnis

Duomenų apie strateginės atsargas teikimas

1. Valstybės narės kartu su 43 straipsnyje nurodyta ataskaita teikia Komisijai informaciją apie strateginių žaliavų atsargų būklę.

2. 1 dalyje nurodyta informacija turi būti susijusi su atsargomis, kurias turi visos valdžios institucijos, valstybinės bendrovės arba ekonominės veiklos vykdytojai, kuriems valstybė narė pavedė kaupti ***arba valdyti*** strateginės atsargas jos vardu, ir turi apimti bent šiuos duomenis:

a) turimų kiekvienos strateginės žaliavos atsargų lygį, išreikštą tiek tonomis, tiek metinio atitinkamų medžiagų nacionalinio sunaudojamo kiekio procentine dalimi, taip pat atsargų cheminę formą ir grynumą;

b) turimų kiekvienos strateginės žaliavos atsargų lygio raidą per pastaruosius 5 metus;

c) taisykles arba procedūras, taikomas strateginių išteklių pateikimui, paskyrimui ir paskirstymui.

3. Ataskaitoje taip pat gali būti pateikiama informacija apie strategines svarbiausiųjų ir kitų žaliavų atsargas.

22 straipsnis

Strateginių atsargų ***stebėsena***

1. Iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 2 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos], o vėliau – kas dvejus metus Komisija, remdamasi pagal 21 straipsnio 1 dalį gauta informacija, Tarybai ***ir Europos Parlamentui*** pateikia:

a) ***informaciją apie*** kiekvienos strateginės žaliavos bendro Sąjungos atsargų ***lygį***;

b) ***informaciją*** apie galimą strateginių atsargų prieinamumą tarpvalstybiniu mastu, atsižvelgiant į jų pateikimo, paskyrimo ir paskirstymo taisykles arba procedūras.

2. ***35 straipsnio 6 dalies d punkte nurodytas nuolatinis*** Tarybos ***pogrupis nustato saugų*** Sąjungos strateginių žaliavų atsargų lygio dydį. ***Šis saugus lygis:***

a) išreiškiamas kiekiu, reikalingu, kad tiekimo sutrikimo atveju būtų padengtas tam tikro skaičiaus dienų vidutinis grynasis importas, apskaičiuotas remiantis importo per praėjusius kalendorinius metus kiekiu;

▌

c) turi būti proporcingas tiekimo rizikai ir ekonominei svarbai, susijusiai su atitinkama strategine žaliava.

3. Komisija, atsižvelgdama į Tarybos nuomonę***, prireikus teikia*** valstybėms narėms skirtas nuomones, kuriomis siekiama padėti:

a) padidinti strateginių atsargų lygį, atsižvelgiant į 1 dalies b punkte nurodytą palyginimą, santykinį turimų atsargų pasiskirstymą valstybėse narėse ir ekonominės veiklos vykdytojų strateginių žaliavų sunaudojamą kiekį atitinkamose valstybių narių teritorijose;

b) iš dalies pakeisti arba koordinuoti strateginių atsargų pateikimo, paskyrimo ir paskirstymo taisykles arba procedūras siekiant pagerinti jų prieinamumą tarpvalstybiniu mastu, visų pirma, kai tai būtina strateginėms technologijoms gaminti.

4. Rengdama 3 dalyje nurodytas nuomones, ***Komisija ir*** Taryba ypatingą dėmesį skiria poreikiui išlaikyti paskatas strategines žaliavas naudojantiems privatiems veiklos vykdytojams kaupti savo atsargas arba imtis kitų tiekimo rizikos valdymo priemonių.

5. Valstybės narės 43 straipsnyje nurodytoje ataskaitoje pateikia informaciją apie tai, ar ir kaip jos įgyvendino arba ketina įgyvendinti 3 dalyje minėtas nuomones.

6. Prieš bent dviem valstybėms narėms dalyvaujant tarptautiniuose ar daugiašaliuose strateginių žaliavų išteklių forumuose, Komisija užtikrina išankstinį veiksmų suderinimą tarp atitinkamų valstybių narių ir Komisijos arba specialiame Tarybos posėdyje.

7. Surinktus duomenis apie turimas Sąjungos atsargas Komisija teikia Sąjungos budraus krizių stebėjimo arba krizių valdymo mechanizmų, kurių taikymo sritis apima atitinkamas strategines žaliavas, valdymo įstaigoms.

24 straipsnis

Bendras pirkimas

1. Komisija sukuria ir taiko sistemą, kurią taikant sutelkiami Sąjungoje įsisteigusių strategines žaliavas naudojančių suinteresuotųjų įmonių ir valstybių narių institucijų, atsakingų už strategines atsargas, poreikiai, ir kreipiasi į tiekėjus dėl pasiūlymų, siekdama patenkinti šią bendrą paklausą. Tai pasakytina ir apie neperdirbamas, ir apie perdirbamas strategines žaliavas.

2. Kurdama ir taikydama 1 dalyje nurodytą sistemą, Komisija ***pasirenka, kurių strateginių žaliavų atžvilgiu ir kuriame perdirbimo etape gali būti taikoma ši sistema, atsižvelgiant į santykinę skirtingų strateginių žaliavų tiekimo riziką ir galimybes kaupti su tomis žaliavomis susijusias strategines atsargas, remiantis pagal 21 ir 22 straipsnius surinkta informacija***.

Komisija, atsižvelgdama ***į bendrus MVĮ poreikius,*** numatomą suinteresuotųjų dalyvių skaičių ir poreikį užtikrinti, kad šį skaičių būtų galima tinkamai valdyti, ***taip pat gali nustatyti*** mažiausius reikalaujamos žaliavos kiekius, ***nedarydama poveikio MVĮ galimybėms*** dalyvauti sistemoje.

3. Dalyvavimas 1 dalyje nurodytoje sistemoje turi būti atviras ir skaidrus visoms Sąjungoje įsisteigusioms suinteresuotosioms įmonėms ir valstybių narių institucijoms. Valstybės narės arba nacionaliniai subjektai, kuriems taikomos viešųjų pirkimų direktyvos 2014/24/ES arba 2014/25/ES, gali dalyvauti tik tais atvejais, kai toks dalyvavimas suderinamas su šiomis direktyvomis.

4. 1 dalyje nurodytoje sistemoje dalyvaujančios Sąjungos įmonės ir valstybių narių institucijos gali skaidriai bendrai derėtis dėl pirkimo, be kita ko, dėl pirkimo susitarimo kainų ar kitų sąlygų, arba vykdyti bendrą pirkimą, siekdamos susitarti su tiekėjais dėl geresnių sąlygų arba išvengti žaliavų stygiaus. Dalyvaujančios Sąjungos įmonės ir valstybių narių institucijos laikosi Sąjungos teisės, įskaitant Sąjungos konkurencijos teisę.

5. Subjektai negali dalyvauti kaip tiekėjai paklausos telkimo ir bendro pirkimo procesuose arba kaip paslaugų teikėjai, jeigu:

a) jiems taikomos Sąjungos ribojamosios priemonės, priimtos pagal SESV 215 straipsnį;

b) jie tiesiogiai arba netiesiogiai nuosavybės teise priklauso fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms, kuriems taikomos tokios Sąjungos ribojamosios priemonės, yra jų kontroliuojamos arba veikia jų vardu ar nurodymu.

6. Nukrypdama nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 176 straipsnio, Komisija pagal pirkimų procedūrą, nustatytą Reglamente (ES, Euratomas) 2018/1046, gali sudaryti būtinų paslaugų sutartį su Sąjungoje įsisteigusiu subjektu, kuris veikia kaip paslaugų teikėjas, vykdantis 1 dalyje aprašytos sistemos kūrimo ir valdymo užduotis. Atrinktas paslaugų teikėjas neturi turėti jokio interesų konflikto.

7. Paslaugų sutartyje Komisija apibrėžia užduotis, kurias turi vykdyti paslaugų teikėjas – įskaitant paklausos telkimą, tiekimui reikalingų prieigos teisių suteikimą, visų dalyvių registravimą ir tikrinimą, informacijos, susijusios su veikla, skelbimą ir ataskaitų apie ją teikimą bei visas kitas užduotis, būtinas sistemai sukurti ir taikyti. Paslaugų sutartyje taip pat aptariami praktiniai paslaugų teikėjo veiklos aspektai, įskaitant IT priemonės naudojimą, saugumo priemones, valiutą ar valiutas, mokėjimo tvarką ir įsipareigojimus.

8. Paslaugų sutartimi su paslaugų teikėju Komisijai paliekama teisė vykdyti jo veiklos stebėseną ir auditą. Tuo tikslu Komisija turi visapusišką prieigą prie paslaugų teikėjo turimos su sutartimi susijusios informacijos. Visi serveriai ir informacija fiziškai laikomi ir saugomi Sąjungos teritorijoje.

9. Paslaugų sutartyje su pasirinktu paslaugų teikėju nustatoma paslaugų teikėjo gaunamos informacijos nuosavybė ir numatomas galimas tos informacijos perdavimas Komisijai, nutraukus paslaugų sutartį arba pasibaigus jos galiojimui.

5 skyrius

Tvarumas

1 SKIRSNIS

ŽIEDIŠKUMAS

25 straipsnis

Nacionalinės žiediškumo užtikrinimo priemonės

1. Kiekviena valstybė narė iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ***24 mėnesiai*** nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos] priima ir įgyvendina nacionalines programas, ***kurios gali apimti tarpvalstybinius veiksmus ir bendradarbiavimą Europos ekonominėje erdvėje*** ir kuriose numato ***atitinkamas*** priemones, skirtas:

-a) apriboti svarbiausiųjų žaliavų paklausos didėjimą, kad būtų pasiektas 1 straipsnio 2 dalies db punkte nustatytas lyginamasis indeksas;

a) didinti atliekų ***ir metalo laužo bei eksploatuoti nebetinkamų produktų***, ***kuriuose*** esančių svarbiausiųjų žaliavų ***panaudojimo ir taisymo*** tikimybė ***pagal Direktyvos 2008/98/EB 4 straipsnį*** yra didelė, surinkimą***, rūšiavimą ir apdorojimą,*** ir užtikrinti, kad jos būtų įtraukiamos į tinkamą grąžinamojo perdirbimo sistemą, siekiant kuo labiau padidinti perdirbamų medžiagų, naudojamų svarbiausiųjų žaliavų grąžinamojo perdirbimo įrenginiuose, ***naudojimo trukmę,*** prieinamumą ir kokybę***, laikantis Sąjungos teisės, ypač aplinkos ir visuomenės sveikatos srityse***;

b) didinti produktų ir sudedamųjų dalių, kuriuose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo tikimybė didelė, ***atliekų susidarymo prevenciją,*** pakartotinį naudojimą***, taisymą, atnaujinimą, perdarymą ir paskirties pakeitimą***;

c) didinti antrinių svarbiausiųjų žaliavų***, kurios gali būti naudojamos vietoj pirminių svarbiausiųjų žaliavų arba kartu su jomis, įskaitant medžiagas, gautas iš metalo laužo ir nebetinkamų naudoti produktų,*** naudojimą, ***ir skatinti produktų atnaujinimą,*** be kita ko, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į perdirbtųjų medžiagų dalį nustatant su viešaisiais pirkimais susijusius sutarčių skyrimo kriterijus ***arba apsvarstant finansines paskatas naudoti tokias medžiagas***;

ca) didinti efektyvų svarbiausiųjų žaliavų naudojimą visoje vertės grandinėje;

d) didinti svarbiausiųjų žaliavų grąžinamojo perdirbimo technologijų brandą ir skatinti medžiagų naudojimo efektyvumą bei svarbiausiųjų žaliavų pakeitimą tam tikrose srityse***, kartu atsižvelgiant į veiksmingumą ir funkcines savybes,*** bent jau įtraukiant su tuo susijusius paramos veiksmus, nustatytus nacionalinėse mokslinių tyrimų ir inovacijų programose;

e) užtikrinti, kad jų darbuotojai turėtų įgūdžių, reikalingų svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinės žiediškumui užtikrinti***, skatinant taikyti įgūdžių įgijimo, kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemones***;

ea) didinti galimybes pakartotinai išgauti svarbiausiąsias žaliavas iš produktų atliekant šių produktų struktūros pakeitimus arba didinti jų grąžinamojo perdirbimo galimybes, šiuo tikslu bent įtraukiant paramos veiksmus pagal nacionalines mokslinių tyrimų ir inovacijų programas;

eb) savo nacionalinėse programose remti gebėjimų stiprinimo ir technologijų perdavimo programų konsolidavimą, kad būtų skatinamas atsakingas svarbiausiųjų naudingųjų iškasenų perdirbimas gamybos šalyse;

ec) remti kokybės standartų taikymą svarbiausiųjų žaliavų turintiems grąžinamojo perdirbimo srauto procesams, pvz., elektroninės įrangos atliekų, kad būtų užtikrintas optimalus naudojimas medžiagoms gauti.

1 dalyje nurodytos nacionalinės programos reguliariai atnaujinamos, visų pirma įvertinant, ar priemonės, kurių imtasi pagal šią dalį, yra tinkamos.

Valstybės narės dalijasi atitinkama informacija ir geriausia praktika, susijusia su tokiomis priemonėmis, su Europos svarbiausiųjų žaliavų taryba, įsteigta pagal 34 straipsnį. Kai įmanoma, bendradarbiaujant su kitomis valstybėmis narėmis raginama imtis priemonių, susijusių su perdirbimo technologijų technologinės brandos didinimu, medžiagų naudojimo efektyvumu ir svarbiausiųjų žaliavų pakeitimu.

2. 1 dalyje nurodytos programos visų pirma taikomos produktams ir atliekoms, kuriems pagal Sąjungos teisės aktus netaikomi jokie konkretūs surinkimo, apdorojimo, grąžinamojo perdirbimo ar pakartotinio naudojimo reikalavimai. Kitų produktų ir atliekų atveju priemonės įgyvendinamos laikantis galiojančių Sąjungos teisės aktų.

Atsižvelgiant į 1 dalies a ir b punktus, nedarant poveikio SESV 107 ir 108 straipsniams ***ir tinkamai pagrįstais atvejais***, toje dalyje nurodytos programos gali apimti ***ekonominių priemonių***, kaip antai nuolaidų, piniginio atlygio arba užstato grąžinimo sistemų, nustatymą, siekiant skatinti pakartotinai naudoti produktus, kuriuose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo tikimybė didelė, ir rinkti tokiuose produktuose esančias atliekas.

3. Kiekviena valstybė narė iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ***30 mėnesių*** po šio reglamento įsigaliojimo dienos] priima ir įgyvendina priemones, kuriomis skatinamas kasybos atliekose esančių svarbiausiųjų žaliavų naudojimas, visų pirma kalbant apie uždarytus atliekų įrenginius, kurie pagal 26 straipsnį sukurtoje duomenų bazėje nurodomi kaip įrenginiai, kurių atliekose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimas gali būti ekonomiškai naudingas.

4. 1 ir 2 dalyse nurodytos nacionalinės priemonės rengiamos taip, kad laikantis SESV būtų išvengiama ***tarptautinės ir Sąjungos vidaus*** prekybos kliūčių ir konkurencijos iškraipymų ***Sąjungos rinkoje***.

5. Teikdamos Komisijai duomenis apie perdirbtų elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekį pagal Direktyvos 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų 16 straipsnio 6 dalį, valstybės narės atskirai nustato ir praneša ***pagrįstą svarbiausiųjų medžiagų, pateiktų rinkai elektros ir elektroninėje įrangoje, įvertį,*** sudedamųjų dalių, kuriose yra atitinkamas iš tokios įrangos atliekų pašalintų svarbiausiųjų žaliavų kiekis, kiekį ir svarbiausiųjų žaliavų, panaudotų iš elektros ir elektroninės įrangos atliekų, kiekį. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma tokių ataskaitų forma ir elementai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Pirmasis ataskaitinis laikotarpis turi apimti pirmuosius visus kalendorinius metus po tų įgyvendinimo aktų priėmimo.

5a. Remdamasi šio straipsnio 5 dalyje nurodytomis ataskaitomis, Komisija peržiūri Direktyvą 2012/19/ES, kad įvertintų galimybę nustatyti svarbiausių žaliavų surinkimo ir naudojimo iš elektros ir elektroninės įrangos atliekų tikslus.

6. Valstybės narės 43 straipsnyje nurodytoje ataskaitoje pateikia informaciją apie 1 dalyje nurodytų nacionalinių programų priėmimą ir priemonių, kurių imtasi pagal ***1***–***3*** dalis, įgyvendinimo ***ir poveikio*** pažangą***, taip pat apie tai, kaip jos padeda siekti 1 straipsnyje nurodytų lyginamųjų dydžių***.

7. ***Ne vėliau kaip … [1 metai po šio reglamento įsigaliojimo datos]*** Komisija ***pagal 36 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas*** nustatant produktų, sudedamųjų dalių ir atliekų srautų, kurių atžvilgiu bent manoma, kad juose esančių svarbiausiųjų žaliavų panaudojimo tikimybė gali būti ***tinkama***, kaip apibrėžta 1 dalies a ir b punktuose, sąrašą.

Sudarydama šį sąrašą, Komisija atsižvelgia į:

a) bendrą svarbiausiųjų žaliavų, kurias ***potencialiai*** galima gauti iš tų produktų, sudedamųjų dalių ir atliekų srautų, kiekį;

b) tai, kokiu mastu tiems produktams, sudedamosioms dalims ir atliekų srautams taikomi Sąjungos teisės aktai;

c) reglamentavimo spragas;

d) ypatingas problemas, darančias poveikį jų surinkimui ir atliekų apdorojimui;

e) jiems taikomas esamas atliekų surinkimo ir apdorojimo sistemas.

▌

7a. Komisija, pasikonsultavusi su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, parengia specialius ličio jonų baterijų ir tarpinių atliekų srautų atliekų („juodoji masė“) kodus.

26 straipsnis

Kasybos atliekose esančių svarbiausiųjų žaliavų naudojimas

1. Veiklos vykdytojai, įpareigoti pateikti atliekų tvarkymo planus pagal Direktyvos 2006/21/EB 5 straipsnį, Direktyvos 2006/21/EB 3 straipsnyje apibrėžtai kompetentingai institucijai pateikia preliminarų ***poveikio aplinkai ir*** ekonominio vertinimo tyrimą dėl galimybių naudoti svarbiausiąsias žaliavas, esančias:

a) įrenginyje laikomose kasybos atliekose ir

aa) kasybos atliekose, kurias veiklos vykdytojas šalino nuo Direktyvos 2006/21/EB įsigaliojimo, bei

b) susidarančiose kasybos atliekose, arba, jeigu manoma, kad tai yra veiksmingiau, išgaunamas iš išgauto iškasenų kiekio prieš joms tampant atliekomis.

1a. Veiklos vykdytojai atleidžiami nuo 1 dalyje nustatytos pareigos, jei jie kompetentingoms institucijoms įrodo, kad kasybos atliekose nėra svarbiausiųjų žaliavų, kurias galima techniškai panaudoti.

2. Į 1 dalyje nurodytą tyrimą įtraukiamas bent svarbiausiųjų žaliavų, esančių kasybos atliekose ir išgautame iškasenų kiekyje, kiekio ir koncentracijos įvertinimas bei techninių ir ekonominių galimybių jas naudoti įvertinimas***, taip pat jų išgavimo poveikis aplinkai***. ***Veiklos vykdytojai nurodo metodus, naudojamus kiekiams ir koncentracijoms apskaičiuoti.***

3. Esamų atliekų įrenginių operatoriai pateikia 1 dalyje nurodytą tyrimą Direktyvos 2006/21/EB 3 straipsnyje apibrėžtai kompetentingai institucijai iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ***2*** metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos]. Naujų atliekų įrenginių operatoriai pateikia šį tyrimą kompetentingai institucijai, teikdami savo atliekų tvarkymo planus pagal Direktyvos 2006/21/EB 5 straipsnį.

4. Valstybės narės sukuria visų jų teritorijoje esančių uždarytų atliekų įrenginių, įskaitant apleistus atliekų įrenginius, duomenų bazę. Šioje duomenų bazėje teikiama informacija, susijusi su:

a) atliekų įrenginio buvimo vieta, plotu ir atliekų kiekiu;

b) atliekų įrenginio operatoriumi arba buvusiu operatoriumi ir, atitinkamais atvejais, teisėtu jo funkcijų perėmėju;

c) apytiksliais visų žaliavų, esančių kasybos atliekose ir, jeigu įmanoma, pradiniuose naudingųjų iškasenų telkiniuose, kiekiais ir koncentracijomis pagal šio straipsnio 6 dalį;

d) bet kokia papildoma informacija, kurią valstybė narė laiko svarbia, kad būtų galima panaudoti atliekų įrenginyje esančias svarbiausiąsias žaliavas.

5. 4 dalyje nurodyta duomenų bazė turi būti sukurta ne vėliau kaip iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ***9 mėnesiai*** nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos], o visa informacija turi būti pateikta iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ***2*** metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos]. Ši duomenų bazė pateikiama viešai prieinama ir skaitmenine forma ir atnaujinama bent kas dvejus metus, įtraukiant turimą papildomą informaciją ir duomenis, susijusius su neseniai uždarytais arba nustatytais įrenginiais.

6. Siekdamos pateikti 4 dalies c punkte nurodytą informaciją, valstybės narės turi atlikti bent šiuos veiksmus:

a) visų uždarytų atliekų įrenginių atvejais valstybės narės išsamiai peržiūri turimas leidimų išdavimo bylas iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ***9 mėnesiai*** po šio reglamento įsigaliojimo dienos];

b) tokių atliekų įrenginių atveju, kai remiantis turima informacija *a priori* neatmetama galimybė, kad gali būti ekonomiškai atkuriamų svarbiausių žaliavų kiekių, valstybės narės papildomai atlieka ne vėliau kaip [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ***18 mėnesių*** po šio reglamento įsigaliojimo dienos] atlieka papildomą reprezentatyvių geocheminių mėginių paėmimą;

c) atliekų įrenginių, kuriuose, kaip nustatoma atlikus šios dalies a ir b punktuose aprašytus veiksmus, gali būti svarbiausiųjų žaliavų, kurias panaudoti būtų ekonomiškai naudinga, atvejais valstybės narės ne vėliau kaip iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: ***30 mėnesių*** po šio reglamento įsigaliojimo dienos] atlieka papildomą išsamesnę analizę, apimančią gręžinių kerno tyrimus arba lygiaverčius metodus, kai tai yra nekenksminga aplinkai, laikantis galiojančių Sąjungos lygmens aplinkos apsaugos reikalavimų ir, atitinkamais atvejais, Direktyvos 2006/21/EB reikalavimų.

7. 6 dalyje aprašyti veiksmai vykdomi laikantis nacionalinių teisinių sistemų, susijusių su nuosavybės teisėmis, žemės, naudingųjų iškasenų ištekliais ir atliekomis, ir kitų atitinkamų nuostatų. Tais atvejais, kai tokie veiksniai trukdo vykdyti šiuos veiksmus, valstybės narės institucijos siekia, kad atliekų įrenginio operatorius arba savininkas bendradarbiautų. 6 dalyje aprašytų veiksmų rezultatai turi būti prieinami ***4 dalyje nurodytoje*** duomenų bazėje. Jeigu įmanoma, valstybės narės į ***tą*** duomenų bazę įtraukia uždarytų kasybos atliekų įrenginių klasifikaciją pagal Jungtinių Tautų pagrindinę išteklių klasifikaciją.

27 straipsnis

Pastoviųjų magnetų perdirbamumas

1. Nuo [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, pateikiantis rinkai magnetinio rezonanso tomografijos prietaisus, vėjo energijos generatorius, pramoninius robotus, motorines transporto priemones, lengvąsias transporto priemones, aušinimo generatorius, šilumos siurblius, elektros variklius, įskaitant tuos atvejus, kai jie yra įmontuoti į kitus produktus, automatines skalbykles, būgnines džiovykles, mikrobangų krosneles, dulkių siurblius ar indaploves, užtikrina, kad tie produktai būtų paženklinti gerai pastebima, aiškiai įskaitoma ir nenutrinama etikete, kurioje nurodoma:

a) ar šiuose produktuose yra vienas ar daugiau pastoviųjų magnetų;

b) jeigu produkte yra vienas ar daugiau pastoviųjų magnetų, ar tie magnetai yra kurios nors iš šių rūšių:

i) neodimio, geležies ir boro;

ii) samario ir kobalto;

iii) aliuminio, nikelio ir kobalto;

iv) ferito;

ba) jei gaminyje yra vienas ar daugiau nuolatinių magnetų, minimų b punkte, kiek kiekvienos rūšies magnetų yra įmontuota į gaminį.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma 1 dalyje nurodyto ženklinimo forma***, ne vėliau kaip [data: 1 metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos]***. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Nuo [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos] bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, pateikiantis rinkai 1 dalyje nurodytus produktus, kuriuose yra vienas ar daugiau 1 dalies b punkto i–iii papunkčiuose nurodytų rūšių pastoviųjų magnetų, užtikrina, kad ant produkto arba jo viduje būtų duomenų saitas. ***Jokiomis aplinkybėmis duomenų saite negali būti komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos ir negali būti suteikta prieiga prie jos.***

4. 3 dalyje nurodytas duomenų saitas turi būti susietas su unikaliu produkto identifikatoriumi, pagal kurį galima ***tiksliai*** nustatyti:

a) atsakingo fizinio arba juridinio asmens vardas ir pavardė (pavadinimas), registruotas prekybinis pavadinimas arba registruotas prekių ženklas ir, kai žinoma, elektroninės ryšio priemonės, kuriomis galima su jais susisiekti;

b) informaciją apie visų produkte esančių atskirų pastoviųjų magnetų masę, vietą ir cheminę sudėtį, taip pat tai, kokia magnetų danga, klijai ir priedai naudojami ir kokios rūšies;

c) informaciją, kurią naudojant galima pasiekti visus produkte esančius pastoviuosius magnetus ir juos pašalinti, be kita ko, bent informaciją apie visų pašalinimo etapų seką, priemones ar technologijas pastoviajam magnetui pasiekti ir pašalinti, nedarant poveikio Direktyvos 2012/19/ES 15 straipsnio 1 daliai.

5. Produktų, kuriuose pastovieji magnetai yra sumontuoti tik viename ar keliuose produktuose sumontuotuose elektros varikliuose, atveju vietoje 4 dalies b punkte nurodytos informacijos gali būti pateikiama informacija apie tų elektros variklių buvimo vietą, o vietoje 4 dalies c punkte nurodytos informacijos gali būti pateikiama informacija apie tai, kaip galima pasiekti ir pašalinti elektros variklius, be kita ko, bent informacija apie visų pašalinimo etapų seką, priemones ar technologijas elektros varikliams pasiekti ir pašalinti.

6. 3 dalyje nurodytų produktų, kuriems pagal kitą Sąjungos teisėkūros procedūra priimamą aktą reikalingas Reglamente XX/XXXX [Tvarių produktų ekologinio projektavimo reglamentas] ***arba XX/XXXX [Baterijų ir baterijų atliekų reglamentas]*** apibrėžtas produkto pasas, atveju 4 dalyje nurodyta informacija pateikiama tame produkto ***ar skaitmeniniame*** pase. ***3 dalyje nurodyta informacija turi būti išsami, atnaujinta ir tiksli, ji turi būti prieinama bent jau tokį patį laikotarpį, kuris yra lygus tipiniam produkto naudojimo laikotarpiui, prie kurio pridedama dešimt metų, įskaitant laikotarpį po atsakingo fizinio ar juridinio asmens nemokumo nustatymo, likvidavimo arba veiklos Sąjungoje nutraukimo.***

4 dalyje nurodyta informacija turi būti susijusi su produkto modeliu arba, jeigu to paties modelio vienetų informacija skiriasi, su konkrečia partija arba vienetu. 4 dalyje nurodyta informacija turi būti prieinama ***atnaujinimo įmonėms, remonto įmonėms,*** perdirbėjams, rinkos priežiūros institucijoms ir muitinėms.

8. Taikomi Reglamento (ES)…/… [OL prašoma įrašyti nuorodą į Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentą] 9 straipsnio 1 dalies c ir d punktai bei 10 ir 13 straipsniai, taip pat vartojamos atitinkamos to reglamento 2 straipsnyje nurodytos apibrėžtys.

Prieš pateikdami rinkai 3 dalyje nurodytą produktą, fiziniai arba juridiniai asmenys užtikrina, kad 4 dalyje nurodytas unikalus produkto identifikatorius būtų įkeltas į registrą, nurodytą Reglamento (ES)…/… [Tvarių gaminių ekologinis projektavimas] [12 straipsnio 1 dalyje].

Taikant pirmą ir antrą pastraipas Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 10 straipsnio b punkte pateikiamos nuorodos į „galiojantį pagal 4 dalį priimtą deleguotąjį aktą“, o 10 straipsnio f punkte bei 13 straipsnio 2 dalyje pateikiamos nuorodos į „pagal 4 dalį priimtus deleguotuosius aktus“ laikomos nuorodomis į šį reglamentą.

9. Jeigu informacijos apie pastoviųjų magnetų perdirbimą reikalavimai bet kuriam iš 1 dalyje išvardytų produktų nustatomi deleguotuosiuose aktuose, priimamuose pagal Reglamento XX/XXXX [Leidinių biuro prašoma įrašyti: Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentas] 4 straipsnį arba kitus derinamuosius Sąjungos teisės aktus, tie reikalavimai taikomi vietoje šio straipsnio nuostatų.

10. Šio straipsnio reikalavimai netaikomi produktams, visų pirma kuriamiems gynybos ar ***orlaivių ir erdvėlaivių*** reikmėms.

1, 3 ir 4 dalyse nurodytos konkrečios informacijos galima nepateikti, jei ji apima neskelbtiną komercinę informaciją.

11. Magnetinio rezonanso tomografijos prietaisams, L kategorijos patvirtinto tipo motorinėms transporto priemonėms ir lengvosioms transporto priemonėms šio straipsnio reikalavimai taikomi nuo [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 5 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos].

12. Komisijai pagal 36 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas VI priedas, siekiant pridėti arba atnaujinti 1 dalyje nurodytus produktus atitinkančių Kombinuotosios nomenklatūros ([27]) kodų ir produktų aprašymų sąrašą, kad muitinėms būtų lengviau atlikti darbą, susijusį su tais produktais ir su šiame straipsnyje bei 28 straipsnyje nustatytais reikalavimais.

28 straipsnis

Perdirbtųjų medžiagų dalis pastoviuosiuose magnetuose

1. Nuo [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 3 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] arba po dvejų metų nuo 2 dalyje nurodyto deleguotojo akto įsigaliojimo dienos, nelygu, kuri data vėlesnė, bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, tiekiantis rinkai 27 straipsnio 1 dalyje nurodytus produktus, kuriuose yra vienas arba daugiau pastoviųjų magnetų, nurodytų 27 straipsnio 1 dalies b punkto i–iii papunkčiuose, ir kuriuose bendras visų tokių pastoviųjų magnetų svoris viršija 0,2 kg, laisvai prieinamoje interneto svetainėje viešai paskelbia informaciją apie neodimio, disprozio, prazeodimio, terbio, boro, samario, nikelio ir kobalto, panaudotų iš produkte sumontuotų pastoviųjų magnetų atliekų po vartojimo, dalį.

2. Iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 2 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] Komisija pagal 36 straipsnį priima deleguotąjį aktą, kuriuo papildomas šis reglamentas, nustatant taisykles dėl neodimio, disprozio, prazeodimio, terbio, boro, samario, nikelio ir kobalto, panaudotų iš gamybos atliekų arba iš 1 dalyje nurodytuose produktuose sumontuotų pastoviųjų magnetų atliekų po vartojimo, dalies apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklių.

Apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklėse nurodoma galiojanti atitikties vertinimo procedūra pagal vieną iš Sprendimo Nr. 768/2008/EB II priede nustatytų modulių, pritaikyta atsižvelgiant į atitinkamus produktus. Apibrėždama galiojančią atitikties vertinimo procedūrą, Komisija atsižvelgia į šiuos kriterijus:

a) atitinkamo modulio tinkamumą produkto tipui ir proporcingumą siekiamam viešajam interesui;

b) tai, ar yra kompetentingų ir nepriklausomų trečiųjų šalių, galinčių vykdyti galimas trečiųjų šalių atitikties vertinimo užduotis;

([27]) Reglamento (EEB) Nr. 2658/87 I priede pateikta Kombinuotoji nomenklatūra.

c) kai būtinas trečiosios šalies dalyvavimas – gamintojo poreikį turėti galimybę pasirinkti Sprendimo Nr. 768/2008/EB II priede nustatytus kokybės užtikrinimo ir produktų sertifikavimo modulius.

3. ***Ne vėliau kaip*** 2030 m. gruodžio 31 d. Komisija ***priima*** deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas bus papildomas nustatant mažiausias neodimio, disprozio, prazeodimio, terbio, boro, samario, nikelio ir kobalto, panaudotų iš produktų atliekų po vartojimo, dalis, kurių turi būti 1 dalyje nurodytuose produktuose sumontuotuose pastoviuosiuose magnetuose. ***Tinkamai pagrįstais atvejais skirtingiems produktams gali būti taikomos skirtingos mažiausios dalys arba tam tikriems produktams šis įpareigojimas gali būti netaikomas.***

Pirmoje pastraipoje nurodytuose deleguotuosiuose aktuose numatomi pereinamieji laikotarpiai, priderinti atsižvelgiant į produktų, kuriems, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi reikalavimų, taikoma ši priemonė, pritaikymo sunkumus.

Pirmoje pastraipoje nurodyta mažiausia dalis nustatoma remiantis išankstiniu poveikio vertinimu ir atsižvelgiant į:

a) esamą ir prognozuojamą neodimio, disprozio, prazeodimio, terbio, boro, samario, nikelio ir kobalto, gautų iš produktų atliekų po vartojimo, prieinamumą;

b) informaciją, surinktą pagal 1 dalį, ir santykinį perdirbtųjų medžiagų, esančių pastoviuosiuose magnetuose, sumontuotuose 1 dalyje nurodytuose rinkai pateiktuose produktuose, pasiskirstymą;

c) technikos ir mokslo pažangą, įskaitant didelius pastoviųjų magnetų technologijų pokyčius, turinčius įtakos tam, kokios medžiagos gali būti panaudojamos;

d) faktinį ir galimą mažiausios dalies indėlį siekiant Sąjungos klimato ir aplinkos tikslų;

e) galimą poveikį produktų, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų, veikimui;

f) poreikį užkirsti kelią neproporcingam neigiamam poveikiui pastoviųjų magnetų ir produktų, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų, įperkamumui.

4. Jeigu informacijos apie pastoviųjų magnetų perdirbimą reikalavimai bet kuriam iš IIA priede išvardytų produktų nustatomi deleguotuosiuose aktuose, priimamuose pagal Reglamento XX/XXXX [Leidinių biuro prašoma įrašyti: Tvarių gaminių ekologinio projektavimo reglamentas] 4 straipsnį arba kitus derinamuosius Sąjungos teisės aktus, tie reikalavimai taikomi vietoje šio straipsnio nuostatų.

5. Nuo 1 dalyje nustatyto reikalavimo taikymo pradžios dienos, siūlydami, taip pat ir nuotoliniu būdu, parduoti 1 dalyje nurodytus produktus arba demonstruodami juos komercinės veiklos metu, fiziniai ir juridiniai asmenys, teikiantys rinkai 1 dalyje nurodytus produktus, užtikrina, kad jų klientai galėtų susipažinti su 1 dalyje nurodyta informacija prieš įsipareigodami pagal pirkimo–pardavimo sutartį.

Fiziniai ir juridiniai asmenys, tiekiantys rinkai 1 dalyje nurodytus produktus, neteikia ir nerodo etikečių, ženklų, simbolių ar užrašų, kurie galėtų suklaidinti arba supainioti klientus dėl 1 dalyje nurodytos informacijos. Šio straipsnio reikalavimai netaikomi produktams, visų pirma kuriamiems gynybos ar ***orlaivių ir erdvėlaivių*** reikmėms.

6. Magnetinio rezonanso tomografijos prietaisams, L kategorijos patvirtinto tipo motorinėms transporto priemonėms ir lengvosioms transporto priemonėms 1 ir 6 dalyse nustatyti reikalavimai pradedami taikyti praėjus 5 metams nuo 2 dalyje nurodyto deleguotojo akto įsigaliojimo dienos.

2 SKIRSNIS

SERTIFIKAVIMAS IR APLINKOSAUGINIS PĖDSAKAS

29 straipsnis

Pripažintos schemos

1. Vyriausybės***, pramonės asociacijos*** ar ***suinteresuotųjų organizacijų grupės***, parengusios ir prižiūrinčios sertifikavimo schemas, susijusias su svarbiausiųjų žaliavų tvarumu (toliau – schemų vykdytojai), gali prašyti, kad Komisija pripažintų jų schemas. **Sprendimas dėl schemos pripažinimo paskelbiamas ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai schemos savininkas pateikia paraišką.**

Pirmoje pastraipoje nurodytuose prašymuose pateikiami svarbūs įrodymai, susiję su IV priede nustatytų kriterijų laikymusi. Komisija ***ne vėliau kaip… [treji metai po reglamento įsigaliojimo]*** priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma būtiniausia informacija, kuri turi būti pateikiama paraiškose. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Šiuose įgyvendinimo aktuose numatyta bendra forma, kurioje pateikiama visa paraiškoje reikalaujama informacija. Bendroje formoje pateikiama tik paraiškai įvertinti reikalinga informacija. Informacijos, kurią reikalaujama pateikti bendroje formoje, kiekis turi būti pagrįstas.

2. Jeigu, remdamasi pagal 1 dalį pateiktais įrodymais, Komisija nustato, kad sertifikavimo schema atitinka IV priede nustatytus kriterijus, ji priima įgyvendinimo aktą, kuriuo ta schema pripažįstama. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Komisija ***ne rečiau kaip kas dvejus metus*** tikrina, ar pripažintos schemos ir toliau atitinka IV priede nustatytus kriterijus.

4. Pripažintų schemų vykdytojai nedelsdami praneša Komisijai apie bet kokius ***atitinkamus*** pripažintų schemų pakeitimus ar atnaujinimus. Komisija įvertina, ar tokie pakeitimai ar atnaujinimai turi įtakos schemos pripažinimo pagrindui, ir ***prireikus*** imasi atitinkamų veiksmų.

5. jeigu yra įrodymų, kad yra pakartotinių arba reikšmingų atvejų, kai ekonominės veiklos vykdytojai, veikdami pagal pripažintą schemą, neįvykdė tos schemos reikalavimų, Komisija, pasikonsultavusi su pripažintos schemos vykdytoju, išnagrinėja, ar tie atvejai yra susiję su schemos trūkumais, turinčiais įtakos pripažinimo pagrindui, ir ***prireikus*** imasi atitinkamų veiksmų.

6. Jeigu Komisija nustato pripažintos schemos trūkumų, turinčių įtakos jos pripažinimo pagrindui, ji gali suteikti schemos vykdytojui atitinkamą laikotarpį, per kurį jis turi atlikti taisomuosius veiksmus ***ne vėliau kaip per 12 mėnesių***. ***Pasibaigus šiam laikotarpiui, jei trūkumas išlieka, Komisija nebepripažįsta schemos.***

7. Jeigu schemos vykdytojas nesiima arba atsisako imtis būtinų taisomųjų veiksmų ir jeigu Komisija nustato, kad dėl 6 dalyje nurodytų trūkumų schema nebeatitinka IV priede nustatytų kriterijų, Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo panaikinamas schemos pripažinimas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

8. Komisija sukuria ir nuolat atnaujina pripažintų schemų registrą. Šis registras viešai skelbiamas laisvai prieinamoje interneto svetainėje. ***Ta interneto svetainė taip pat suteikia galimybę iš visų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų gauti grįžtamąją informaciją apie pripažintų schemų įgyvendinimą. Tokia grįžtamoji informacija perduodama apsvarstyti atitinkamos schemos savininkams.***

30 straipsnis

Aplinkosauginio pėdsako deklaracija

1. ***Iki 2025 m. gruodžio 31 d.*** Komisija pagal 36 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas nustatytomis įvairių svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklėmis pagal V priedą, atsižvelgiant į moksliškai pagrįstus vertinimo metodus ir atitinkamus tarptautinius standartus. Apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklėse nustatoma svarbiausia poveikio kategorija ***arba, tinkamai pagrįstais atvejais, kelios poveikio kategorijos.*** Aplinkosauginio pėdsako deklaracija apima tą poveikio kategoriją ***ar tas poveikio kategorijas***, ***taip pat šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį***.

2. Komisija ***priima*** apskaičiavimo ir tikrinimo taisykles, susijusias su konkrečia svarbiausiąja žaliava, jeigu, atsižvelgusi į įvairias atitinkamas poveikio aplinkai kategorijas ***ir išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį***, ji padaro išvadą, kad atitinkama svarbiausioji žaliava turi ***atitinkamą*** aplinkosauginį pėdsaką, todėl prievolės deklaruoti tos medžiagos aplinkosauginį pėdsaką pagal svarbiausią poveikio kategoriją ***ar kategorijas***, kai ji pateikiama rinkai, vykdymas yra būtinas ir proporcingas siekiant prisidėti prie Sąjungos klimato ir aplinkos tikslų, sudarant palankesnes sąlygas tiekti svarbiausiąsias žaliavas, kurių aplinkosauginis pėdsakas yra mažesnis***, ir mažinant kitų šiame reglamente nurodytų veiksmų poveikį klimatui ir aplinkai***.

3. Svarstydama, ar 2 dalyje numatytos prievolės vykdymas yra būtinas, Komisija atsižvelgia į šias aplinkybes:

a) ar ir kaip ***ir kaip veiksmingai*** Sąjungos klimato ir aplinkos tikslai jau buvo pasiekti kitais Sąjungos teisės aktais, taikomais atitinkamoms svarbiausiosioms žaliavoms;

b) ar esama atitinkamų tarptautinių standartų ir gairių ir į jų taikymą arba galimybes susitarti dėl tokių standartų tarptautiniu lygmeniu, taip pat ar rinkoje esama tvarios praktikos pavyzdžių, įskaitant savanoriškas schemas, pripažintas pagal 29 straipsnį;

c) koks yra strateginių partneryščių, strateginių projektų, prekybos susitarimų ir kitų tarptautinių priemonių veiksmingumas ir kokią informavimo veiklą vykdo Sąjunga, siekdama Sąjungos klimato ir aplinkos tikslų;

ca) kokios yra susijusios ekonominės išlaidos ir administracinė našta ekonominės veiklos vykdytojams.

4. Komisija atlieka išankstinį poveikio vertinimą, po kurio nusprendžia, ar priimti 1 dalyje numatytą deleguotąjį aktą. Atliekant tokį vertinimą:

a) be kita ko, konsultuojamasi su:

i) visomis atitinkamomis suinteresuotosiomis grupėmis, kaip antai pramone, įskaitant galutinės grandies pramonės sektorius, MVĮ ir, tam tikrais atvejais, amatų sektoriumi, socialiniais partneriais, prekiautojais, mažmenininkais, importuotojais, ***organizacijomis skatinančioms žmogaus sveikatą ir aplinkos apsaugą,*** vartotojų organizacijomis ***bei akademine bendruomene***;

ii) trečiosiomis šalimis, kurių prekybai su Sąjunga šis įsipareigojimas gali turėti didelį poveikį;

iii) Taryba;

iiia) Europos aplinkos agentūra, Europos mokslinė patariamoji taryba klimato kaitos klausimais ir Europos cheminių medžiagų agentūra;

b) užtikrinama, kad jokios priemonės nebūtų rengiamos, priimamos ar taikomos siekiant sukurti nereikalingas tarptautinės prekybos kliūtis, arba taip, kad prekyba jomis būtų ribojama daugiau nei būtina Sąjungos klimato ir aplinkos apsaugos tikslams pasiekti, atsižvelgiant į trečiųjų šalių tiekėjų gebėjimą laikytis tokios deklaracijos taip, kad bendriems prekybos srautams ir svarbiausiųjų žaliavų sąnaudoms nebūtų daromas neproporcingas poveikis;

ba) įvertinti, ar panašios prievolės pagal Sąjungos teisę turėjo numatytą poveikį ir svariai padėjo siekti Sąjungos aplinkos apsaugos tikslų;

c) įvertinama, ar priemonė padėtų siekti Sąjungos klimato ir aplinkos apsaugos tikslų, nedarant neproporcingo poveikio Sąjungos pramonės gebėjimui naudoti atitinkamą svarbiausiąją žaliavą.

5. Bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, pateikiantis rinkai svarbiausiąsias žaliavas, dėl kurių Komisija yra priėmusi apskaičiavimo ir tikrinimo taisykles pagal 1 dalį, turi pateikti aplinkosauginio pėdsako deklaraciją.

Pirmoje pastraipoje nustatytas reikalavimas taikomas kiekvienai atskirai rinkai pateikiamų svarbiausiųjų žaliavų rūšiai ir ▌ svarbiausiosioms žaliavoms, esančioms tarpiniuose arba galutiniuose produktuose, ***kai svarbiausioji žaliava sudaro ženklią viso produkto aplinkosauginio pėdsako dalį***.

6. 5 dalyje nurodytoje aplinkosauginio pėdsako deklaracijoje pateikiama ši informacija:

a) atsakingo fizinio arba juridinio asmens vardą ir pavardę (pavadinimą), registruotą prekybinį pavadinimą arba registruotą prekių ženklą ir ▌ elektronines ryšio priemones, kurias naudojant galima su jais susisiekti;

b) informacija apie svarbiausiųjų žaliavų, dėl kurių teikiama deklaracija, rūšį;

c) jei taikoma, informacija apie šalį ir regioną, kuriame buvo išgauta, perdirbta, rafinuota svarbiausioji žaliava ir kuriame buvo vykdomas šios žaliavos grąžinamasis perdirbimas;

d) svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginis pėdsakas, apskaičiuotas pagal galiojančias tikrinimo ir apskaičiavimo taisykles, priimtas pagal 1 dalį;

e) aplinkosauginio pėdsako rodiklio dydžio klasė, kurią atitinka svarbiausioji žaliava, nustatyta pagal taikytiną deleguotąjį aktą, priimtą pagal 7 dalį;

f) interneto nuoroda, rodanti, kur galima susipažinti su viešai paskelbtu tyrimu, kuriuo pagrįsti aplinkosauginio pėdsako deklaravimo rezultatai.

7. Komisija pagal 36 straipsnį ***per 2 metų*** laikotarpį priima deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas nustatant svarbiausiųjų žaliavų, dėl kurių pagal 1 dalį priimtos apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklės, aplinkosauginio pėdsako rodiklio dydžio klases pagal V priedą.

7a. Jeigu tarpiniams arba galutiniams produktams, kurių sudėtyje yra ypatingos svarbos žaliavų, taikomi Sąjungos aplinkosauginio pėdsako reikalavimai, nustatyti kituose teisės aktuose, kiekvienos ypatingos svarbos žaliavos aplinkosauginis ir anglies dioksido pėdsakas, jei įmanoma, įtraukiamas apskaičiuojant viso produkto aplinkosauginį pėdsaką.

7b. Ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje išnagrinėjamos galimybės apriboti galimybę patekti į Sąjungos rinką tik visų ar tam tikrų Sąjungos rinkai teikiamų produktų žaliavoms, priklausančioms 7 dalyje nurodytoms geriausių aplinkosauginio pėdsako rodiklių klasėms. Komisija, jei reikia, kartu su ta ataskaita pateikia pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

8. Aplinkosauginio pėdsako deklaracija skelbiama laisvai prieinamoje interneto svetainėje ***lengvai suprantamu būdu***.

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma 5 dalyje nurodytos aplinkosauginio pėdsako deklaracijos forma. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 37 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

9. Siūlydami, taip pat ir nuotoliniu būdu, parduoti svarbiausiąsias žaliavas arba demonstruodami jas komercinės veiklos metu, fiziniai ir juridiniai asmenys, teikiantys rinkai svarbiausiąsias žaliavas, užtikrina, kad jų klientai galėtų susipažinti su aplinkosauginio pėdsako deklaracija prieš įsipareigodami pagal pirkimo–pardavimo sutartį.

Fiziniai ir juridiniai asmenys, teikiantys rinkai svarbiausiąsias žaliavas, neteikia ir nerodo etikečių, ženklų, simbolių ar užrašų, kurie galėtų suklaidinti arba supainioti klientus dėl informacijos, nurodytos aplinkosauginio pėdsako deklaracijoje.

3 SKIRSNIS

LAISVAS JUDĖJIMAS, ATITIKTIES UŽTIKRINIMAS IR RINKOS PRIEŽIŪRA

31 straipsnis

Laisvas judėjimas

1. Valstybės narės dėl priežasčių, susijusių su informacija apie pastoviųjų magnetų perdirbimą arba perdirbtosios medžiagos dalį, arba dėl priežasčių, susijusių su informacija apie svarbiausiųjų žaliavų, kurioms taikomas šis reglamentas, aplinkosauginį pėdsaką, nedraudžia, neriboja ir netrukdo tiekti rinkai arba pradėti naudoti produktus, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų, arba svarbiausiąsias žaliavas, atitinkančias šio reglamento reikalavimus.

2. Valstybės narės nedraudžia prekybos mugėse, parodose, pristatymuose ar panašiuose renginiuose demonstruoti produktų, kurių sudėtyje yra pastoviųjų magnetų, arba svarbiausiųjų žaliavų, neatitinkančių šio reglamento reikalavimų, jeigu ant jų matomame ženkle aiškiai nurodoma, kad tokie produktai ar medžiagos neatitinka šio reglamento reikalavimų ir kad jie negali būti tiekiami rinkai tol, kol nebus užtikrinta jų atitiktis.

32 straipsnis

Atitikties užtikrinimas ir rinkos priežiūra

1. Prieš pateikdami rinkai produktą, kuriam taikomas 27 arba 28 straipsnis, atsakingi fiziniai arba juridiniai asmenys užtikrina, kad būtų atlikta taikoma atitikties vertinimo procedūra ir kad būtų parengti reikiami techniniai dokumentai. Jeigu atlikus atitikties vertinimo procedūrą nustatoma, kad produktas atitinka taikomus reikalavimus, atsakingi fiziniai arba juridiniai asmenys užtikrina, kad būtų parengta ES atitikties deklaracija ir kad produktas būtų paženklintas CE ženklu.

2. Produktų, kuriems taikomi 27 straipsnyje nustatyti reikalavimai, atitikties vertinimo procedūra išdėstyta Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] IV priede, išskyrus atvejus, kai tiems produktams taip pat taikomi 28 straipsnyje nustatyti reikalavimai. Tokiu atveju taikoma atitikties vertinimo procedūra, nustatyta apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklėse, priimtose pagal 28 straipsnio 2 dalį.

3. Kartu su 27 ir 28 straipsniuose nustatytais ir Sąjungos rinkai pateikiamiems produktams taikomais reikalavimais taikomas Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] IX skyrius ir 37, 38 ir 39 straipsniai, taip pat vartojamos atitinkamos to reglamento 2 straipsnyje pateiktos apibrėžtys.

4. Rinkos priežiūros srityje taikomos šios taisyklės:

a) kartu su 27, 28 ar 30 straipsniuose nustatytais ir Sąjungos rinkai pateikiamiems produktams taikomais reikalavimais taikomas Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] XII skyrius, taip pat vartojamos atitinkamos to reglamento 2 straipsnyje pateiktos apibrėžtys;

b) valstybės narės, be ekologinio projektavimo reikalavimų, nustatytų pagal Reglamentą (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR], atsižvelgia į 27, 28 ir 30 straipsniuose nustatytus reikalavimus, remdamosi to reglamento 59 straipsnio 1 dalyje nurodytu veiksmų planu;

c) kartu su 27, 28 ir 30 straipsniuose nustatytais reikalavimais taip pat taikomas Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 60 straipsnis ir 61 straipsnio 1 dalis;

d) be ekologinio projektavimo reikalavimų, nustatytų pagal Reglamentą (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR], Komisija į to reglamento 61 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytą ataskaitą įtraukia informaciją, susijusią su 27, 28 ir 30 straipsniuose nustatytais reikalavimais;

e) įgyvendindama Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 62 straipsnį, tame straipsnyje nurodyta administracinio bendradarbiavimo grupė ir Komisija taip pat atsižvelgia į 27, 28 ir 30 straipsniuose nustatytus reikalavimus.

5. Taikant 3 ir 4 dalis, atitinkamos Reglamento (ES) 2023/xxx [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] dalys taikomos taip:

a) Reglamento (ES) 2023/xxx [OP prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 37 straipsnio 1 dalyje pateikiamos nuorodos į „ekologinio projektavimo reikalavimus, nurodytus pagal 4 straipsnį priimtuose taikytinuose deleguotuosiuose teisės aktuose“, 63 straipsnio 1 dalyje pateikiamos nuorodos į „reikalavimus, nustatytus pagal 4 straipsnį priimtuose taikytinuose deleguotuosiuose teisės aktuose“ ir 63 straipsnio 5 dalyje pateikiamos nuorodos į „reikalavimus, nustatytus pagal 4 straipsnį priimtame taikytiname deleguotajame teisės akte“ laikomos nuorodomis į „šio reglamento 27 ir 28 straipsniuose nustatytus reikalavimus“;

b) Reglamento (ES) 2023/xxx [OP prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 37 straipsnio 3 dalyje ir 63 straipsnio 1 dalyje pateikiamos nuorodos į „produktą, kuriam taikomas pagal 4 straipsnį priimtas deleguotasis aktas“ laikomos nuorodomis į „produktus arba medžiagas, kuriems taikomi šio reglamento 27 ir 28 straipsniuose nustatyti reikalavimai“;

c) Reglamento (ES) 2023/xxx [OP prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 41 straipsnyje pateikiamos nuorodos į „atitikties vertinimo užduotis, numatytas pagal 4 straipsnį priimtuose deleguotuosiuose aktuose“ ir 45 straipsnio 10 dalyje pateikiamos nuorodos į „atitikties vertinimo užduotis, numatytas pagal 4 straipsnį priimtuose atitinkamuose deleguotuosiuose aktuose“ laikomos nuorodomis į „atitikties vertinimo užduotis, numatytas pagal šio reglamento 28 straipsnio 2 dalį priimtose skaičiavimo ir tikrinimo taisyklėse“;

d) Reglamento (ES) 2023/xxx [OP prašoma įrašyti nuorodą į TPEPR] 53 straipsnio 1 dalyje pateikiamos nuorodos į „atitikties vertinimo užduotis, numatytas pagal 4 straipsnį priimtuose deleguotuosiuose aktuose“ laikomos nuorodomis į „atitikties vertinimo procedūras, numatytas pagal šio reglamento 28 straipsnio 2 dalį priimtose skaičiavimo ir tikrinimo taisyklėse“.

6. Šis straipsnis netaikomas produktams, kuriems taikomi tipo patvirtinimo reikalavimai, nustatyti pagal Reglamentą (ES) 2018/858 ir Reglamentą (ES) Nr. 168/2013.

6 skyrius

Strateginės partnerystės

33 straipsnis

Strateginės partnerystės

1. Taryba ***ne vėliau kaip … [OL prašoma įrašyti: per vienus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo] ir po to kas dvejus metus pateikia ataskaitą, kurioje aptariama:***

-a) atnaujinto esamų strateginių partneryščių ir vykstančių derybų dėl strateginių partneryščių ir strateginių projektų trečiosiose šalyse sąrašo;

a) kokiu mastu Sąjungos sudarytomis strateginėmis partnerystėmis prisidedama prie:

i) Sąjungos tiekimo saugumo didinimo ***trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu, atsižvelgiant į 1 straipsnio 2 dalyje nustatytus santykinius taršos rodiklius;***

▌

iii) gerinti Sąjungos, ***įskaitant SESV II priede nurodytas užjūrio šalis ir teritorijas, ir*** šalių partnerių bendradarbiavimą svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje, ***taip pat Sąjungos nepriklausomybę nuo trečiųjų šalių, kurios nėra partnerės, ypatingą dėmesį skiriant bendradarbiavimui su panašiai mąstančiais partneriais***;

iiia) ekonominiai ir socialiniai pokyčiai šalyse partnerėse, visų pirma besiformuojančios rinkos ir besivystančiose šalyse, kartu skatinant tose šalyse aplinkos atžvilgiu tvarios ir žiedinės ekonomikos praktikos taikymą ir deramas darbo sąlygas, taip pat žmogaus teises;

b) valstybių narių dvišalio bendradarbiavimo su atitinkamomis trečiosiomis šalimis ir veiksmų, kuriuos Sąjunga vykdo pagal strategines partnerystes, ***įskaitant Sąjungos siekį sudaryti laisvosios prekybos susitarimus su trečiosiomis šalimis ir derybas dėl jų,*** suderinamumą ir galimą sinergiją;

ba) ypatingos svarbos žaliavų projektus, numatytus arba sukurtus su trečiosiomis šalimis arba jų teritorijoje, kuriems netaikomos strateginės partnerystės ar prekybos susitarimai, bet kurie įgyvendinami pagal 3b dalyje nustatytą platformą;

c) ***sąrašo šalių, kurioms*** turėtų būti teikiama pirmenybė sudaryti strategines partnerystes, ***sudarymą,*** atsižvelgiant į šiuos kriterijus:

i) galimą indėlį, užtikrinantį tiekimo saugumą ***ir jo atsparumą***, atsižvelgiant į galimas trečiosios šalies atsargas, gavybos, perdirbimo ir grąžinamojo perdirbimo pajėgumus, susijusius su svarbiausiosiomis žaliavomis;

ii) ar ***Sąjungos ir trečiosios šalies bendradarbiavimas galėtų pagerinti*** trečiosios šalies ***gebėjimą užtikrinti neigiamo*** poveikio aplinkai stebėseną, prevenciją ir mažinimą, ***pasitelkiant savo reguliavimo sistemą ir jos įgyvendinimą,*** socialiai atsakingos praktikos naudojimą, ***įskaitant pagarbą žmogaus ir darbo teisėms, įskaitant kovos su priverstiniu ir vaikų darbu politiką,*** pagarbą žmogaus ir darbo teisėms, ir prasmingą bendradarbiavimą su vietos bendruomenėmis, ***įskaitant čiabuvių tautas,*** skaidrią ***ir atsakingą*** verslo veiklą ir neigiamo poveikio tinkamam viešojo administravimo ir teisinės valstybės veikimui prevenciją; ***ir kokiais būdais Sąjunga gali prisidėti vykdydama savo partneryščių politiką, pavyzdžiui, teikdama profesinį mokymą ir techninę paramą, kad sustiprintų trečiųjų šalių reguliavimo sistemas;***

iii) ar yra sudaryti ***ar gali būti sudaryti*** trečiosios šalies ir Sąjungos bendradarbiavimo susitarimai, o besiformuojančių rinkų ir besivystančių ***šalių*** atveju – kokios yra strategijos „Global Gateway“ investicinių projektų įgyvendinimo galimybės;

iv) besiformuojančių rinkų ir besivystančių ***šalių*** atveju – ar partneryste būtų galima prisidėti prie ***šalies vidaus vertės kūrimo ir*** pridėtinės vertės kūrimo vietos lygmeniu, ***įskaitant vartotojų grandies veiklą,*** ir ar ji būtų abipusiškai naudinga tiek šaliai partnerei, tiek Sąjungai, ir kokia būtų ta nauda.

iva) besiformuojančių rinkų ir besivystančių šalių atveju – kokiu mastu naudojamos esamos Sąjungos finansų, finansavimo ir rizikos mažinimo priemonės, visų pirma pagal strategiją „Global Gateway“, ir kiek esama kliūčių naudoti tokias priemones įgyvendinant strateginius projektus;

2. Atsižvelgdama į 1 dalį ir kiek tai susiję su besiformuojančiomis rinkomis ir besivystančiomis ***šalimis***, ***Komisija ir Taryba*** užtikrina bendradarbiavimą ***ir suderinamumą*** su kitais atitinkamais veiksmų koordinavimo forumais, įskaitant forumus, įsteigtus įgyvendinant strategiją „Global Gateway“.

3. Valstybės narės:

a) derina veiksmus su Komisija, siekdamos užtikrinti jų dvišalio bendradarbiavimo su atitinkamomis trečiosiomis šalimis ir Sąjungos neprivalomų strateginių partneryščių su trečiosiomis šalimis, apimančių bent svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinę, suderinamumą, ***taip pat užtikrinti gebėjimų stiprinimo ir technologijų perdavimo programų konsolidavimą, siekiant skatinti atsakingą svarbiausiųjų žaliavų perdirbimą šalyse gamintojose***;

b) padeda Komisijai ***veiksmingai*** įgyvendinti pagal strategines partnerystes nustatytas ***konkrečias*** bendradarbiavimo priemones.

ba) koordinuoja savo plėtros bankų, eksporto kreditų agentūrų ir kitų viešųjų institucijų, kurias jos prižiūri, veiklą, kad paremtų trečiosiose valstybėse vykdomų strateginių projektų įgyvendinimą ir finansavimą glaudžiai bendradarbiaujant tarpusavyje;

3a. Taryba kiekvieną naują ataskaitą pateikia atitinkamiems Europos Parlamento komitetams.

3b. Ne vėliau kaip … [OL prašoma įrašyti: 6 mėnesiai po šio reglamento įsigaliojimo dienos] Komisija sukuria platformą, suburiančią įmonių atstovus iš svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinės, kurios tikslas – laikantis 1 straipsnyje nustatytų tikslų, remti žvalgymą, apdorojimą ir perdirbimą trečiosiose šalyse, su kuriomis Sąjunga dar neturi strateginių partneryščių ar laisvosios prekybos susitarimų. Platforma suteikia Komisijai galimybę sudaryti palankesnes sąlygas strateginiams ir projektų vykdytojų bei atitinkamų nacionalinių vyriausybių santykiams ir juos remti.

3c. Komisija prašo Europos standartizacijos organizacijų parengti Europos standartus arba Europos standartizacijos leidinius, kurie padėtų siekti šio reglamento tikslų.

3d. Sąjungos strateginėse partnerystėse, sudarytose su trečiosiomis šalimis, numatomos konkrečios priemonės, kuriomis prisidedama prie:

i) Sąjungos strateginių žaliavų tiekimo atsparumo, įvairinimo ir tvarumo didinimo laikantis 1 straipsnio 2 dalyje nustatytų santykinių taršos rodiklių;

ii) Sąjungos ir šalių partnerių bendradarbiavimo ir bendros atsakomybės svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje gerinimo;

iii) šalių partnerių, ypač besiformuojančių rinkų ir besivystančių šalių, ekonominio ir socialinio vystymosi;

iv) besiformuojančiose rinkose ir besivystančiose šalyse vietos pridėtinės vertės didinimo remiant perdirbimo ir perdirbimo pajėgumų plėtrą kartu su naujai sukurtais gavybos pajėgumais, taip pat priemonėmis, palengvinančiomis žinių ir įgūdžių perdavimą;

Komisija informuoja Europos Parlamentą apie tai, kad pradeda diskusijas dėl naujos strateginės partnerystės sukūrimo.

Užbaigus derybas dėl strateginės partnerystės, Komisija taip pat apie tai praneša Parlamentui.

7 skyrius

Valdymas

34 straipsnis

Europos svarbiausiųjų žaliavų taryba

1. Įsteigiama Europos svarbiausiųjų žaliavų taryba ***(toliau – Taryba)***.

2. Taryba vykdo šiame reglamente nustatytas užduotis.

35 straipsnis

Europos svarbiausiųjų žaliavų tarybos sudėtis ir veikimas

1. Tarybą sudaro valstybių narių ***ir*** Komisijos atstovai. Jai pirmininkauja Komisija.

2. Kiekviena valstybė narė į Tarybą paskiria aukšto lygio atstovą. Tam tikrais atvejais, kiek tai susiję su funkcijomis ir kompetencija, valstybė narė gali paskirti skirtingus atstovus įvairioms Tarybos užduotims vykdyti. Turi būti numatyti visos Tarybos pakaitiniai nariai.

Taryba kviečia Europos Parlamento atstovus stebėtojų teisėmis dalyvauti jos posėdžiuose, įskaitant 6 dalyje nurodytų nuolatinių ar laikinųjų pogrupių posėdžius.

2a. Europos gynybos agentūra, Europos cheminių medžiagų agentūra, Europos aplinkos agentūra ir Europos išorės veiksmų tarnyba skiria į Tarybą po vieną aukšto lygio atstovą stebėtoją teisėmis.

2b. Kiekviena valstybė narė paskiria atstovą iš savo vieno langelio principu grindžiamos sistemos stebėtoju į Tarybą.

3. Remdamasi Komisijos pasiūlymu, Taryba paprasta narių balsų dauguma priima savo darbo tvarkos taisykles.

4. Siekdama veiksmingai vykdyti šiame reglamente nurodytas užduotis, Taryba reguliariai posėdžiauja. Prireikus, Taryba susirenka Komisijai pateikus pagrįstą prašymą.

Taryba renkasi bent:

a) kas 3 mėnesius – strateginių projektų paraiškoms vertinti pagal 3 skyriaus 1 skirsnį;

b) kas 6 mėnesius – stebėsenai pagal 4 skyrių tobulinti;

ba) kas 6 mėnesius Strateginių projektų vertinimui, siekiant aptarti pažangą su atitinkamais pramonės atstovais;

c) kartą per metus – valstybių narių įsipareigojimams, susijusiems su žvalgyba, nustatytiems 3 skyriaus 4 skirsnyje, įgyvendinimo pažangai aptarti, be kita ko, atsižvelgiant į svarbiausiųjų ar strateginių žaliavų sąrašų atnaujinimus.

5. Komisija ***koordinuoja*** Tarybos ***darbą*** pasitelkdama vykdomąjį sekretoriatą, kuris ***atlieka darbotvarkės nustatymo pareigas ir teikia*** techninę bei logistinę paramą.

6. Taryba gali steigti nuolatinius arba laikinus pogrupius, sprendžiančius konkrečius klausimus ir užduotis.

Taryba įsteigia bent šiuos nuolatinius pogrupius:

a) pogrupį strateginių projektų finansavimui pagal 15 straipsnį aptarti ir koordinuoti; nacionalinių skatinamojo finansavimo bankų ir įstaigų, ***eksporto kreditų agentūrų,*** Europos plėtros finansų įstaigų, Europos investicijų banko grupės, kitų tarptautinių finansų įstaigų, įskaitant Europos rekonstrukcijos ir plėtros banką, ir, kai tinkama, privačių finansų įstaigų atstovai kviečiami dalyvauti stebėtojų teisėmis;

aa) pogrupį, kuris aptartų nuostatų įgyvendinimą pagal 8, 10 ir 11 straipsnius, be kita ko, dalytųsi geriausia patirtimi, susijusia su visuomenės dalyvavimu ir suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu, be kita ko, iš kitų atitinkamų kasybos regionų, siekiant užtikrinti struktūrinius ir nuspėjamus leidimų išdavimo procesų formatus, į kurį kaip stebėtojai kviečiami pilietinės visuomenės organizacijų atstovai;

b) nacionalinių geologijos institutų arba tarnybų pogrupį arba, jeigu tokių institutų arba tarnybų nėra, paskiriama atitinkama nacionalinė valdžios institucija, atsakinga už parengtinę žvalgybą ir prisidedanti prie 18 straipsnyje nurodytų nacionalinių žvalgybos programų koordinavimo;

c) pogrupį, apimantį nacionalines tiekimo ir informavimo agentūras, susijusias su svarbiausiosiomis žaliavomis, arba, jeigu tokių agentūrų nėra, paskiriama atitinkama už tą klausimą atsakinga nacionalinė institucija, prisidedanti prie 19 straipsnyje nustatytų stebėsenos užduočių vykdymo;

d) pogrupį, apimantį nacionalinę ekstremaliųjų situacijų valdymo agentūrą ir už strategines atsargas atsakingas nacionalines institucijas arba, jeigu tokios agentūros ir institucijos nėra, paskiriama atitinkama už tą klausimą atsakinga nacionalinė institucija, prisidedanti prie strateginių atsargų ***stebėsenos***, kaip nustatyta 22 straipsnyje; ***šis pogrupis visų pirma gali pakviesti panašiai mąstančius trečiųjų šalių partnerius keistis geriausia patirtimi, susijusia su strateginiais ištekliais;***

da) pogrupį, vienijantį pramonės aljansus ir kitus atitinkamus pramonės suinteresuotuosius subjektus, apimančius visą ypatingos svarbos žaliavų vertės grandinę, siekiant prisidėti prie galimo prašymo iš dalies pakeisti 3 straipsnio 3 dalyje ir 4 straipsnio 4 dalyje nustatytą strateginių ar svarbiausiųjų žaliavų sąrašą proceso, taip pat strateginių projektų ir strateginės partnerystės vertinimo pagal 33 straipsnį, kuriame taip pat daug dėmesio bus skiriama MVĮ atstovams visose valstybėse narėse, kad būtų aptartas MVĮ dalyvavimas žaliavų vertės grandinėse ir galimybės didinti MVĮ dalyvavimą;

db) pogrupį, kuris rengia diskusijas ir koordinuoja su strateginėmis partnerystėmis susijusį darbą pagal 33 straipsnį, užtikrindamas bendradarbiavimą su kitais atitinkamais koordinavimo forumais, įskaitant forumus, įsteigtus pagal strategiją „Global Gateway“, ir įmonių atstovais svarbiausiųjų žaliavų vertės grandinėje; pilietinės visuomenės organizacijų ir akademinės bendruomenės atstovai prireikus kviečiami dalyvauti šio pogrupio posėdžiuose stebėtojų teisėmis;

6a. Taryba nuolat informuoja Europos Parlamentą apie būsimus savo posėdžius, įskaitant nuolatinius ar laikinus pogrupius, ir atitinkamas darbotvarkes.

7. Jei Europos Parlamentas tokiuose posėdžiuose nedalyvauja, Taryba reguliariai informuoja Europos Parlamentą apie tuose posėdžiuose vykusias diskusijas.

Tam tikrais atvejais Tarybos ***nariai*** kviečia ekspertus***, atstovaujančius pramonę, pilietinę visuomenę, akademinę bendruomenę, profesines sąjungas, kitas trečiąsias šalis*** arba trečiųjų valstybių atstovus***, taip pat vietos ir regionų valdžios institucijų atstovus*** stebėtojų teisėmis dalyvauti 6 dalyje nurodytų nuolatinių ar laikinųjų pogrupių posėdžiuose arba teikti rašytines pastabas. ***Ypatinga svarba teikiama MVĮ atstovams, kurie kviečiami dalyvauti visuose Tarybos ir pogrupių posėdžiuose ir diskusijose, susijusiose su jais arba jų dalyvavimu žaliavų vertės grandinėje.***

Vykdydama savo užduotis, Taryba, kai tinkama, užtikrina koordinavimą, bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija su atitinkamomis reagavimo į krizes ir pasirengimo krizėms struktūromis, sukurtomis pagal Sąjungos teisę.

8. Taryba ***pagal 44 straipsnį*** imasi būtinų priemonių, siekdama užtikrinti saugų konfidencialios ir neskelbtinos komercinės informacijos valdymą ir tvarkymą.

9. Taryba deda visas pastangas, kad būtų pasiektas bendras sutarimas.

8 skyrius

Deleguotieji įgaliojimai ir komiteto procedūra

36 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

2. 3 straipsnio 2 dalyje, 4 straipsnio 2 dalyje, 5 straipsnio 2 dalyje, 27 straipsnio 12 dalyje, 28 straipsnio 2 dalyje ir 30 straipsnio 1 ir 5 dalyse nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami aštuonerių metų laikotarpiui nuo [Leidinių biuro prašoma įrašyti: vienas mėnuo po šio reglamento įsigaliojimo dienos]. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki ***aštuonerių metų*** laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 3 straipsnio 2 dalyje, 4 straipsnio 2 dalyje, 5 straipsnio 2 dalyje, 27 straipsnio 12 dalyje, 28 straipsnio 2 dalyje ir 30 straipsnio 1 ir 5 dalyse nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą, Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Konsultacijos su valstybių narių ekspertais rengiamos po konsultacijų pagal 14 straipsnį.

5. Kai tik Komisija priima deleguotąjį teisės aktą, apie tai ji tuo pačiu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 3 straipsnio 2 dalį, 4 straipsnio 2 dalį, 5 straipsnio 2 dalį, 27 straipsnio 12 dalį, 28 straipsnio 2 dalį ir 30 straipsnio 1 ir 5 dalis priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis ▌pratęsiamas [dviem mėnesiais].

37 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į šį teisės aktą] įgyvendinimo komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

9 skyrius

Daliniai pakeitimai

38 straipsnis

Reglamento (ES) 2018/1724 dalinis pakeitimas

Reglamentas (ES) 2018/1724 iš dalies keičiamas taip:

1) I priedo pirmame stulpelyje įrašoma nauja eilutė „S. Svarbiausiųjų žaliavų projektai“.

2) I priedo antro stulpelio eilutėje „S. Svarbiausiųjų žaliavų projektai“ pridedami šie punktai:

„1. Informacija apie leidimų išdavimo procesą“;

„2. Informacija apie finansavimo ir investavimo paslaugas“;

„3. Informacija apie lėšų suteikimo galimybes Sąjungos arba valstybių narių lygmeniu“;

„4. Informacija apie verslo rėmimo paslaugas, įskaitant, be kita ko, pelno mokesčio deklaravimą, vietos mokesčių įstatymus, darbo teisę“

3) II priedo pirmame stulpelyje įrašoma nauja eilutė „Svarbiausiųjų žaliavų projektai“.

4) II priedo antro stulpelio eilutėje „Svarbiausiųjų žaliavų projektai“ pridedami šie punktai:

„Procedūra, susijusi su visais atitinkamais administraciniais leidimais planuoti, statyti ir vykdyti neutralaus poveikio klimatui technologijų gamybos projektus, įskaitant statybos, cheminių medžiagų naudojimo ir prijungimo prie tinklo leidimus, poveikio aplinkai vertinimus ir aplinkosaugos leidimus, kai jų reikia, ir apimanti visas administravimo sritis ir procedūras“.

5) II priedo trečio stulpelio eilutėje „Svarbiausiųjų žaliavų projektai“ pridedamas šis punktas:

„Visi rezultatai, susiję su procedūromis, pradedant nuo paraiškos galiojimo patvirtinimo ir baigiant atsakingos nacionalinės kompetentingos institucijos pranešimu apie bendrąjį sprendimą dėl procedūros rezultatų“.

6) III priede pridedamas šis punktas:

„9) [Leidinių biuro prašoma įrašyti nuorodą į šį pasiūlymą] 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos“.

39 straipsnis

Reglamento (ES) 2019/1020 dalinis pakeitimas

Reglamentas (ES) 2019/1020 iš dalies keičiamas taip:

1) 4 straipsnio 5 dalies tekstas „(ES) 2016/425 (35) ir (ES) 2016/426 (36)“ pakeičiamas taip: „(ES) 2016/425 (*), (ES) 2016/426 (**) ir [(ES) […] [šio reglamento priėmimo metai]/…(***)];

2) I priedas papildomas šiuo punktu: „X [Leidinių biuro prašoma įrašyti kitą eilės numerį] Reglamentas (ES)…/…, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/1020 [Leidinių biuro prašoma įrašyti šio reglamento paskelbimo duomenis], kiek tai susiję su to reglamento 27, 28 arba 30 straipsniuose nustatytais reikalavimais.

40 straipsnis

Reglamento (ES) 2018/858 dalinis pakeitimas

Reglamento (ES) 2018/858 II priedas iš dalies keičiamas taip:

I dalies lentelėje įterpiamas šis tekstas:

[Leidinių biuro prašoma G skiltyje įrašyti kitą eilės numerį]	Pastoviųjų magnetų žiediškumo reikalavimai	Reglamentas (ES) XX/XXXX [Leidinių biuro prašoma įrašyti šio reglamento paskelbimo OL duomenis]	X	X	X	X	X	X					X	X

41 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 168/2013 dalinis pakeitimas

Reglamento (ES) Nr. 168/2013 II priedas iš dalies keičiamas taip:

I dalies lentelėje įterpiamas šis tekstas:

[Leidinių biuro prašoma C1 skiltyje įrašyti kitą eilės numerį]	Pastoviųjų magnetų žiediškumo reikalavimai	Reglamentas (ES) XX/XXXX [Leidinių biuro prašoma įrašyti šio reglamento paskelbimo OL duomenis]	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

10 skyrius

Baigiamosios nuostatos

42 straipsnis

Pažangos stebėsena

1. Komisija, atsižvelgdama į Tarybos rekomendacijas, stebi pažangą, padarytą siekiant 1 straipsnio 2 dalyje nustatytų tikslų, ir bent kas trejus metus skelbia ataskaitą, kurioje išsamiai apibūdinama Sąjungos pažanga siekiant tų tikslų.

Pirmoji ataskaita parengiama iki [Leidinių biuro prašoma įrašyti: 4 metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos].

2. 1 dalyje nurodytoje ataskaitoje pateikiama kiekybinė informacija apie Sąjungos pažangos, padarytos siekiant 1 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nustatytų lyginamųjų dydžių, mastą.

2a. Dėl šiame straipsnyje numatytų užduočių žaliavų vertės grandinės įmonėms arba kitiems ekonominės veiklos vykdytojams nesukuriamos jokios pareigos pateikti kokią nors informaciją Komisijai, Taryboje atstovaujamoms institucijoms arba bet kuriai kitai institucijai. Bet kokia informacija, kurią pagal šį straipsnį teikia įmonės, pateikiama tik savanoriškai ir visada tvarkoma pagal 44 straipsnį.

2b. Komisija nuolat stebi, kaip įgyvendinamas šis reglamentas, kad būtų išvengta bet kokio Sąjungos teisės aktų ir šio reglamento nesuderinamumo. Šiuo tikslu Komisija per [OL prašoma įrašyti: praėjus 1 metams nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos] paskelbia ataskaitą dėl šio reglamento suderinamumo su kitais Sąjungos teisės aktais.

43 straipsnis

Valstybių narių teikiami duomenys

1. Valstybės narės kasmet siunčia Komisijai ataskaitą, kurioje pateikiama 18 straipsnio 4 dalyje, 20 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 21 straipsnio 1 dalyje, 22 straipsnio 5 dalyje ir 25 straipsnio 6 dalyje nurodyta informacija. Pirmoji ataskaita išsiunčiama [Leidinių biuro prašoma įrašyti: vieni metai po šio reglamento įsigaliojimo dienos].

2. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma 1 dalyje nurodytų ataskaitų forma. Šioje formoje gali būti nurodyta, kaip turi būti pateikiama 1 dalyje nurodyta informacija. Minėtieji įgyvendinimo aktai priimami laikantis 37 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

3. 1 dalyje nurodytose ataskaitose teikiama informacija tvarkoma pagal 44 straipsnį.

3a. Dėl šiame straipsnyje numatytų užduočių žaliavų vertės grandinės įmonėms arba kitiems ekonominės veiklos vykdytojams nesukuriamos jokios pareigos pateikti kokią nors informaciją, Komisijai, Taryboje atstovaujamoms institucijoms arba bet kuriai kitai institucijai. Bet kokia informacija, kurią pagal šį straipsnį teikia įmonės, pateikiama tik savanoriškai ir visada tvarkoma pagal 44 straipsnį.

44 straipsnis

Konfidencialios informacijos tvarkymas

1. Informacija, gauta įgyvendinant šį reglamentą, naudojama tik šio reglamento tikslais ir saugoma atitinkamais Sąjungos ir nacionalinės teisės aktais.

2. Valstybės narės ir Komisija užtikrina komercinių ir verslo paslapčių ir kitos neskelbtinos, konfidencialios ir įslaptintos informacijos, gautos ir parengtos taikant šį reglamentą, įskaitant rekomendacijas ir priemones, kurių reikia imtis, apsaugą pagal Sąjungos ir atitinkamą nacionalinę teisę.

3. Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad įslaptintos informacijos, kuri buvo pateikta arba kuria apsikeista pagal šį reglamentą, slaptumo žymos laipsnis nebūtų sumažintas arba ta informacija nebūtų išslaptinta be informaciją teikiančios šalies išankstinio raštiško sutikimo.

4. Jeigu valstybė narė mano, kad teikiant apibendrintą informaciją pagal 21 straipsnį vis tiek būtų galima pakenkti jos nacionalinio saugumo interesams, ji gali prieštarauti dėl to, kad Komisija ją pateiktų, pateikdama pagrįstą pranešimą.

5. Komisija ir nacionalinės institucijos, jų pareigūnai, darbuotojai ir kiti šių institucijų prižiūrimi asmenys užtikrina informacijos, gautos vykdant jų užduotis ir veiklą, konfidencialumą. Ši prievolė taip pat taikoma visiems valstybių narių atstovams, stebėtojams, ekspertams ir kitiems asmenims, dalyvaujantiems 35 straipsnyje apibrėžtos Tarybos posėdžiuose.

45 straipsnis

Sankcijos

Per 12 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos valstybės narės nustato sankcijų už šio reglamento pažeidimus skyrimo taisykles ir imasi visų jų taikymui užtikrinti būtinų priemonių. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės nedelsdamos praneša apie tas taisykles ir tas priemones Komisijai ir nedelsdamos jai praneša apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.

46 straipsnis

Įvertinimas

1. Ne vėliau kaip iki [OL prašoma įrašyti: 5 metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos] Komisija atlieka šio reglamento vertinimą atsižvelgdama į jo tikslus ir pateikia apie tai ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

2. 1 dalyje nurodytoje ataskaitoje įvertinama bent tai, ar tikslinga nustatyti didžiausias svarbiausiųjų žaliavų, dėl kurių buvo priimtos skaičiavimo ir tikrinimo taisyklės, aplinkosauginio pėdsako ribas, ***taip pat poreikį toliau stiprinti svarbiausiųjų žaliavų tiekimo grandines po 2030 m.***

47 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė Pirmininkas	*Pirmininkė*

I PRIEDAS

Strateginės žaliavos

1 SKIRSNIS

STRATEGINIŲ ŽALIAVŲ SĄRAŠAS

Strateginėmis laikomos šios žaliavos:

-a) aliuminis **[5 pakeit.]**

a) bismutas

b) boras (naudojamas metalurgijos srityje)

c) kobaltas

d) varis

e) galis

f) germanis

g) litis (tinkamas baterijoms gaminti)

h) magnio metalas

i) manganas (tinkamas baterijoms gaminti)

j) gamtinis grafitas (tinkamas baterijoms gaminti)

k) nikelis (tinkamas baterijoms gaminti)

l) platinos grupės metalai

m) magnetams gaminti naudojami retųjų žemių elementai (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm ir Ce)

n) silicio metalas

o) titano metalas

p) volframas

2 SKIRSNIS

STRATEGINIŲ ŽALIAVŲ ATRANKOS METODIKA

1. Strateginė svarba nustatoma remiantis žaliavos reikšme įgyvendinant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat gynybos ir kosmoso srityse, ir atsižvelgiant į:

   a) strateginių technologijų, kuriose naudojama žaliava, kiekį;

   b) žaliavų, reikalingų atitinkamoms strateginėms technologijoms gaminti, kiekį;

   c) numatomą atitinkamų strateginių technologijų paklausą pasaulyje.

2. Prognozuojamas paklausos augimas ($D_{F/C}$) apskaičiuojamas taip:

$$D_{F/C} = \frac{DF}{GS}$$

   čia:

   D_F – žaliavų paklausos prognozė ataskaitiniais metais;

   GS – ataskaitiniu laikotarpiu per metus visame pasaulyje pagamintas žaliavos kiekis.

3. Gamybos didinimo sunkumai nustatomi atsižvelgiant bent į:

a) esamą žaliavos gamybos mastą (PS) ataskaitiniu laikotarpiu, apskaičiuojamą taip:

$$PS = log_{10}(GS)$$

čia:

log_{10} – bendrasis logaritmas;

GS – ataskaitiniu laikotarpiu per metus visame pasaulyje pagamintas žaliavos kiekis.

b) žaliavos atsargų ir gamybos santykį R/P, apskaičiuojamą taip:

$$R/P = \frac{R}{GS}$$

čia:

R – žinomi ekonomiškai perspektyvių žaliavų geologinių išteklių rezervai;

GS – ataskaitiniu laikotarpiu per metus visame pasaulyje pagamintas žaliavos kiekis.

II PRIEDAS

Svarbiausiosios žaliavos

1 SKIRSNIS

SVARBIAUSIŲJŲ ŽALIAVŲ SĄRAŠAS

Svarbiausiosiomis laikomos šios žaliavos:

a) stibis

b) arsenas

c) boksitas

d) baritas

e) berilis

f) bismutas

g) boras

h) kobaltas

i) koksinės anglys

j) varis

k) Putnagas (lauko špatas)

l) fluoritas

m) galis

n) germanis

o) hafnis

p) Helis

q) sunkieji retųjų žemių elementai

r) lengvieji retųjų žemių elementai

s) litis

t) magnis

u) manganas

v) gamtinis grafitas

w) nikelis (tinkamas baterijoms gaminti)

x) niobis

y) fosfatinės uolienos

z) fosforas

aa) platinos grupės metalai

bb) skandis

cc) silicio metalas

dd) stroncis

ee) tantalas

ff) titano metalas

gg) volframas

hh) vanadis

2 SKIRSNIS

EKONOMINĖS SVARBOS IR TIEKIMO RIZIKOS APSKAIČIAVIMAS

1. Žaliavos ekonominė svarba (EI) apskaičiuojama taip:

$$EI = \sum_s (A_s * Q_s) * SI_{EI}$$

čia:

A_s – žaliavos galutinio naudojimo dalis NACE (dviejų skaitmenų lygmens) sektoriuje;

Q_s – atitinkamo sektoriaus pridėtinė vertė NACE (dviejų skaitmenų) lygmeniu;

SI_{EI} – pakeičiamumo rodiklis, susijęs su ekonomine svarba.

2. Žaliavos pakeičiamumo rodiklis, susijęs su ekonomine svarba (SI_{EI}), apskaičiuojamas taip:

$$SI_{EI} = \sum_i \sum_a SCP_{i,a} * Sub\text{-}share_{i,a} * Share_a$$

čia:

i – atskira pakaitinė medžiaga;

a – atskiras žaliavos panaudojimo būdas;

SCP – pakaitinis sąnaudų veiksmingumo parametras;

„Share“ – žaliavų, naudojamų pagal galutinę paskirtį, dalis;

„Subshare“ – kiekvieno pakaitinio parametro podalis kiekvieno panaudojimo atveju.

3. Žaliavos tiekimo rizika (SR) apskaičiuojama taip:

$$SR = \left[\left(HHI_{WGI,t}\right)_{GS} \cdot \frac{IR}{2} + \left(HHI_{WGI,t}\right)_{EU\ sourcing}\left(1 - \frac{IR}{2}\right)\right] \cdot \left(1 - EoL_{RIR}\right) \cdot SI_{SR}$$

čia:

GS – ataskaitiniu laikotarpiu per metus visame pasaulyje pagamintas žaliavos kiekis.

„EU sourcing“ – faktinis tiekimo į ES šaltinis, t. y. ES vidaus gamyba ir kitos į ES importuojančios šalys;

HHI – Herfindahlio ir Hirschmano indeksas (naudojamas kaip pakaitinis šalies koncentracijos rodiklis);

WGI – padidintas pasaulio valdysenos indeksas (naudojamas kaip pakaitinis šalies valdysenos rodiklis);

t – prekybos parametras, kurį taikant pakoreguojamas WGI ir kuris nustatomas atsižvelgiant į galimus eksporto mokesčius (kurie gali būti sumažinti galiojančiu prekybos susitarimu), fizines eksporto kvotas arba šalies nustatytus eksporto draudimus.

IR – priklausomumas nuo importo;

EoL_{RIR} – nebetinkamų naudoti produktų perdirbimo sąnaudų rodiklis, t. y. antrinių medžiagų (perdirbamų iš seno laužo) ir visų žaliavų (pirminių ir antrinių) įvedinių santykis;

SI_{SR} – pakeičiamumo rodiklis, susijęs su tiekimo rizika.

4. Priklausomybė nuo žaliavų importo apskaičiuojama taip:

$$IR = \frac{Import - Export}{Domesticproduction + Import - Export}$$

5. Žaliavos Herfindahlio ir Hirschmano indeksas (HHI_{WGI}) apskaičiuojamas taip:

$$\left(HHI_{WGI,t}\right)_{GS\ or\ EU\ sourcing} = \sum_c (S_c)^2 WGI_c * t_c$$

čia:

S_c – šalies c dalis pasaulinėje žaliavų tiekimo (arba ES tiekimo) rinkoje;

WGI_c – padidintas šalies c pasaulio valdysenos indeksas;

t_c – WGI koreguojančios šalies prekybos parametras, nustatomas atsižvelgiant į galimus eksporto mokesčius (kurie gali būti sumažinti galiojančiu prekybos susitarimu), fizines eksporto kvotas arba šalies nustatytus eksporto draudimus.

6. Žaliavos pakeitimo indeksas, susijęs su tiekimo rizika (SI_{SR}), apskaičiuojamas taip:

$$SI_{SR} = \sum_i \left[\left(SP_i * SCr_i * SCo_i\right)^{1/3} \sum_a Sub\text{-}share_{i,a} * Share_a\right]$$

čia:

i – atskira pakaitinė medžiaga;

a – atskiras siūlomos medžiagos panaudojimo būdas;

SP – pakaitinės žaliavos gamyba, atspindinti pasaulinę pakaitinės žaliavos ir medžiagos gamybą;

SCr – pakaitinės žaliavos svarba, atsižvelgiant į tai, ar pati pakaitinė žaliava yra svarbiausioji žaliava;

SC – pakaitinės žaliavos bendra gamyba, atsižvelgiant į tai, ar pakaitinė žaliava yra pirminis produktas, ar išgaunama kaip šalutinis ar gretutinis produktas;

„Share“ – siūlomų žaliavų, naudojamų pagal galutinę paskirtį, dalis;

„Subshare“ – kiekvieno pakaitinio parametro podalis kiekvieno panaudojimo atveju.

7. Jeigu struktūriniai arba statistiniai pokyčiai daro horizontalų poveikį visų vertinamų medžiagų ekonominės svarbos ir tiekimo rizikos vertinimui, atitinkamos vertės pakoreguojamos, kad tuos pokyčius būtų galima kompensuoti.

Skaičiavimai grindžiami paskutinių penkerių metų, kurių duomenys turimi, vidurkiu. Atsižvelgiama į duomenų prioritetą, kokybę ir prieinamumą.

III PRIEDAS

Strateginių projektų pripažinimo kriterijų vertinimas

1. Tai, ar projektas Sąjungoje atitinka 5 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytą kriterijų, vertinama atsižvelgiant į šiuos aspektus:

   a) ar projektu prisidedama prie 1 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytų lyginamųjų indeksų įgyvendinimo ***arba strateginių žaliavų pakeitimo strateginėmis technologijomis vertės grandinėse, kartu imantis priemonių, kad būtų pasiektas panašus arba mažesnis aplinkosauginis pėdsakas kaip medžiaga, kuri pakeičiama***;

   b) ***jeigu projektas yra svarbus atsižvelgiant į 1 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytus lyginamuosius dydžius,*** – ar projektu prisidedama prie Sąjungos pajėgumų, kaip Sąjungos metinio sunaudojamo strateginių žaliavų kiekio, išlaikymo arba stiprinimo, atsižvelgiant į numatomą Sąjungos sunaudojamo kiekio padidėjimą.

   ba) ar projektas nėra kliūtis siekiant Sąjungos 2030 m. ir 2050 m. klimato tikslų.

   Projekto indėlis siekiant atitinkamo su pajėgumais susijusio lyginamojo dydžio vertinamas atsižvelgiant į projekto verslo planą ir paraiškoje pateiktą papildomą techninę informaciją bei numatomą projekto pateikimo rinkai laiką.

2. Tai, ar projektas trečiojoje šalyje atitinka 5 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytą kriterijų, vertinama atsižvelgiant į šiuos aspektus:

   a) ar projektu prisidedama siekiant 1 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytų lyginamųjų dydžių arba padedama išlaikyti Sąjungos strateginių žaliavų tiekimo atsparumą, ***arba prie Sąjungos strateginių technologijų pasiūlos pakeičiant strategines žaliavas strateginių technologijų vertės grandinėse;***

   b) ar taikant teisinę sistemą ar kitas sąlygas užtikrinama, kad su projektu susijusi prekyba ir investicijos nebus iškraipytos, visų pirma atsižvelgiant į tai, ar Sąjunga yra sudariusi su atitinkama trečiąja šalimi 33 straipsnyje nurodytą strateginę partnerystę arba prekybos susitarimą, į kurį įtrauktas skyrius dėl žaliavų, ir ar tai atitinka Sąjungos bendrą prekybos politiką;

   c) kiek yra bendrovių, sudariusių arba pageidaujančių sudaryti prekių pirkimo susitarimus su projekto rengėju, ketindamos naudoti arba perdirbti strategines žaliavas, gautas vykdant atitinkamus projektus Sąjungoje;

   d) ar projektas atitinka Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo ir užsienio politikos sričių tikslus.

   Projekto indėlis siekiant a punkte nurodytų lyginamųjų dydžių vertinamas atsižvelgiant į projekto verslo planą ir paraiškoje pateiktą papildomą techninę informaciją, numatomą projekto pateikimo rinkai laiką ir projekto išdirbio dalį, kuriai taikomi esami arba galimi c punkte nurodyti pirkimo susitarimai. Su c punktu susiję įrodymai gali apimti sutartinius susitarimus, ketinimų protokolus arba susitarimo memorandumus.

3. Tai, ar projektas atitinka 5 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą kriterijų, vertinama atsižvelgiant į šiuos aspektus:

   a) atliktų galimybių studijų, susijusių su projekto plėtros galimybėmis, kokybę;

   b) ar technologija, kurią ketinama naudoti, buvo pademonstruota atitinkamoje aplinkoje.

   a punkte nurodytos galimybių studijos turi būti rengiamos taip, kad butų galima:

   a) įvertinti, išanalizavus technologinius ir aplinkosaugos aspektus, ar tikėtina, kad siūlomas projektas bus sėkmingas;

   b) nustatyti galimas technines problemas ir problemas, kurių gali atsirasti vykdant projektą.

Norint patvirtinti projekto įgyvendinamumą gali prireikti papildomų tyrimų.

4. Tai, ar projektas atitinka 5 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytą kriterijų, vertinama atsižvelgiant, ***kai taikytina,*** į projekto atitiktį šiems Sąjungos teisės aktams arba tarptautiniams dokumentams:

   a) [Leidinių biuro prašoma įrašyti: nuoroda į Įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo direktyvą] tiek, kiek ji taikoma projekto rengėjui;

   b) [Leidinių biuro prašoma įrašyti: nuoroda į Įmonių informacijos apie tvarumą teikimo direktyvą] tiek, kiek ji taikoma projekto rengėjui;

   c) TDO trišalei deklaracijai dėl principų, susijusių su daugiašalėmis įmonėmis ir socialine politika;

   d) EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijoms dėl atsakingo verslo, visų pirma gairėms, susijusioms su kova su korupcija;

   e) EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijoms dėl atsakingo naudingųjų iškasenų iš konfliktinių ir didelės rizikos zonų tiekimo grandinių;

   f) EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijoms dėl reikšmingesnio suinteresuotųjų šalių dalyvavimo gavybos sektoriuje;

   g) EBPO įmonių valdymo principams;

   h) EBPO rekomendacijoms daugiašalėms įmonėms;

   i) JT verslo ir žmogaus teisių pagrindiniams principams;

   ia) laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo sutikimo principams, kaip nustatyta 2007 m. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtoje JT deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių. *[11 pakeit.]*

   Projektų rengėjai taip pat gali patvirtinti atitiktį 5 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytam kriterijui,

   a) pateikdami įrodymus, kad atitinkamas projektas yra atskirai sertifikuotas pagal 29 straipsnyje nurodytą pripažintą schemą; arba

   b) įsipareigodami gauti sertifikatą atitinkamam projektui pagal 29 straipsnyje nurodytą pripažintą schemą ir pateikdami pakankamai įrodymų, kad įgyvendintas atitinkamas projektas galės atitikti tokio sertifikato kriterijus;

   ba) Sąjungoje įgyvendinamų projektų atveju, įsipareigojant, kad, įgyvendinus atitinkamą projektą, jis atitiks atitinkamus Sąjungos teisės aktus.

5. Tai, ar projektas Sąjungoje atitinka 5 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytą kriterijų, vertinama atsižvelgiant į šiuos aspektus:

   a) ar projekte dalyvauja įmonės iš skirtingų valstybių narių;

   b) ar potencialūs prekių pirkėjai taip pat yra įsikūrę daugiau nei vienoje valstybėje narėje;

   c) koks gali būti poveikis strateginių žaliavų prieinamumui tolesniems naudotojams daugiau nei vienoje valstybėje narėje.

6. Tai, ar projektas trečiojoje šalyje atitinka 5 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytą kriterijų, vertinama atsižvelgiant į tai, kiek šiuo projektu atitinkamoje trečiojoje valstybėje prisidedama:

   a) stiprinant daugiau nei vieną žaliavų vertės grandinės etapą toje šalyje arba platesniame jos regione;

   b) skatinant privačias investicijas į vietos žaliavų vertės grandinę;

   c) siekiant didesnės ekonominės arba socialinės naudos, įskaitant darbo vietų kūrimą.

IV PRIEDAS

Sertifikavimo schemų kriterijai

Pripažinta sertifikavimo schema turi atitikti šiuos kriterijus:

a) skaidriomis, sąžiningomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis ši schema turi būti atvira visiems ekonominės veiklos vykdytojams, norintiems ir galintiems laikytis schemos reikalavimų, ***ir jai būdingas įvairių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu grindžiamas valdymas***;

b) sertifikavimo reikalavimai ***turi būti suderinti visoje ES teisėje*** ir apimti:

i) reikalavimus, kuriais užtikrinama aplinkos atžvilgiu tvari veikla ***prieš veiklos nutraukimą, jo metu ir po jo***, įskaitant reikalavimus, kuriais užtikrinamas aplinkos valdymas ir poveikio mažinimas ***šiose rizikos aplinkai kategorijose:***

i) oras, įskaitant oro taršą, pvz., išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį;

ii) vanduo, įskaitant jūros dugną ir jūros aplinką, ir vandens taršą, vandens naudojimą, vandens kiekį (potvynius ar sausras) ir prieigą prie vandens;

iii) dirvožemis, įskaitant dirvožemio taršą, dirvožemio eroziją, žemės naudojimą ir žemės degradaciją;

iv) biologinė įvairovė, įskaitant žalą buveinėms, laukinei gyvūnijai, augmenijai ir ekosistemoms, įskaitant ekosistemines paslaugas;

v) pavojingosios medžiagos;

vi) triukšmas ir vibracija;

vii) įrenginių sauga;

viii) energijos sąnaudos;

ix) atliekos ir liekanos;

ii) reikalavimus, kuriais užtikrinama socialiai atsakinga veikla, įskaitant pagarbą žmogaus teisėms ***, įskaitant čiabuvių tautų bendruomenės gyvenimą***;

iii) reikalavimus kuriais užtikrinamas verslo sąžiningumas ir skaidrumas, įskaitant patikimos finansų, aplinkosaugos ir socialinių reikalų vadybos reikalavimus ***bei kovos su korupcija ir kovos su kyšininkavimu politiką, laikantis III priedo 4 punkte išvardytų EBPO gairių***;

c) atitikties tikrinimas ir stebėsena turi būti objektyvūs, grindžiami tarptautiniais, Sąjungos arba nacionaliniais standartais, reikalavimais ir procedūromis, o jų vykdymas neturi priklausyti nuo atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo;

d) numatomi pakankami reikalavimai ir procedūros, kuriais užtikrinama atsakingų tikrintojų kompetencija ir nepriklausomumas;

da) į ją įtraukti reikalavimai užtikrinti, kad audito ataskaita būtų parengta vietos lygmeniu.

V PRIEDAS

Aplinkosauginis pėdsakas

1. **Terminų apibrėžtys**

Šiame priede vartojamų terminų apibrėžtys:

a) veiklos duomenys – su gyvavimo ciklo aprašų (toliau – GCA) modeliavimo procesais susijusi informacija. Proceso veiklą atitinkančių proceso grandinių suvestiniai GCA rezultatai atskirai padauginami iš atitinkamų veiklos duomenų ir tada sujungiami, kad būtų nustatytas su tuo procesu susijęs aplinkosauginis pėdsakas;

b) medžiagų aprašas – žaliavų, surenkamųjų mazgų ir tarpinių sąrankų, smulkių sudedamųjų dalių, produkto dalių ir kiekvieno iš jų kiekio, reikalingo tiriamam produktui pagaminti, sąrašas;

c) konkrečios bendrovės duomenys – tiesioginiais matavimais nustatyti arba iš vienos ar kelių įmonių surinkti (konkrečios vietos) reprezentatyvūs bendrovės veiklos duomenys. Sinonimas – pirminiai duomenys;

d) poveikio vertinimo metodas – protokolas, kuriuo vadovaujantis atliekamas kiekybinis inventorinių gyvavimo ciklo duomenų perskaičiavimas į poveikį aplinkai;

e) poveikio kategorija – išteklių naudojimo arba poveikio aplinkai klasė, su kuria susiję inventoriniai gyvavimo ciklo duomenys;

f) gyvavimo ciklas – nuoseklūs ir tarpusavyje susiję produktų sistemos etapai nuo žaliavų įsigijimo ar gavybos iš gamtinių išteklių iki galutinio pašalinimo (standartas ISO 14040:2006);

g) gyvavimo ciklo aprašas (GCA) – bendras elementų, atliekų ir produktų srautų sąsajų kompleksas GCA duomenų rinkinyje;

h) gyvavimo ciklo aprašo (GCA) duomenų rinkinys – dokumentas arba rinkmena, kuriame pateikta gyvavimo ciklo informacija apie konkretų produktą arba kitą atskaitos vienetą (pvz., gamybos vietą, procesą), įskaitant aprašomuosius metaduomenis ir kiekybinį gyvavimo ciklo aprašą. GCA duomenų rinkinys gali būti vieninio proceso duomenų rinkinys, iš dalies sujungtų arba jungtinių duomenų rinkinys;

i) antriniai duomenys – duomenys, kurie nėra gauti iš konkretaus bendrovės, atliekančios aplinkosauginio pėdsako tyrimą, tiekimo grandinės proceso. Tai duomenys, kurių bendrovė tiesiogiai nerenka, nematuoja ir neskaičiuoja; jie gaunami iš trečiosios šalies GCA duomenų bazės arba kitų šaltinių. Antriniai duomenys apima vidutinius pramonės duomenis (pvz., gautus iš paskelbtų gamybos duomenų, valdžios sektoriaus statistikos ir pramonės asociacijų), literatūros tyrimų, inžinerinių tyrimų ir patentų duomenis, jie taip pat gali būti pagrįsti finansiniais duomenimis ir juose gali būti pakaitinių duomenų ir kitokių bendro pobūdžio duomenų. Pirminiai duomenys, atlikus jų horizontalųjį sumavimą, laikomi antriniais duomenimis;

j) sistemos ribos – į gyvavimo ciklo tyrimą įtraukti arba neįtraukti aspektai.

Be to, svarbiausiosios žaliavos aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo taisyklės apima bet kokią papildomą jų aiškinimui reikalingą apibrėžtį.

2. **Taikymo sritis**

Šiame priede pateikiami esminiai svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo proceso elementai.

Konkrečių svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo taisyklės grindžiamos į šį priedą įtrauktais esminiais elementais, atsižvelgiant į moksliškai pagrįstus vertinimo metodus ir atitinkamus tarptautinius gyvavimo ciklo vertinimo srities standartus.

Svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginis pėdsakas apskaičiuojamas pagal svarbiausiųjų žaliavų gamybos įrenginiuose naudojamų medžiagų aprašą, energijos kiekį, gamybos metodus ir pagalbines medžiagas.

Nustatydama konkrečių svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo taisykles, Komisija siekia užtikrinti suderinamumą su ***tarpinio ir galutinio produktų***, kuriems gaminti naudojamos atitinkamos svarbiausiosios žaliavos, aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo taisyklėmis.

3. **Deklaruotasis vienetas**

Deklaruotasis vienetas yra 1 kg atitinkamos rūšies svarbiausiosios žaliavos.

Tais atvejais, kai būtina atsižvelgti į atitinkamos svarbiausiosios žaliavos pobūdį arba naudojimo būdą, konkrečių svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginio pėdsako apskaičiavimo taisyklėse gali būti nurodytas didesnis arba mažesnis deklaruotasis vienetas, išreikštas kilogramais.

Visi kiekybiniai įvesties ir išvesties duomenys, gamintojo surinkti anglies dioksido išmetimo rodikliui kiekybiškai nustatyti, apskaičiuojami atsižvelgiant į šį deklaruotąjį vienetą.

4. **Sistemos ribos**

Gavyba, koncentravimas ir rafinavimas yra trys gyvavimo ciklo etapai, kurie turi būti įtraukiami į pirminių svarbiausiųjų žaliavų sistemos ribas, taikant šiuos procesus (kai jie susiję su konkrečia žaliava):

a) pradinės grandies procesus, įskaitant rūdos išgavimą žaliavoms gaminti, cheminių medžiagų gamybą ir tiekimą (***įskaitant*** vežimą), pagalbines priemones, kuro gamybą ir tiekimą (***įskaitant*** vežimą), elektros energijos gamybą ir tiekimą bei medžiagų vežimą organizacijai nepriklausančiomis ***arba jos nenaudojamoms*** transporto priemonėmis;

b) rūdos, koncentratų ir žaliavų vežimą organizacijai nuosavybės teise priklausančiomis arba jos valdomomis transporto priemonėmis;

c) rūdos, koncentratų ir žaliavų saugojimą;

d) rūdos smulkinimą ir valymą;

e) žaliavų koncentratų gamybą;

f) metalų gavybą (naudojant chemines, fizines ar biologines priemones);

g) lydymą;

h) metalų konversiją;

i) šlakų valymą;

j) metalų rafinavimą;

k) metalų elektrolizę;

l) metalų liejimą arba pakavimą;

m) panaudotų medžiagų ir šlakų apdorojimą;

n) visus susijusius pagalbinius procesus, kaip antai nuotekų valymą (vietoje, įskaitant technologinio vandens, tiesioginio aušinimo vandens ir paviršinių nuotekų valymą), dujų kiekio mažinimo sistemas (įskaitant pirmines ir antrines ore esančias dujas), katilus (įskaitant tiekiamo vandens pirminį valymą) ir vidaus logistiką.

Antrinių svarbiausiųjų žaliavų sistemos ribos (kuriomis apibrėžiamas perdirbimo gyvavimo ciklo etapas) apima šiuos procesus (kai jie susiję su konkrečia perdirbta žaliava):

a) pradinės grandies procesus, įskaitant pradinių medžiagų (laužo medžiagų ir pirminių vario koncentratų) išgavimą žaliavoms gaminti, cheminių medžiagų gamybą ir tiekimą (vežimą), pagalbines priemones, kuro gamybą ir tiekimą (vežimą), elektros energijos gamybą ir tiekimą bei medžiagų vežimą organizacijai nepriklausančiomis transporto priemonėmis;

b) koncentratų ir laužo vežimą organizacijai nuosavybės teise priklausančiomis arba jos valdomomis transporto priemonėmis;

c) laužo, koncentratų ir žaliavų saugojimą;

d) pirminį antrinių medžiagų apdorojimą;

e) lydymą;

f) metalų konversiją;

g) metalų rafinavimą;

h) metalų elektrolizę;

i) metalų liejimą arba pakavimą;

j) panaudotų medžiagų apdorojimą;

k) visus susijusius pagalbinius procesus, kaip antai nuotekų valymą (vietoje, įskaitant technologinio vandens, tiesioginio aušinimo vandens ir paviršinių nuotekų valymą), dujų kiekio mažinimo sistemas (įskaitant pirmines ir antrines ore esančias dujas), katilus (įskaitant tiekiamo vandens pirminį valymą), vidaus logistiką.

Naudojimo etapas arba gyvavimo ciklo pabaigos etapas į aplinkosauginio pėdsako skaičiavimus neįtraukiamas, nes atsakingas ekonominės veiklos vykdytojas šių etapų metu neturi tiesioginės įtakos. Gali būti neįtraukiami ir kiti procesai, jeigu jų indėlis į konkrečios svarbiausiosios žaliavos aplinkosauginį pėdsaką yra nereikšmingas.

5. **Poveikio kategorijos**

Apskaičiavimo taisyklėse nurodoma poveikio kategorija ***ar kategorijos***, kuri(-ios) turi būti įtraukiama(-os) apskaičiuojant aplinkosauginį pėdsaką ***ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį***. Šios kategorijos pasirinkimas grindžiamas reikšmingų elementų analize, atliekama taikant tarptautiniu lygmeniu parengtus moksliškai pagrįstus metodus ir atsižvelgiant į:

a) santykinę įvairaus poveikio svarbą, įskaitant jo santykinę svarbą ***poveikio klimatui ir aplinkosaugai atžvilgiu***;

b) vartotojų grandies įmonių, pageidaujančių pranešti apie jų naudojamų svarbiausiųjų žaliavų aplinkosauginį pėdsaką, poreikius.

6. **Konkrečios bendrovės duomenų ir antrinių duomenų rinkinių naudojimas**

Skaičiavimo taisyklėse nurodoma, kaip visų susijusių procesų ir medžiagų atvejais reikia naudoti su konkrečia įmone susijusius arba antrinius duomenų rinkinius. ***Jei pagal skaičiavimo taisykles galima pasirinkti tarp konkretaus bendrovės duomenų rinkinio ar antrinio duomenų rinkinio, turi būti pakankamai paskatų skaičiavimo metodui naudoti konkrečios bendrovės duomenų rinkinį.***

Konkrečios bendrovės duomenis reikia naudoti bent tiems procesams, kuriuos tiesiogiai veikia atsakingas veiklos vykdytojas ir kuriais labiausiai prisidedama prie atitinkamų poveikio kategorijų.

Konkrečios bendrovės veiklos duomenys turi būti naudojami kartu su aktualiais produkto aplinkosauginio pėdsako metodą atitinkančiais antrinių duomenų rinkiniais. Apskaičiavimo taisyklėse turėtų būti nurodyta, ar leidžiama imti mėginius, laikantis tarptautiniu lygmeniu parengtose moksliškai pagrįstose metodikose nustatytų kriterijų.

Norint pakeisti svarbiausiosios žaliavos gamybos medžiagų žiniaraštį ar energijos rūšių derinį būtina iš naujo apskaičiuoti aplinkosauginį pėdsaką.

Apskaičiuojant 4 punkte išvardytų procesų etapais sunaudojamos energijos taršos šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis intensyvumą, naudojami šalies arba, kai įmanoma, regiono, kuriame buvo vykdoma konkreti veikla arba procesas, energijos rūšių derinio vidutinio išmetamo anglies dioksido kiekio duomenys. Mažesni išmetamųjų teršalų faktoriai naudojami tik tuo atveju, jei ekonominės veiklos vykdytojas gali patikimai įrodyti, kad jo atskiri procesai arba energijos tiekimas yra mažiau anglies dioksido išskiriantys nei šalies energijos rūšių derinio vidurkis arba, jei įmanoma, regiono vidurkis. Tai įrodoma nurodant tiesioginį ryšį su atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamintoju arba mažesnio taršos anglies dioksidu intensyvumo gamintoju arba sutartį, įrodančią vartojimo trukmės ir geografinį ryšį tarp tiekiamos energijos ir ją vartojančio ekonominės veiklos vykdytojo, ir tai patvirtinama trečiosios šalies patikrinimo išvada.

Į apskaičiavimo taisykles, nustatomas deleguotuoju aktu, įtraukiamas išsamus šių gyvavimo ciklo etapų modeliavimas:

a) pirminių žaliavų gavybos, koncentravimo ir rafinavimo etapo;

b) antrinių žaliavų įgijimo ir apdorojimo etapo.

7. **Poveikio vertinimo metodai**

Aplinkosauginis pėdsakas apskaičiuojamas taikant moksliškai pagrįstus poveikio vertinimo metodus, kuriais atsižvelgiama į tarptautinio lygmens pokyčius, susijusius su atitinkamomis poveikio kategorijomis, susijusiomis su klimato kaita, vandeniu, oru, dirvožemiu, ištekliais, žemės naudojimu ir toksiškumu.

Rezultatai pateikiami kaip apibūdintieji rezultatai (be normalizavimo ir svertinio vertinimo).

8. **Aplinkosauginio pėdsako rodiklio dydžio klasės**

Atsižvelgiant į ES vidaus rinkai pateiktų produktų deklaracijose pateiktų aplinkosauginio pėdsako verčių pasiskirstymą, nustatomas reikšmingas rodiklio dydžio klasių skaičius (A kategorija bus geriausia klasė, kurioje gyvavimo ciklo rodiklio poveikis mažiausias), kad būtų galima diferencijuoti rinką. Priskyrimo kiekvienai anglies dioksido išmetimo rodiklio dydžio klasei ribos ir tos klasės aprėpties nustatymas bus grindžiamas per praėjusius trejus metus rinkai pateiktų svarbiausiųjų žaliavų atitinkamų rodiklio dydžių pasiskirstymu, numatoma technologine pažanga ir kitais nustatomais techniniais veiksniais.

Komisija kas trejus metus peržiūri anglies dioksido išmetimo rodiklio dydžio klases ir ribas tarp jų, kad jos ir toliau atitiktų realią rinkos padėtį ir numatomą jos raidą.

9. **Atitikties vertinimas**

Apskaičiavimo ir tikrinimo taisyklėse nurodoma galiojanti vieno iš Sprendimo Nr. 768/2008/EB II priede nustatytų modulių atitikties vertinimo procedūra, pritaikyta atsižvelgiant į atitinkamą žaliavą.

Apibrėždama galiojančią atitikties vertinimo procedūrą, Komisija atsižvelgia į šiuos kriterijus:

a) atitinkamo modulio tinkamumą žaliavos rūšiai ir proporcingumą siekiamam viešajam interesui;

b) tai, ar yra kompetentingų ir nepriklausomų trečiųjų šalių, galinčių vykdyti galimas trečiųjų šalių atitikties vertinimo užduotis;

c) kai būtinas trečiosios šalies dalyvavimas – gamintojo poreikį turėti galimybę pasirinkti Sprendimo Nr. 768/2008/EB II priede nustatytus kokybės užtikrinimo ir produktų sertifikavimo modulius.

VI PRIEDAS

27 straipsnio 1 dalyje nurodyti atitinkami produktai

Toliau pateiktoje lentelėje išvardytos prekės, klasifikuojamos pagal Reglamento (EEB) Nr. 2658/87 I priede pateiktą Kombinuotąją nomenklatūrą